6
1-e
29

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
6
2 F
39

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

I. 10. C

11-D-19

11.L.26

Buxtorf. Epit. gram.
P.

Digitized by Google

G. – 1. e. 29

Digitized by Google

Digitized by Google

2 Domine, auſculta voci-meæ: ſint aures-tuæ
intentæ ad-vocem deprecationum-mearum.

3 Si iniquitates obſervaveris Jah, Domine quis
poſſit conſiſtere.

4 Sed apud-te *eſt* condonatio,ut reverenter co-
laris.

5 Exſpectavi DOMINUM, exſpectavit *eum* ani-
ma mea:etiam in Verbo ejus exſpectationem habeo.

6 Anima mea Dominum *exſpectat*, magis-quàm
cuſtodiæ matutinæ, cuſtodiæ *inquam* matutinæ.

7 Exſpectationem-habeat Iſrael in-DOMINO,
quia apud DOMINUM eſt benignitas, & plurimum
apud-eum redemptionis.

8 Et ipſe redimet Iſraelem ab omnibus ini-
quitatibus ejus.

FINIS.

VERSIO LATINA.

1 Canticum graduum. Attollámne oculos-me-
os ad montes iſtos? vnde veniet auxilium meum?
2 Auxilium- meũ eſt à DOMINO, qui fecit cœ-
los & terras.
3 Non permittet dimoveri pedem tuum: non
dormitabit cuſtos tuus.
4 Ecce nõ dormitat neq; dormit cuſtos Iſraelis.
5 DOMINUS erit cuſtos tuus, DOMINUS um-
bra tua, ad manum dexteram tuam.
6 Interdiu ſol non percutiet te, aut luna noctu.
7 DOMINUS ſervabit te ab omni malo, conſer-
vabit animam tuam.
8 DOMINUS cuſtodiet egreſſum tuum & redi-
tum tuum, ab hoc tempore uſque in ſeculum.

PSALMUS CXXX.

1 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְהֹוָה׃
2 אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְקוֹלִי תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי׃
3 אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר־יָהּ אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד׃
4 כִּי־עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרֵא׃
5 קִוִּיתִי יְהוָה קִוְּתָה נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחָלְתִּי׃
6 נַפְשִׁי לַאדֹנָי מִשֹּׁמְרִים לַבֹּקֶר שֹׁמְרִים לַבֹּקֶר׃
7 יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה כִּי־עִם־יְהוָה הַחֶסֶד וְהַרְבֵּה
עִמּוֹ פְדוּת׃
8 וְהוּא יִפְדֶּה אֶת־יִשְׂרָאֵל מִכֹּל עֲוֹנוֹתָיו׃

VERSIO LATINA.

1 Canticum graduum. Ex-profunditatibus in-
clamavi-te DOMINE, *dicens:* 2 Do-

die copiarum- tuarum,in decoris - locis ſanctitatis;
ex utero auroræ tibi erit ros juventutis tuæ.

4 Juravit DOMINUS & non pœnitebit *eum, dicens*: Tu *es* ſacerdos in ſeculum ſecundum ordinem Melchitzedek.

5 Dominus ad dexteram tuam, franget die iræ ſuæ reges :

6 Judicium- exercebit in gentibus; replebit *omnia* corporibus,franget caput in regione ampla:

7 De torrete in via bibet; idcirco attollet caput.

PSALMUS CXVII.

1 הַלְלוּ אֶת־יְהוָה כָּל־הַגּוֹיִם שַׁבְּחוּהוּ כָּל־הָאֻמִּים׃

2 כִּי גָבַר עָלֵינוּ חַסְדּוֹ וֶאֱמֶת־יְהוָה לְעוֹלָם הַלְלוּ־יָהּ׃

VERSIO LATINA:

1 Laudate DOMINUM omnes gentes, laudate eum omnes nationes.

2 Nam invaluit erga nos benignitas ejus; & veritas DOMINI *manet* in ſeculum. Hallelujah.

PSALMUS CXXI.

1 שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֶשָּׂא עֵינַי אֶל־הֶהָרִים מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי׃

2 עֶזְרִי מֵעִם יְהוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃

3 אַל־יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ אַל־יָנוּם שֹׁמְרֶךָ׃

4 הִנֵּה לֹא־יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל׃

5 יְהוָה שֹׁמְרֶךָ יְהוָה צִלְּךָ עַל־יַד יְמִינֶךָ׃

6 יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא־יַכֶּכָּה וְיָרֵחַ בַּלָּיְלָה׃

7 יְהוָה יִשְׁמָרְךָ מִכָּל־רָע יִשְׁמֹר אֶת־נַפְשֶׁךָ׃

8 יְהוָה יִשְׁמָר־צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם׃

5 Lætentur & cantent nationes, quod judicas populos rectè, & nationes in terra deducis, Sela.

6 Celebrent te populi, Deus, celebrent te populi omnes.

7 Terra det proventum ſuum, benedicat nobis Deus, Deus noſter.

8 Benedicat nobis Deus, & revereantur eum omnes fines terræ.

PSALMUS CX.

1 לְדָוִד מִזְמוֹר נְאֻם יְהוָה לַאדֹנִי שֵׁב לִימִינִי עַד־אָשִׁית
אֹיְבֶיךָ הֲדֹם לְרַגְלֶיךָ׃
2 מַטֵּה עֻזְּךָ יִשְׁלַח יְהוָה מִצִּיּוֹן רְדֵה בְּקֶרֶב אֹיְבֶיךָ׃
3 עַמְּךָ נְדָבוֹת בְּיוֹם חֵילֶךָ בְּהַדְרֵי־קֹדֶשׁ מֵרֶחֶם מִשְׁחָר
לְךָ טַל יַלְדֻתֶךָ׃
4 נִשְׁבַּע יְהוָה וְלֹא יִנָּחֵם אַתָּה־כֹהֵן לְעוֹלָם עַל־דִּבְרָתִי
מַלְכִּי־צֶדֶק׃
5 אֲדֹנָי עַל־יְמִינְךָ מָחַץ בְּיוֹם אַפּוֹ מְלָכִים׃
6 יָדִין בַּגּוֹיִם מָלֵא גְוִיּוֹת מָחַץ רֹאשׁ עַל־אֶרֶץ רַבָּה׃
7 מִנַּחַל בַּדֶּרֶךְ יִשְׁתֶּה עַל־כֵּן יָרִים רֹאשׁ׃

VERSIO LATINA:

1 Davidis Pſalmus. Dixit DOMINUS domino meo; ſede ad dexteram meam, donec poſuero inimicos tuos ſcabellum pedum tuorum.

2 Sceptrum potentiæ tuæ emittet DOMINUS ex Tzione, *dicens:* Dominare in medio inimicorum tuorum.

3 Populus tuus oblationes voluntariæ *erunt* die

8 Erudiam-te &-docebo-te, quâ via ambulatu-
rus ſis,conſulam tibi *nutu* oculi-mei.
9 Ne eſtote ut- equus, ut- mulus ſine intelligen-
tia,cujus-os fræno & habenâ conſtringendum eſt,
ne appropinquet ad-te.
10 Multi *ſunt* dolores improbo,qui-autem-con-
fidit in DOMINO,benignitas circumdabit-eum.
11 Lætamini in-DOMINO & exſultate juſti,&-
cantate omnes recti animo.

PSALMUS LXVII.

1 לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינֹת מִזְמוֹר שִׁיר׃
2 אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה׃
3 לָדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ בְּכָל־גּוֹיִם יְשׁוּעָתֶךָ׃
4 יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם׃
5 יִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ לְאֻמִּים כִּי־תִשְׁפֹּט עַמִּים מִישֹׁר וּלְאֻמִּים
בָּאָרֶץ תַּנְחֵם סֶלָה׃
6 יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם׃
7 אֶרֶץ נָתְנָה יְבוּלָהּ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ׃
8 יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וְיִירְאוּ אוֹתוֹ כָּל־אַפְסֵי־אָרֶץ׃

VERSIO LATINA.

1 Magiſtro ſymphonię fidiũ, Pſalmus *&* cãticũ
2 Deus gratiam-faciat-nobis &-benedicat-no-
bis,lucere-faciat vultum-ſuum erga-nos,Sela.
3 Ut-agnoſcamus in-terra viam-tuam,in-omni-
bus gentibus ſalutem-tuam.
4 Celebrent-te populi Deus,celebrent te popu-
li omnes.

5 חַטָּאתִי אוֹדִיעֲךָ וַעֲוֺנִי לֹא־כִסִּיתִי אָמַרְתִּי אוֹדֶה עֲלֵי
פְשָׁעַי לַיהוָה וְאַתָּה נָשָׂאתָ עֲוֺן חַטָּאתִי סֶלָה ׃
6 עַל־זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל־חָסִיד אֵלֶיךָ לְעֵת מְצֹא רַק לְשֵׁטֶף
מַיִם רַבִּים אֵלָיו לֹא יַגִּיעוּ ׃
7 אַתָּה סֵתֶר לִי מִצַּר תִּצְּרֵנִי רָנֵּי פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי סֶלָה ׃
8 אַשְׂכִּילְךָ וְאוֹרְךָ בְּדֶרֶךְ־זוּ תֵלֵךְ אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינִי ׃
9 אַל־תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפֶרֶד אֵין הָבִין בְּמֶתֶג־וָרֶסֶן עֶדְיוֹ
לִבְלוֹם בַּל קְרוֹב אֵלֶיךָ ׃
10 רַבִּים מַכְאוֹבִים לָרָשָׁע וְהַבּוֹטֵחַ בַּיהוָה חֶסֶד יְסוֹבְבֶנּוּ ׃
11 שִׂמְחוּ בַיהוָה וְגִילוּ צַדִּיקִים וְהַרְנִינוּ כָּל־יִשְׁרֵי־לֵב ׃

VERSIO LATINA.

1 Davidis *carmen* didaſcalicum. Beatus *cujus* ſublata-eſt defectio, *cujus* tectum-eſt peccatum.

2 Beatus homo, cui non imputat DOMINUS iniquitatem, &-in-cujus-ſpiritu non *eſt* dolus.

3 Quum ſilerem, inveteraſcebant oſſa-mea: *etiam* in-rugitu-meo, toto die.

4 Nam interdiu &-noctu gravis-erat ſuper-me manus-tua, convertebatur humor-meus in-ſiccitates æſtivas, Sela.

5 Peccatū-meū notū-faciam-tibi, &-iniquitatem-meā non tegā: Confitebor defectiones-meas DOMINO &-tu ſuſtuliſti peccatum-meum, Sela.

6 Propter hoc oratuꝰ eſt ad-te omnis pius, quo-tempore *mala* obveniunt: &-in-inundatione aquarum-multarum ad-eum non pertingent.

7 Tu latibulū *es* mihi, ab-anguſtia cuſtodies-me: cantionibus liberationis circumdabis-me, Sela.

8 Eru-

5 תַּעֲרוֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן נֶגֶד צֹרְרָי דִּשַּׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֹאשִׁי
כּוֹסִי רְוָיָה׃

6 אַךְ טוֹב וָחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי כָּל־יְמֵי חַיָּי וְשַׁבְתִּי בְּבֵית יְהוָֹה
לְאוֹרֶךְ יָמִים׃

VERSIO LATINA.

1 Pſalmus Davidis. DOMINUS paſtor meus *eſt*, non potero egere.

2 In caulis herbidis facit recubare me, ſecũdùm aquas lenes deducit me.

3 Animam meam quietam efficit, ducit me per orbitas juſtitiæ propter nomen ſuum.

4 Etiamſi ambularem per vallem umbrę lethalis, non timerem malum, quia tu mecum *es*: virga tua & pedum tuum, ipſa conſolantur-me.

5 Inſtruis coram me menſam è regione hoſtium meorum: perungis unguento caput meum, poculum meum *eſt* exuberans.

6 Tantummodo bonitas & benignitas proſequentur-me omnibus diebus vitę-meæ: & quietus-ero in-domo DOMINI, in longinqua usque tempora.

PSALMUS XXXII.

1 לְדָוִד מַשְׂכִּיל אַשְׁרֵי נְשׂוּי־פֶּשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה׃

2 אַשְׁרֵי אָדָם לֹא יַחְשׁוֹב יְהוָֹה לוֹ עָוֹן וְאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה׃

3 כִּי הֶחֱרַשְׁתִּי בָּלוּ עֲצָמָי בְּשַׁאֲגָתִי כָּל־הַיּוֹם׃

4 כִּי יוֹמָם וָלַיְלָה תִּכְבַּד עָלַי יָדֶךָ נֶהְפַּךְ לְשַׁדִּי בְּחַרְבוֹנֵי
קַיִץ סֶלָה׃

4 נִבְזֶה בְּעֵינָיו נִמְאָס וְאֶת־יִרְאֵי יְהוָה יְכַבֵּד נִשְׁבַּע
לְהָרַע וְלֹא יָמִר׃
5 כַּסְפּוֹ לֹא־נָתַן בְּנֶשֶׁךְ וְשֹׁחַד עַל־נָקִי לֹא לָקָח עֹשֵׂה־
אֵלֶּה לֹא יִמּוֹט לְעוֹלָם׃

Versio Latina.

1 Pſalmus Dauidis, Domine quis commoraturus eſt in-tetorio-tuo? quis habitaturus in-monte ſancto-tuo?

2 Ambulans integrè & -exercens juſtitiam, ac-loquens veritatem ex-animo-ſuo:

3 *Qui* non obtrectat linguâ-ſuâ, non afficit proximum-ſuum malo: & opprobrium non infert in propinquum ſuum:

4 In cujus oculis contemnitur improbus, reverentes autem Domini honorat: qui jurat, etiam *ſuo* damno non mutat *illud.*

5 *Qui* pecuniam-ſuam non exponit fœnori, & munus contra innocentem non accipit: qui-facit iſta, non dimovebitur in-ſeculum.

Psalmus XXIII.

1 מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה רֹעִי לֹא אֶחְסָר׃
2 בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא יַרְבִּיצֵנִי עַל־מֵי מְנוּחוֹת יְנַהֲלֵנִי׃
3 נַפְשִׁי יְשׁוֹבֵב יַנְחֵנִי בְמַעְגְּלֵי־צֶדֶק לְמַעַן שְׁמוֹ׃
4 גַּם כִּי־אֵלֵךְ בְּגֵיא צַלְמָוֶת לֹא־אִירָא רָע כִּי־אַתָּה עִמָּדִי
שִׁבְטְךָ וּמִשְׁעַנְתֶּךָ הֵמָּה יְנַחֲמֻנִי׃

9 סָבִיב רְשָׁעִים יִתְהַלָּכוּן כְּרֻם זֻלּוּת לִבְנֵי אָדָם׃

VERSIO LATINA.

1 Magiſtro ſymphoniæ, ad octavam, Pſalmus Davidis.

2 Da-ſalutem Domine, nam defiit beneficus: nā defecerunt veraces ex- filiis hominum.

3 Vanum loquũtur alter cum altero, labio blanditiarum: corde &- corde (*i.e duplici corde*) loquuntur.

4 Exſcindet DOMINUS omnia labia blanda, linguam eloquentem grandia.

5 *Eos* qui dicunt: Linguam - noſtram potenter- exercebimus, labia - noſtra penes- nos *ſunt:* quis *eſt* dominus-noſter?

6 A-vaſtatione pauperum, ab - exclamatione egenorum jam exſurgam, inquit DOMINUS: locabo in-ſalute *illum*, in- quem ſufflavit (*hoſtis*).

7 Dicta DOMINI dicta pura *ſunt*, (*ut*) argentum purgatum in - catino terræ, defœcatum ſepties.

8 Tu DOMINE ſervato-eos, cuſtodito- quemq; à generatione iſta in-ſeculum.

9 *Nam* circumquaq; improbi obambulãt, quum extollitur res - vilis inter filios hominum.

PSALMUS XV.

1 מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה מִי־יָגוּר בְּאָהֳלֶךָ מִי־יִשְׁכֹּן בְּהַר קָדְשֶׁךָ׃

2 הוֹלֵךְ תָּמִים וּפֹעֵל צֶדֶק וְדֹבֵר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ׃

3 לֹא־רָגַל עַל־לְשֹׁנוֹ לֹא־עָשָׂה לְרֵעֵהוּ רָעָה וְחֶרְפָּה לֹא־נָשָׂא עַל־קְרֹבוֹ׃

5 Quid eſt mortalis, ut memor ſis ejus? aut filius hominis, ut viſites eum?

6 Feciſti-eum-minorẽ pauliſper angelis: gloriâ &-decore coronaſti-eum.

7 Dominari-feciſti-eum in-opera manuum-tuarum: omnia poſuiſti ſub pedibus-ejus.

8 Greges &-armenta quotquot-ſunt: &-etiam beſtias agrorum.

9 Aves cœlorum &-piſces maris: (*omne*) permeans ſemitas marium.

10 ô DOMINE domine-noſter, quàm magnificum eſt nomen-tuum in-univerſa terra!

PSALMUS XII.

1 לַמְנַצֵּחַ עַל־הַשְּׁמִינִית מִזְמוֹר לְדָוִד׃

2 הוֹשִׁיעָה יְהוָה כִּי־גָמַר חָסִיד כִּי־פַסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם׃

3 שָׁוְא יְדַבְּרוּ אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ שְׂפַת חֲלָקוֹת בְּלֵב וָלֵב יְדַבֵּרוּ׃

4 יַכְרֵת יְהוָה כָּל־שִׂפְתֵי חֲלָקוֹת לָשׁוֹן מְדַבֶּרֶת גְּדוֹלוֹת׃

5 אֲשֶׁר אָמְרוּ לִלְשׁוֹנֵנוּ נַגְבִּיר שְׂפָתֵינוּ אִתָּנוּ מִי אָדוֹן לָנוּ׃

6 מִשֹּׁד עֲנִיִּים מֵאַנְקַת אֶבְיוֹנִים עַתָּה אָקוּם יֹאמַר יְהוָה אָשִׁית בְּיֵשַׁע יָפִיחַ לוֹ׃

7 אִמֲרוֹת יְהוָה אֲמָרוֹת טְהֹרוֹת כֶּסֶף צָרוּף בַּעֲלִיל לָאָרֶץ מְזֻקָּק שִׁבְעָתָיִם׃

8 אַתָּה־יְהוָה תִּשְׁמְרֵם תִּצְּרֶנּוּ מִן־הַדּוֹר זוּ לְעוֹלָם׃

9 סביב

PSALMUS VIII.

1 לַמְנַצֵּחַ עַל־הַגִּתִּית מִזְמוֹר לְדָוִד׃
2 יְהוָה אֲדֹנֵינוּ מָה־אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר תְּנָה
הוֹדְךָ עַל־הַשָּׁמָיִם׃
3 מִפִּי עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים יִסַּדְתָּ עֹז לְמַעַן צוֹרְרֶיךָ לְהַשְׁבִּית
אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם׃
4 כִּי־אֶרְאֶה שָׁמֶיךָ מַעֲשֵׂה אֶצְבְּעוֹתֶיךָ יָרֵחַ וְכוֹכָבִים
אֲשֶׁר כּוֹנָנְתָּה׃
5 מָה־אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ וּבֶן־אָדָם כִּי תִפְקְדֶנּוּ׃
6 וַתְּחַסְּרֵהוּ מְּעַט מֵאֱלֹהִים וְכָבוֹד וְהָדָר תְּעַטְּרֵהוּ׃
7 תַּמְשִׁילֵהוּ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ כֹּל שַׁתָּה תַחַת־רַגְלָיו׃
8 צוֹנֶה וַאֲלָפִים כֻּלָּם וְגַם בַּהֲמוֹת שָׂדָי׃
9 צִפּוֹר שָׁמַיִם וּדְגֵי הַיָּם עֹבֵר אָרְחוֹת יַמִּים׃
10 יְהוָה אֲדֹנֵינוּ מָה־אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל־הָאָרֶץ׃

VERSIO LATINA.

1 Præfecto-muſico ad Gittæa (*inſtrumenta*) pſalmus Davidis.

2 O DOMINE domine-noſter, quàm magnificum eſt nomen-tuum in-tota terra: qui ponis decus-tuum ſupra cœlos.

3 Ab ore infantium & lactentium fundaſti robur, propter hoſtes tuos: ad-ceſſare-faciendum hoſtem &-ulciſcentem.

4 Quum reſpicio cœlos tuos, opus digitorum tuorum; lunam & ſtellas quas diſpoſuiſti.

8 עָשְׁשָׁה מִכַּעַס עֵינִי עָתְקָה בְּכָל־צוֹרְרָי׃

9 סוּרוּ מִמֶּנִּי כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן כִּי־שָׁמַע יְהוָה קוֹל בִּכְיִי׃

10 שָׁמַע יְהוָה תְּחִנָּתִי יְהוָה תְּפִלָּתִי יִקָּח׃

11 יֵבֹשׁוּ וְיִבָּהֲלוּ מְאֹד כָּל־אוֹיְבָי יָשֻׁבוּ יֵבֹשׁוּ רָגַע׃

Versio Latina.

1 Præfecto-muſico in fidibus,ad-octavam;pſalmus Davidis.

2 Domine ne in-ira-tua reprehendas-me, neque in-æſtuante-ira-tua caſtiges-me.

3 Gratiam-fac-mihi Domine, quia languidus ſum: ſana-me Domine, quia conturbata ſunt oſſa-mea.

4 Et-anima-mea conturbata eſt valdè: tu-ergo Domine, quouſque.

5 Revertere Domine,eripe animam-meam: ſerva-me propter benignitatem-tuam.

6 Nam non *eſt* in-morte recordatio-tui: in-ſepulchro quis celebrabit te?

7 Defeſſus ſum in-gemitu-meo, natare-facio totam noctē lectum-meum: lachrymis meis ſpondam meam liquefacio.

8 Contabeſcit prę-indignatione oculus-meus: conſeneſcit propter-omnes hoſtes-meos.

9 Recedite à-me omnes operarii iniquitatis: nam audit Dominus vocem fletus-mei.

10 Audit Dominus deprecationem-meam: Dominus orationem-meam ſuſcipit.

11 Erubeſcant &-conturbentur valde omnes inimici-mei: revertantur,erubeſcant momento.

9 Expoſuit *populus* improbis ſepulchrum ejus, & diviti in mortem ſuam, eo quod non fecit injuſtitiam, neq; eſt dolus in ore ipſius.

10 At DOMINUS volens conterere ipſum, morbo affecit *eum*, cum expoſuerit ſe in reatum anima ejus: Videbit tamen ſemen, prolongabit dies, & beneplacitum DOMINI per manus ejus proſperabitur.

11 Propter laborem animæ ſuæ videbit *ſemen*, & ſatiabitur: cognitione ſui juſtificabit juſtus ſervus meus multos, & iniquitates ipſorum ipſe portabit.

12 Idcirco partem dabo ipſi pro multis, & cum robuſtis partietur prædam, pro- eo- quod profudit in mortem animam ſuam, & cum peccatoribus numeratus eſt, & ipſe peccata multorum pertulit, & pro peccatoribus interceſſit.

PSALMUS VI.

לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת עַל־הַשְּׁמִינִית מִזְמוֹר
לְדָוִד׃

2 יְהוָה אַל־בְּאַפְּךָ תוֹכִיחֵנִי וְאַל־בַּחֲמָתְךָ תְיַסְּרֵנִי׃

3 חָנֵּנִי יְהוָה כִּי אֻמְלַל אָנִי רְפָאֵנִי יְהוָה כִּי נִבְהֲלוּ
עֲצָמָי׃

4 וְנַפְשִׁי נִבְהֲלָה מְאֹד וְאַתָּה יְהוָה עַד־מָתָי׃

5 שׁוּבָה יְהוָה חַלְּצָה נַפְשִׁי הוֹשִׁיעֵנִי לְמַעַן חַסְדֶּךָ׃

6 כִּי אֵין בַּמָּוֶת זִכְרֶךָ בִּשְׁאוֹל מִי יוֹדֶה־לָּךְ׃

7 יָגַעְתִּי בְּאַנְחָתִי אַשְׂחֶה בְכָל־לַיְלָה מִטָּתִי בְּדִמְעָתִי
עַרְשִׂי אַמְסֶה׃

9 וַיִּתֵּן אֶת־רְשָׁעִים קִבְרוֹ וְאֶת־עָשִׁיר בְּמֹתָיו עַל לֹא־
חָמָס עָשָׂה וְלֹא מִרְמָה בְּפִיו׃
10 וַיהוָה חָפֵץ דַּכְּאוֹ הֶחֱלִי אִם־תָּשִׂים אָשָׁם נַפְשׁוֹ יִרְאֶה
זֶרַע יַאֲרִיךְ יָמִים וְחֵפֶץ יְהוָה בְּיָדוֹ יִצְלָח׃
11 מֵעֲמַל נַפְשׁוֹ יִרְאֶה יִשְׂבָּע בְּדַעְתּוֹ יַצְדִּיק צַדִּיק עַבְדִּי
לָרַבִּים וַעֲוֹנֹתָם הוּא יִסְבֹּל׃
12 לָכֵן אֲחַלֶּק־לוֹ בָרַבִּים וְאֶת־עֲצוּמִים יְחַלֵּק שָׁלָל תַּחַת
אֲשֶׁר הֶעֱרָה לַמָּוֶת נַפְשׁוֹ וְאֶת־פֹּשְׁעִים נִמְנָה וְהוּא חֵטְא־
רַבִּים נָשָׂא וְלַפֹּשְׁעִים יַפְגִּיעַ׃

VERSIO LATINA.

4 Verumtamen morbos- noſtros ipſe pertulit, &-dolores- noſtros bajulavit: nos-autem æſtimavimus-eum plagâ affectum, percuſſum à Deo & afflictum.

5 Nā ipſe dolore-affectus eſt propter- defectiones noſtras, attritus propter iniquitates noſtras, caſtigatio pacis noſtræ eſt ſuper eum & tumice ejus fit curatio nobis.

6 Omnes nos ut-oves erravimus, quiſq; ad viam noſtram reſpeximus,& DOMINUS fecit incurrere in eum iniquitatem omnium noſtrûm.

7 Exigitur *pœna*, & ipſe affligitur, neque aperit os ſuum,ut pecus ad mactationem ducitur,& velut ovis coram tonſoribus ſuis obmuteſcit, neq; aperit os ſuum.

8 Ab anguſtia & à judicio tollitur: at generationem ejus quis enarrabit? exſcinditur ex terra viventium,ex defectione populi mei plaga eſt ipſi.

9 Ex

Et cap. 4. v. 5. 6.

5 הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֵת אֵלִיָּה הַנָּבִיא לִפְנֵי בּוֹא
יוֹם יְהוָה הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא׃
6 וְהֵשִׁיב לֵב אָבוֹת עַל־בָּנִים וְלֵב בָּנִים עַל־אֲבוֹתָם
פֶּן־אָבוֹא וְהִכֵּיתִי אֶת־הָאָרֶץ חֵרֶם׃

VERSIO LATINA.

5 Ecce ego miſſurus - ſum vobis Eliam prophetam antequam veniat dies DOMINI maximus & terribilis.

6 Et- convertet cor patrum ad filios, & - cor filiorum ad patres-ipſorum, ne veniam &-percutiam terram anathemate.

De paſſione, morte, & exaltatione Chriſti, *Jeſa. 53. v. 4. 5. & ſeqq.*

4 אָכֵן חֳלָיֵנוּ הוּא נָשָׂא וּמַכְאֹבֵינוּ הוּא סְבָלָם וַאֲנַחְנוּ
חֲשַׁבְנֻהוּ נָגוּעַ מֻכֵּה אֱלֹהִים וּמְעֻנֶּה׃
5 וְהוּא מְחֹלָל מִפְּשָׁעֵינוּ מְדֻכָּא מֵעֲוֺנֹתֵינוּ מוּסַר שְׁלוֹמֵנוּ
עָלָיו וּבַחֲבֻרָתוֹ נִרְפָּא־לָנוּ׃
6 כֻּלָּנוּ כַּצֹּאן תָּעִינוּ אִישׁ לְדַרְכּוֹ פָּנִינוּ וַיהוָה הִפְגִּיעַ
בּוֹ אֵת עֲוֺן כֻּלָּנוּ׃
7 נִגַּשׂ וְהוּא נַעֲנֶה וְלֹא יִפְתַּח־פִּיו כַּשֶּׂה לַטֶּבַח יוּבָל
וּכְרָחֵל לִפְנֵי גֹזְזֶיהָ נֶאֱלָמָה וְלֹא יִפְתַּח פִּיו׃
8 מֵעֹצֶר וּמִמִּשְׁפָּט לֻקָּח וְאֶת־דּוֹרוֹ מִי יְשׂוֹחֵחַ כִּי נִגְזַר
מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי נֶגַע לָמוֹ׃

יָבוֹא לָךְ צַדִּיק וְנוֹשָׁע הוּא עָנִי וְרֹכֵב עַל־חֲמוֹר וְעַל־עַיִר
בֶּן־אֲתֹנוֹת׃

10 וְהִכְרַתִּי רֶכֶב מֵאֶפְרַיִם וְסוּס מִירוּשָׁלִַם וְנִכְרְתָה
קֶשֶׁת מִלְחָמָה וְדִבֶּר שָׁלוֹם לַגּוֹיִם וּמָשְׁלוֹ מִיָּם עַד־יָם
וּמִנָּהָר עַד־אַפְסֵי־אָרֶץ׃

VERSIO LATINA.

9 Exulta valde filia Tzionis, clange filia Jeruſalem, ecce rex-tuus adveniet tibi, juſtus &-ſalute-præditus ipſe; pauper & equitans ſuper aſinam &-quidem ſuper pullo nato aſinabus.

10 Nam exſcindam currus ex-Ephrajim &-equos ex-Jeruſalem, &-exſcindetur arcus bellicus, &-eloquetur pacem gentibus, &-dominatus-ejus à-mari uſque-ad mare, &-à flumine uſque-ad fines *terræ protendetur.*

Malachiæ, *de Chriſti adventu, & adventus ejus præcone, cap. 3. 1.*

1 הִנְנִי שֹׁלֵחַ מַלְאָכִי וּפִנָּה־דֶרֶךְ לְפָנָי וּפִתְאֹם יָבוֹא אֶל־
הֵיכָלוֹ הָאָדוֹן אֲשֶׁר־אַתֶּם מְבַקְשִׁים וּמַלְאַךְ הַבְּרִית אֲשֶׁר
אַתֶּם חֲפֵצִים הִנֵּה־בָא אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃

VERSIO LATINA.

1 Ecce-ego miſſurus ſum angelum-meum, & præparabit viam ante-me, &-repente veniet ad templum-ſuum Dominus-ille, quem vos quæritis, &-angelus fœderis, quem vos expetitis, ecce venturus-eſt, ait DOMINUS exercituum.

Et

Zachariæ, *cap.6.v.11. de offfcio Chriſti regio & ſacerdotali.*

11 וְלָקַחְתָּ כֶסֶף־וְזָהָב וְעָשִׂיתָ עֲטָרוֹת וְשַׂמְתָּ בְּרֹאשׁ
יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל׃
12 וְאָמַרְתָּ אֵלָיו לֵאמֹור כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת לֵאמֹר
הִנֵּה־אִישׁ צֶמַח שְׁמוֹ וּמִתַּחְתָּיו יִצְמָח וּבָנָה אֶת־הֵיכַל
יְהוָה׃
13 וְהוּא יִבְנֶה אֶת־הֵיכַל יְהוָה וְהוּא־יִשָּׂא הוֹד וְיָשַׁב
וּמָשַׁל עַל־כִּסְאוֹ וְהָיָה כֹהֵן עַל־כִּסְאוֹ וַעֲצַת שָׁלוֹם תִּהְיֶה
בֵּין שְׁנֵיהֶם׃

VERSIO LATINA.

11 Et-accipies argentum & aurum, faciesque coronas ac-impones in-caput Jehoſuæ filii Jehotzadak, Sacerdotis maximi.

12 Et-loquetur ad eum, dicendo; ſic ait DOMINUS exercituum, dicendo: Ecce virum, GERMEN nomen-ejus (*eſt*) è loco ſuo germinabit, &-ædificabit templum DOMINI.

13 Ipſe ædificaturus eſt Templum DOMINI, ipſe portabit decorem, &-ſeſſurus ac-dominaturus in ſolio-ſuo: eritq; ſacerdos ſuper ſolio ſuo, &-conſilium pacis erit inter utroſque illos.

Ejusdem, de ingreſſu Chriſti in urbem Hieroſolimam, *cap.9. v.9.10.*

9 גִּילִי מְאֹד בַּת־צִיּוֹן הָרִיעִי בַּת־יְרוּשָׁלִַם הִנֵּה מַלְכֵּךְ

VERSIO LATINA.

2 Tu-autem Beth-lehem Ephratæ, minima ut ſis in-millibus Jehudæ, ex-te mihi prodibit ut ſit Dominator in-Iſraele, &-exortus-ejus (*ſunt*) ab-antiquo, à-diebus ſeculi.

Haggæi, *cap. 2. 7. de gloria Meſſiæ.*

7 כִּי כֹה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת עוֹד אַחַת מְעַט הִיא וַאֲנִי
מַרְעִישׁ אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ וְאֶת־הַיָּם וְאֶת
הֶחָרָבָה׃
8 וְהִרְעַשְׁתִּי אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם וּבָאוּ חֶמְדַּת כָּל־הַגּוֹיִם
וּמִלֵּאתִי אֶת־הַבַּיִת הַזֶּה כָּבוֹד אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃
9 לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת׃
10 גָּדוֹל יִהְיֶה כְּבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה הָאַחֲרוֹן מִן־הָרִאשׁוֹן אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת וּבַמָּקוֹם הַזֶּה אֶתֵּן שָׁלוֹם נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת׃

VERSIO LATINA.

7 Utique ſic ait DOMINUS exercituum, adhuc unum parum illud (*eſt*) &-ego commoturus ſum cœlum &-terram, &-mare, &-ſiccum:

8 Et cōmovebo omnes gentes, &-veniet deſiderium omnium-gentium, &-repleturus-ſum domum hanc gloriâ, ait DOMINUS exercituum.

9 Meum (*eſt*) argentum, &-meum (*eſt*) aurum, dicit DOMINUS exercituum.

10 Major futura eſt gloria domus hujus poſterioris, quām prioris, ait DOMINUS exercituum, &-in-loco hoc diſponam pacem, dicit DOMINUS exercituum.

Danielis, *cap. 9. 24, de tempore adventus Chriſti & effectis illius.*

24 שָׁבֻעִים שִׁבְעִים נֶחְתַּךְ עַל־עַמְּךָ וְעַל־עִיר קָדְשֶׁךָ
לְכַלֵּא הַפֶּשַׁע וּלְחָתֵם חַטָּאוֹת וּלְכַפֵּר עָוֺן וּלְהָבִיא צֶדֶק
עֹלָמִים וְלַחְתֹּם חָזוֹן וְנָבִיא וְלִמְשֹׁחַ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים׃
25 וְתֵדַע וְתַשְׂכֵּל מִן־מֹצָא דָבָר לְהָשִׁיב וְלִבְנוֹת יְרוּשָׁלַםִ
עַד־מָשִׁיחַ נָגִיד שָׁבֻעִים שִׁבְעָה וְשָׁבֻעִים שִׁשִּׁים וּשְׁנַיִם
תָּשׁוּב וְנִבְנְתָה רְחוֹב וְחָרוּץ וּבְצוֹק הָעִתִּים׃

Versio Latina.

24 Septimanæ ſeptuaginta deciſæ ſunt ſuper populum - tuum, &- ſuper civitatem ſanctam tuam ad- cohibendam defectionem, &-ad - obſignãdum peccata, & - ad- expiandum iniquitatem, & - ad- adducendum juſtitiam ſeculorum, &- ad- obſignandum viſionem & - prophetam, & - ad - ungendum ſanctum ſanctorum.

25 Ergo- cognoſcito &- intelligito, ab enunciatione verbi ad- reſtituendum & ædificandum Jeruſalem, uſque - ad Chriſtum principem (*erunt*) ſeptimanæ ſeptem &- ſeptuaginta ſexaginta & - duę, &- rurſus ædificabitur platea & - foſſa, idq;- in- anguſtia temporum.

Micheæ, *de ſolo natali Chriſti, cap. 5. 2.*

2 וְאַתָּה בֵּית־לֶחֶם אֶפְרָתָה צָעִיר לִהְיוֹת בְּאַלְפֵי יְהוּדָה
מִמְּךָ לִי יֵצֵא לִהְיוֹת מוֹשֵׁל בְּיִשְׂרָאֵל וּמוֹצָאֹתָיו מִקֶּדֶם
מִימֵי עוֹלָם׃

Jeremiæ, *cap.23.v.5.*

5 הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם־יְהוָה וַהֲקִמֹתִי לְדָוִד צֶמַח צַדִּיק
וּמָלַךְ מֶלֶךְ וְהִשְׂכִּיל וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בָּאָרֶץ׃
6 בְּיָמָיו תִּוָּשַׁע יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁכֹּן לָבֶטַח וְזֶה־שְּׁמוֹ
אֲשֶׁר־יִקְרְאוֹ יְהוָה צִדְקֵנוּ׃

Versio Latina.

5 Ecce dies venturi ſunt, dixit Dominus, &-
excitabo Davidi Germen juſtum, & - regnabit
rex, &- ſecundabitur, ac- exercebit jus, &- juſtitiam
in - terra.

6 In - diebus ejus ſervabitur Jehuda, & - Iſrael
habitabit ſecurè: atque - hoc nomen - ejus (*eſt*) quo
vocabit- eum (*quùq;*) Dominus juſtitia - noſtra.

Ezechielis, *cap.34.23.*

23 וַהֲקִמֹתִי עֲלֵיהֶם רֹעֶה אֶחָד וְרָעָה אֶתְהֶן אֵת עַבְדִּי
דָוִיד הוּא יִרְעֶה אֹתָם וְהוּא יִהְיֶה לָהֶן לְרֹעֶה׃
24 וַאֲנִי יְהוָה אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים וְעַבְדִּי דָוִד נָשִׂיא
בְתוֹכָם אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי׃

Versio Latina.

23 Et-ſuſcitabo ſuper- eos paſtorem unum, (*&- paſcet eas oves*) ſervum - meum Davidem: ipſe paſcet eas, &- ipſe erit eis Paſtor.

24 Ego verò Dominus ero eis in - Deum, &- ſervus- meus David princeps in-medio- eorum, ego Dominus elocutus ſum.

mei ſuſcitabit tibi DOMINUS Deus-tuus, ei auſcultabitis:

16 Secũdum-omnia quę petiiſti à Domino Deo-tuo in Choreb, in-die congregationis, dicẽdo: non pergam audire vocem Domini Dei-mei, & ignem maximum iſtum non videbo amplius, & non moriar.

17 Et dixit DOMINUS ad-me, benefecerunt quòd locuti-ſunt.

18 Prophetam ſuſcitabo eis è-medio fratrum ipſorum, ſicut-te, &-dabo verba-mea in-os-ejus, &-loquetur ad-eos omnia quæ præcepero-ei.

19 Eritque Vir ille qui non auſcultaverit ad-verba mea, quæ locuturus eſt in-nomine- meo, ego repoſcam ab-illo.

Ieſaiæ, *de conceptione & nativitate Chriſti, cap. 7. 10.*

10 וַיּוֹסֶף יְהוָה דַּבֵּר אֶל־אָחָז לֵאמֹר׃
11 שְׁאַל־לְךָ אוֹת מֵעִם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַעְמֵק שְׁאָלָה אוֹ
הַגְבֵּהַּ לְמָעְלָה׃
12 וַיֹּאמֶר אָחָז לֹא־אֶשְׁאַל וְלֹא־אֲנַסֶּה אֶת־יְהוָה׃
13 וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ־נָא בֵּית דָּוִד הַמְעַט מִכֶּם הַלְאוֹת
אֲנָשִׁים כִּי תַלְאוּ גַּם אֶת־אֱלֹהָי׃
14 לָכֵן יִתֵּן אֲדֹנָי הוּא לָכֶם אוֹת הִנֵּה הָעַלְמָה הָרָה
וְיֹלֶדֶת בֵּן וְקָרָאת שְׁמוֹ עִמָּנוּ אֵל׃

VERSIO LATINA.

10 Et-perrexit DOMINUS edicere ad Achaſum, dicendo:

Jacobi patriarchæ, *Gen. 49. 8.*

8 יְהוּדָה אַתָּה יוֹדוּךָ אַחֶיךָ יָדְךָ בְּעֹרֶף אֹיְבֶיךָ יִשְׁתַּחֲווּ
לְךָ בְּנֵי אָבִיךָ׃ 9 גּוּר אַרְיֵה יְהוּדָה מִטֶּרֶף בְּנִי עָלִיתָ
כָּרַע רָבַץ כְּאַרְיֵה וּכְלָבִיא מִי יְקִימֶנּוּ׃
10 לֹא־יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה וּמְחֹקֵק מִבֵּין רַגְלָיו עַד־כִּי יָבֹא
שִׁילֹה וְלוֹ יִקְּהַת עַמִּים׃

Jehuda tu, celebrabunt-te fratres-tui, manus-tua *(erit)* in cervice inimicorum-tuorū: incurvabunt-ſe corā te filii patris-tui: Catule leonis Jehuda, à-prȩda fili-mi aſcendiſti: *(ubi)* in-crura ſe-demiſerit, *(&)* procubuerit tanquam leo, & ſicut-immanis-leo, quis-excitet illum? Non recedet ſceptrū à-Jehuda, & -legiſlator è medio pedum-ejus uſquedum venturus erit filius ejus, & -ei *(erit)* obedientia populorum.

Moſis, *Deut. 18. 15. & ſeqq.*

15 נָבִיא מִקִּרְבְּךָ מֵאַחֶיךָ כָּמֹנִי יָקִים לְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
אֵלָיו תִּשְׁמָעוּן׃ 16 כְּכֹל אֲשֶׁר־שָׁאַלְתָּ מֵעִם יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ בְּחֹרֵב בְּיוֹם הַקָּהָל לֵאמֹר לֹא אֹסֵף לִשְׁמֹעַ אֶת־
קוֹל יְהוָה אֱלֹהָי וְאֶת־הָאֵשׁ הַגְּדֹלָה הַזֹּאת לֹא־אֶרְאֶה
עוֹד וְלֹא אָמוּת׃ 17 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָי הֵיטִיבוּ אֲשֶׁר
דִּבֵּרוּ׃ 18 נָבִיא אָקִים לָהֶם מִקֶּרֶב אֲחֵיהֶם כָּמוֹךָ
וְנָתַתִּי דְבָרַי בְּפִיו וְדִבֶּר אֲלֵיהֶם אֵת כָּל־אֲשֶׁר אֲצַוֶּנּוּ׃
19 וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יִשְׁמַע אֶל־דְּבָרַי אֲשֶׁר יְדַבֵּר
בִּשְׁמִי אָנֹכִי אֶדְרֹשׁ מֵעִמּוֹ׃

Prophetam è-medio-tui è fratribus-tuis, ſimile-mei

mei ſuſcitabit tibi DOMINUS Deus-tuus, ei auſcultabitis:

16 Secũdum-omnia quę petiiſti à Domino Deo-tuo in Choreb, in-die congregationis, dicẽdo: non pergam audire vocem Domini Dei-mei, & ignem maximum iſtum non videbo amplius, & non moriar.

17 Et dixit DOMINUS ad-me, benefecerunt quod locuti-ſunt.

18 Prophetam ſuſcitabo eis è-medio fratrum ipſorum, ſicut-te, &-dabo verba-mea in-os-ejus, &-loquetur ad-eos omnia quæ præcepero-ei.

19 Eritque Vir ille qui non auſcultaverit ad-verba mea, quæ locuturus eſt in-nomine- meo, ego repoſcam ab-illo.

Ieſaiæ, *de conceptione & nativitate Chriſti, cap. 7. 10.*

10 וַיּוֹסֶף יְהוָה דַּבֵּר אֶל־אָחָז לֵאמֹר׃

11 שְׁאַל־לְךָ אוֹת מֵעִם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַעְמֵק שְׁאָלָה אוֹ הַגְבֵּהַ לְמָעְלָה׃

12 וַיֹּאמֶר אָחָז לֹא־אֶשְׁאַל וְלֹא־אֲנַסֶּה אֶת־יְהוָה׃

13 וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ־נָא בֵּית דָּוִד הַמְעַט מִכֶּם הַלְאוֹת אֲנָשִׁים כִּי תַלְאוּ גַּם אֶת־אֱלֹהָי׃

14 לָכֵן יִתֵּן אֲדֹנָי הוּא לָכֶם אוֹת הִנֵּה הָעַלְמָה הָרָה וְיֹלֶדֶת בֵּן וְקָרָאת שְׁמוֹ עִמָּנוּ אֵל׃

VERSIO LATINA.

10 Et-perrexit DOMINUS edicere ad Achaſum, dicendo:

Jacobi patriarchæ, *Gen. 49. 8.*

8 יְהוּדָה אַתָּה יוֹדוּךָ אַחֶיךָ יָדְךָ בְּעֹרֶף אֹיְבֶיךָ יִשְׁתַּחֲווּ
לְךָ בְּנֵי אָבִיךָ׃ 9 גּוּר אַרְיֵה יְהוּדָה מִטֶּרֶף בְּנִי עָלִיתָ
כָּרַע רָבַץ כְּאַרְיֵה וּכְלָבִיא מִי יְקִימֶנּוּ׃
10 לֹא־יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה וּמְחֹקֵק מִבֵּין רַגְלָיו עַד־כִּי יָבֹא
שִׁילֹה וְלוֹ יִקְּהַת עַמִּים׃

Jehuda tu, celebrabunt-te fratres-tui, manus-tua (*erit*) in cervice inimicorum-tuorũ: incurvabunt-ſe corã te filii patris-tui: Catule leonis Jehuda, à-prędа fili-mi aſcendiſti: (*ubi*) in-crura ſe-demiſerit, (*&*) procubuerit tanquam leo, & ſicut-immanis-leo, quis-excitet illum? Non recedet ſceptrũ à-Jehuda, & -legislator è medio pedum-ejus uſquedum venturus erit filius ejus, & -ei (*erit*) obedientia populorum.

Moſis, *Deut. 18. 15. & ſeqq.*

15 נָבִיא מִקִּרְבְּךָ מֵאַחֶיךָ כָּמֹנִי יָקִים לְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
אֵלָיו תִּשְׁמָעוּן׃ 16 כְּכֹל אֲשֶׁר־שָׁאַלְתָּ מֵעִם יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ בְּחֹרֵב בְּיוֹם הַקָּהָל לֵאמֹר לֹא אֹסֵף לִשְׁמֹעַ אֶת־
קוֹל יְהוָה אֱלֹהָי וְאֶת־הָאֵשׁ הַגְּדֹלָה הַזֹּאת לֹא־אֶרְאֶה
עוֹד וְלֹא אָמוּת׃ 17 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָי הֵיטִיבוּ אֲשֶׁר
דִּבֵּרוּ׃ 18 נָבִיא אָקִים לָהֶם מִקֶּרֶב אֲחֵיהֶם כָּמוֹךָ
וְנָתַתִּי דְבָרַי בְּפִיו וְדִבֶּר אֲלֵיהֶם אֵת כָּל־אֲשֶׁר אֲצַוֶּנּוּ׃
19 וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יִשְׁמַע אֶל־דְּבָרַי אֲשֶׁר יְדַבֵּר
בִּשְׁמִי אָנֹכִי אֶדְרֹשׁ מֵעִמּוֹ׃

Prophetam è-medio-tui è fratribus-tuis, ſimilẽ-

mei

mei ſuſcitabit tibi Dominus Deus-tuus, ei auſcultabitis:

16 Secũdum-omnia quę petiiſti à Domino Deo-tuo in Choreb, in-die congregationis, dicẽdo: non pergam audire vocem Domini Dei-mei, & ignem maximum iſtum non videbo amplius, & non moriar.

17 Et dixit Dominus ad-me, benefecerunt quòd locuti-ſunt.

18 Prophetam ſuſcitabo eis è-medio fratrum ipſorum, ſicut-te, &-dabo verba-mea in-os-ejus, &-loquetur ad-eos omnia quæ præcepero-ei.

19 Eritque Vir ille qui non auſcultaverit ad-verba mea, quæ locuturus eſt in-nomine- meo, ego repoſcam ab-illo.

Ieſaiæ, *de conceptione & nativitate Chriſti, cap. 7. 10.*

10 וַיּוֹסֶף יְהוָה דַּבֵּר אֶל־אָחָז לֵאמֹר׃

11 שְׁאַל־לְךָ אוֹת מֵעִם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַעְמֵק שְׁאָלָה אוֹ
הַגְבֵּהַ לְמָעְלָה׃

12 וַיֹּאמֶר אָחָז לֹא־אֶשְׁאַל וְלֹא־אֲנַסֶּה אֶת־יְהוָה׃

13 וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ־נָא בֵּית דָּוִד הַמְעַט מִכֶּם הַלְאוֹת
אֲנָשִׁים כִּי תַלְאוּ גַּם אֶת־אֱלֹהָי׃

14 לָכֵן יִתֵּן אֲדֹנָי הוּא לָכֶם אוֹת הִנֵּה הָעַלְמָה הָרָה
וְיֹלֶדֶת בֵּן וְקָרָאת שְׁמוֹ עִמָּנוּ אֵל׃

Versio Latina.

10 Et-perrexit Dominus edicere ad Achaſum, dicendo:

Jacobi patriarchæ, *Gen. 49. 8.*

8 יְהוּדָה אַתָּה יוֹדוּךָ אַחֶיךָ יָדְךָ בְּעֹרֶף אֹיְבֶיךָ יִשְׁתַּחֲווּ
לְךָ בְּנֵי אָבִיךָ׃ 9 גּוּר אַרְיֵה יְהוּדָה מִטֶּרֶף בְּנִי עָלִיתָ
כָּרַע רָבַץ כְּאַרְיֵה וּכְלָבִיא מִי יְקִימֶנּוּ׃
10 לֹא־יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה וּמְחֹקֵק מִבֵּין רַגְלָיו עַד־כִּי יָבֹא
שִׁילֹה וְלוֹ יִקְּהַת עַמִּים׃

Jehuda tu, celebrabunt-te fratres-tui, manus-tua (*erit*) in cervice inimicorum-tuorũ: incurvabunt-ſe corã te filii patris-tui: Catule leonis Jehuda, à-prędâ fili-mi aſcendiſti: (*ubi*) in-crura ſe-demiſerit, (*&*) procubuerit tanquam leo, & ſicut-immanis-leo, quis-excitet illum? Non recedet ſceptrũ à-Jehuda, & -legislator è medio pedum-ejus uſquedum venturus erit filius ejus, & - ei (*erit*) obedientia populorum.

Moſis, *Deut. 18. 15. & ſeqq.*

15 נָבִיא מִקִּרְבְּךָ מֵאַחֶיךָ כָּמֹנִי יָקִים לְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
אֵלָיו תִּשְׁמָעוּן׃ 16 כְּכֹל אֲשֶׁר־שָׁאַלְתָּ מֵעִם יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ בְּחֹרֵב בְּיוֹם הַקָּהָל לֵאמֹר לֹא אֹסֵף לִשְׁמֹעַ אֶת־
קוֹל יְהוָה אֱלֹהָי וְאֶת־הָאֵשׁ הַגְּדֹלָה הַזֹּאת לֹא־אֶרְאֶה
עוֹד וְלֹא אָמוּת׃ 17 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָי הֵיטִיבוּ אֲשֶׁר
דִּבֵּרוּ׃ 18 נָבִיא אָקִים לָהֶם מִקֶּרֶב אֲחֵיהֶם כָּמוֹךָ
וְנָתַתִּי דְבָרַי בְּפִיו וְדִבֶּר אֲלֵיהֶם אֵת כָּל־אֲשֶׁר אֲצַוֶּנּוּ׃
19 וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יִשְׁמַע אֶל־דְּבָרַי אֲשֶׁר יְדַבֵּר
בִּשְׁמִי אָנֹכִי אֶדְרֹשׁ מֵעִמּוֹ׃

Prophetam è-medio-tui è fratribus-tuis, ſimilē-mei

mei ſuſcitabit tibi DOMINUS Deus-tuus, ei au-
ſcultabitis:

16 Secūdum-omnia quę petiiſti à Domino Deo-
tuo in Choreb, in-die congregationis, dicēdo: non
pergam audire vocem Domini Dei-mei, & ignem
maximum iſtum non videbo amplius, & non mo-
riar.

17 Et dixit DOMINUS ad-me, benefecerunt
quòd locuti-ſunt.

18 Prophetam ſuſcitabo eis è-medio fratrum i-
pſorum, ſicut-te, &-dabo verba-mea in-os-ejus, &-
loquetur ad-eos omnia quæ præcepero-ei.

19 Eritque Vir ille qui non auſcultaverit ad-ver-
ba mea, quæ locuturus eſt in-nomine-meo, ego re-
poſcam ab-illo.

Ieſaiæ, *de conceptione & nativitate Chriſti, cap. 7. 10.*

10 ויוסף יהוה דבר אל־אחז לאמר׃
11 שאל־לך אות מעם יהוה אלהיך העמק שאלה או
הגבה למעלה׃
12 ויאמר אחז לא־אשאל ולא־אנסה את־יהוה׃
13 ויאמר שמעו־נא בית דוד המעט מכם הלאות
נשים כי תלאו גם את־אלהי׃
14 לכן יתן אדני הוא לכם אות הנה העלמה הרה
לדת בן וקראת שמו עמנו אל׃

VERSIO LATINA.

10 Et-perrexit DOMINUS edicere ad Achaſum
dicendo:

Jacobi patriarchæ, *Gen. 49. 8.*

8 יְהוּדָה אַתָּה יוֹדוּךָ אַחֶיךָ יָדְךָ בְּעֹרֶף אֹיְבֶיךָ יִשְׁתַּחֲווּ
לְךָ בְּנֵי אָבִיךָ׃ 9 גּוּר אַרְיֵה יְהוּדָה מִטֶּרֶף בְּנִי עָלִיתָ
כָּרַע רָבַץ כְּאַרְיֵה וּכְלָבִיא מִי יְקִימֶנּוּ׃
10 לֹא־יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה וּמְחֹקֵק מִבֵּין רַגְלָיו עַד כִּי־יָבֹא
שִׁילֹה וְלוֹ יִקְּהַת עַמִּים׃

Jehuda tu, celebrabunt-te fratres-tui, manus-tua (*erit*) in cervice inimicorum-tuorũ: incurvabunt-ſe corã te filii patris-tui: Catule leonis Jehuda, à-pręda fili-mi aſcendiſti: (*ubi*) in-crura ſe-demiſerit, (*&*) procubuerit tanquam leo, & ſicut-immanis-leo, quis-excitet illum? Non recedet ſceptrũ à-Jehuda, & -legislator è medio pedum-ejus uſquedum venturus erit filius ejus, & -ei (*erit*) obedientia populorum.

Moſis, *Deut. 18. 15. & ſeqq.*

15 נָבִיא מִקִּרְבְּךָ מֵאַחֶיךָ כָּמֹנִי יָקִים לְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
אֵלָיו תִּשְׁמָעוּן׃ 16 כְּכֹל אֲשֶׁר־שָׁאַלְתָּ מֵעִם יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ בְּחֹרֵב בְּיוֹם הַקָּהָל לֵאמֹר לֹא אֹסֵף לִשְׁמֹעַ אֶת־
קוֹל יְהוָה אֱלֹהָי וְאֶת־הָאֵשׁ הַגְּדֹלָה הַזֹּאת לֹא־אֶרְאֶה
עוֹד וְלֹא אָמוּת׃ 17 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָי הֵיטִיבוּ אֲשֶׁר
דִּבֵּרוּ׃ 18 נָבִיא אָקִים לָהֶם מִקֶּרֶב אֲחֵיהֶם כָּמוֹךָ
וְנָתַתִּי דְבָרַי בְּפִיו וְדִבֶּר אֲלֵיהֶם אֵת כָּל־אֲשֶׁר אֲצַוֶּנּוּ׃
19 וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יִשְׁמַע אֶל־דְּבָרַי אֲשֶׁר יְדַבֵּר
בִּשְׁמִי אָנֹכִי אֶדְרֹשׁ מֵעִמּוֹ׃

Prophetam è-medio-tui è fratribus-tuis, ſimilē-

mei

Danielis, *cap. 9. 24, de tempore adventus Chriſti & effectis illius.*

24 שָׁבֻעִים שִׁבְעִים נֶחְתַּךְ עַל־עַמְּךָ וְעַל־עִיר קָדְשֶׁךָ
לְכַלֵּא הַפֶּשַׁע וּלְחָתֵם חטאות וּלְכַפֵּר עָוֺן וּלְהָבִיא צֶדֶק
עֹלָמִים וְלַחְתֹּם חָזוֹן וְנָבִיא וְלִמְשֹׁחַ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים׃
25 וְתֵדַע ותשכל מִן־מֹצָא דָבָר לְהָשִׁיב וְלִבְנוֹת יְרוּשָׁלַםִ
עַד־מָשִׁיחַ נָגִיד שָׁבֻעִים שִׁבְעָה וְשָׁבֻעִים שִׁשִּׁים וּשְׁנַיִם
תָּשׁוּב וְנִבְנְתָה רְחוֹב וְחָרוּץ וּבְצוֹק הָעִתִּים׃

VERSIO LATINA.

24 Septimanæ ſeptuaginta deciſæ ſunt ſuper populum-tuum, &-ſuper civitatem ſanctam tuam ad-cohibendam defectionem, &-ad-obſignãdum peccata, &-ad-expiandum iniquitatem, &-ad-adducendum juſtitiam ſeculorum, &-ad-obſignandum viſionem &-prophetam, &-ad-ungendum ſanctum ſanctorum.

25 Ergo-cognoſcito &-intelligito, ab enunciatione verbi ad-reſtituendum & ædificandum Jeruſalem, uſque-ad Chriſtum principem (*erunt*) ſeptimanæ ſeptem &-ſeptuaginta ſexaginta &-duę, &-rurſus ædificabitur platea &-foſſa, idq;-in-anguſtia temporum.

Micheæ, *de ſolo natali Chriſti, cap. 5. 2.*

2 וְאַתָּה בֵּית־לֶחֶם אֶפְרָתָה צָעִיר לִהְיוֹת בְּאַלְפֵי יְהוּדָה
מִמְּךָ לִי יֵצֵא לִהְיוֹת מוֹשֵׁל בְּיִשְׂרָאֵל ומוצאתיו מִקֶּדֶם
מִימֵי עוֹלָם׃

Jeremiæ, *cap.23.v.5.*

5 הנה ימים באים נאם־יהוה והקמתי לדוד צמח צדיק
ומלך מלך והשכיל ועשה משפט וצדקה בארץ׃
6 בימיו תושע יהודה וישראל ישכן לבטח וזה־שמו
אשר־יקראו יהוה צדקנו׃

VERSIO LATINA.

5 Ecce dies venturi ſunt, dixit DOMINUS, &- excitabo Davidi GERMEN juſtum, & - regnabit rex, &- ſecundabitur, ac- exercebit jus, &- juſtitiam in - terra.

6 In - diebus ejus ſervabitur Jehuda, & - Iſrael habitabit ſecurè: atque - hoc nomen - ejus (*eſt*) quo vocabit- eum (*quùq;*) DOMINUS juſtitia - noſtra.

Ezechielis, *cap.34.23.*

23 והקמתי עליהם רעה אחד ורעה אתהן את עבדי
דוד הוא ירעה אתם והוא יהיה להן לרעה׃
24 ואני יהוה אהיה להם לאלהים ועבדי דוד נשיא
בתוכם אני יהוה דברתי׃

VERSIO LATINA.

23 Et-ſuſcitabo ſuper- eos paſtorem unum, (&- paſcet eas *oves*) ſervum - meum Davidem: ipſe paſcet eas, &- ipſe erit eis Paſtor.

24 Ego verò DOMINUS ero eis in - Deum, &- ſervus- meus David princeps in-medio- eorum, ego DOMINUS elocutus ſum.

Danie-

Ejusdem, *cap. 11. v. 1. & ſeqq. de genere & officio Chriſti regio.*

1 וְיָצָא חֹטֶר מִגֵּזַע יִשָׁי וְנֵצֶר מִשָּׁרָשָׁיו יִפְרֶח ׃
2 וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְהוָה רוּחַ חָכְמָה וּבִינָה רוּחַ עֵצָה
וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת יְהוָה ׃
3 וַהֲרִיחוֹ בְּיִרְאַת יְהוָה וְלֹא־לְמַרְאֵה עֵינָיו יִשְׁפּוֹט וְלֹא־
לְמִשְׁמַע אָזְנָיו יוֹכִיחַ ׃
4 וְשָׁפַט בְּצֶדֶק דַּלִּים וְהוֹכִיחַ בְּמִישׁוֹר לְעַנְוֵי־אָרֶץ וְהִכָּה־
אֶרֶץ בְּשֵׁבֶט פִּיו וּבְרוּחַ שְׂפָתָיו יָמִית רָשָׁע ׃
5 וְהָיָה צֶדֶק אֵזוֹר מָתְנָיו וְהָאֱמוּנָה אֵזוֹר חֲלָצָיו ׃

1 Et-prodibit virgula è-trunco-ſucciſo Iiſchai, &-ſurculus è-radicibus ejus effloreſcet:

2 Et-quieſcet ſuper-eo Spiritus DOMINI, Spiritus ſapientiæ &-intelligentiæ, ſpiritus conſilii &-potentiæ, ſpiritus ſcientiæ &-reverentiæ DOMINI.

3 Et-odoratus ejus (*erit*) cum-reverentia DOMINI: &-non ad-aſpectum oculorum-ſuorum judicabit, neque ad-auditum aurium-ſuarum corripiet.

4 Et-judicabit in-juſtitia tenues, &-corripiet in-æquitate manſuetos terræ: & percutiet terram cum-virgâ oris-ſui, & ſpiritu labiorum-ſuorum interficiet impium.

5 Erit-enim juſtitia, cingulum lũborum-ipſius, &-fides cingulum fœminum-ipſius.

11 Pete tibi ſignum à DOMINO Deo tuo, è pro-
fundis pete, aut ex rebus altiſſimis.

12 Et-dixit Achas: non petam neque tentabo
DOMINUM.

13 Et dixit (*propheta*) Audite nunc domus Davi-
dis: An parùm eſt vobis fatigare homines, quòd
fatigatis etiam Deum-meum?

14 Ergo dabit Dominus ipſe vobis ſignum: Ecce
virgo concipiet &- pariet filium, & vocabis *ô virgo*
nomen ejus Himmanuel.

Ejusdem de perſona & officio Chriſti, *cap.9.v.6.*

6 כִּי־יֶלֶד יֻלַּד־לָנוּ בֵּן נִתַּן־לָנוּ וַתְּהִי הַמִּשְׂרָה עַל־שִׁכְמוֹ
וַיִּקְרָא שְׁמוֹ פֶּלֶא יוֹעֵץ אֵל גִּבּוֹר אֲבִיעַד שַׂר־שָׁלוֹם׃
7 לְםַרְבֵּה הַמִּשְׂרָה וּלְשָׁלוֹם אֵין־קֵץ עַל־כִּסֵּא דָוִד וְעַל
מַמְלַכְתּוֹ לְהָכִין אֹתָהּ וּלְסַעֲדָהּ בְּמִשְׁפָּט וּבִצְדָקָה מֵעַתָּה
וְעַד־עוֹלָם קִנְאַת יְהוָה צְבָאוֹת תַּעֲשֶׂה־זֹּאת׃

6 Nam puer natus-eſt nobis, filius datus-eſt no-
bis, eritq; principatus ſuper humerum-ejus, &- vo-
cabitur nomen - ejus Admirabilis, Conſiliarius,
Deus fortis, Potens, Pater- æternitatis, Princeps
pacis:

7 Amplitudini illius - principatus, & paci nul-
lus (*erit*) finis, ſuper ſolio Davidis & ſuper regno-
ejus, ſtabiliendo illud &- fulciendo - illud in jure &
in- juſtitia, à- nunc &- uſque in ſeculum. Zelus DO-
MINI exercituum faciet iſtud.

Ejus-

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

mei ſuſcitabit tibi DOMINUS Deus-tuus, ei auſcultabitis:

16 Secũdum-omnia quę petiiſti à Domino Deo-tuo in Choreb, in-die congregationis, dicẽdo: non pergam audire vocem Domini Dei-mei, & ignem maximum iſtum non videbo amplius, & non moriar.

17 Et dixit DOMINUS ad-me, benefecerunt quòd locuti-ſunt.

18 Prophetam ſuſcitabo eis è-medio fratrum ipſorum, ſicut-te, &-dabo verba-mea in-os-ejus, &-loquetur ad-eos omnia quæ præcepero-ei.

19 Eritque Vir ille qui non auſcultaverit ad-verba mea, quæ locuturus eſt in-nomine- meo, ego repoſcam ab-illo.

Ieſaiæ, *de conceptione & nativitate Chriſti, cap. 7. 10.*

10 וַיּוֹסֶף יְהוָה דַּבֵּר אֶל־אָחָז לֵאמֹר׃
11 שְׁאַל־לְךָ אוֹת מֵעִם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַעְמֵק שְׁאָלָה אוֹ
הַגְבֵּהַּ לְמָעְלָה׃
12 וַיֹּאמֶר אָחָז לֹא־אֶשְׁאַל וְלֹא־אֲנַסֶּה אֶת־יְהוָה׃
13 וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ־נָא בֵּית דָּוִד הַמְעַט מִכֶּם הַלְאוֹת
אֲנָשִׁים כִּי תַלְאוּ גַּם אֶת־אֱלֹהָי׃
14 לָכֵן יִתֵּן אֲדֹנָי הוּא לָכֶם אוֹת הִנֵּה הָעַלְמָה הָרָה
וְיֹלֶדֶת בֵּן וְקָרָאת שְׁמוֹ עִמָּנוּ אֵל׃

VERSIO LATINA.

10 Et-perrexit DOMINUS edicere ad Achaſum, dicendo:

Jacobi patriarchæ, *Gen.49.8.*

8 יְהוּדָה אַתָּה יוֹדוּךָ אַחֶיךָ יָדְךָ בְּעֹרֶף אֹיְבֶיךָ יִשְׁתַּחֲווּ
לְךָ בְּנֵי אָבִיךָ׃ 9 גּוּר אַרְיֵה יְהוּדָה מִטֶּרֶף בְּנִי עָלִיתָ
כָּרַע רָבַץ כְּאַרְיֵה וּכְלָבִיא מִי יְקִימֶנּוּ׃
10 לֹא־יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה וּמְחֹקֵק מִבֵּין רַגְלָיו עַד־כִּי יָבֹא
שִׁילֹה וְלוֹ יִקְּהַת עַמִּים׃

Jehuda tu, celebrabunt-te fratres-tui, manus-tua (*erit*) in cervice inimicorum-tuorũ: incurvabunt-ſe corã te filii patris-tui: Catule leonis Jehuda, à-prȩda fili-mi aſcendiſti: (*ubi*) in-crura ſe-demiſerit, (*&*) procubuerit tanquam leo, & ſicut-immanis-leo, quis-excitet illum? Non recedet ſceptrũ à-Jehuda, & -legislator è medio pedum-ejus uſquedum venturus erit filius ejus, & -ei (*erit*) obedientia populorum.

Moſis, *Deut.18.15.& ſeqq.*

15 נָבִיא מִקִּרְבְּךָ מֵאַחֶיךָ כָּמֹנִי יָקִים לְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
אֵלָיו תִּשְׁמָעוּן׃ 16 כְּכֹל אֲשֶׁר־שָׁאַלְתָּ מֵעִם יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ בְּחֹרֵב בְּיוֹם הַקָּהָל לֵאמֹר לֹא אֹסֵף לִשְׁמֹעַ אֶת־
קוֹל יְהוָה אֱלֹהָי וְאֶת־הָאֵשׁ הַגְּדֹלָה הַזֹּאת לֹא־אֶרְאֶה
עוֹד וְלֹא אָמוּת׃ 17 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָי הֵיטִיבוּ אֲשֶׁר
דִּבֵּרוּ׃ 18 נָבִיא אָקִים לָהֶם מִקֶּרֶב אֲחֵיהֶם כָּמוֹךָ
וְנָתַתִּי דְבָרַי בְּפִיו וְדִבֶּר אֲלֵיהֶם אֵת כָּל־אֲשֶׁר אֲצַוֶּנּוּ׃
19 וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יִשְׁמַע אֶל־דְּבָרַי אֲשֶׁר יְדַבֵּר
בִּשְׁמִי אָנֹכִי אֶדְרֹשׁ מֵעִמּוֹ׃

Prophetam è-medio-tui è fratribus-tuis, ſimile-

mei

Quandoquidem libros biblicos Hebræos non ſemper ad manum habent aut habere poſſunt tyrones, commodum viſum fuit, materiam hîc quoque ſuppeditare, in qua, legendo & interpretando, ſe exerceant, atque præcepta ſimul ad uſum utcunque accommodare diſcant, donec exercitatiunculis hiſce prçculti, Theſaurū noſtrum Grāmaticum tractare & utiliter pervolvere poſſint.

Promiſsiones de Meſsia ſive Chriſto:
Ipſius Dei loquentis,

Gen. 3. 14.

14 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים אֶל־הַנָּחָשׁ כִּי עָשִׂיתָ זֹּאת אָרוּר
אַתָּה מִכָּל־הַבְּהֵמָה וּמִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה עַל־גְּגֹנְךָ תֵלֵךְ
וְעָפָר תֹּאכַל כָּל־יְמֵי חַיֶּיךָ׃
15 וְאֵיבָה אָשִׁית בֵּינְךָ וּבֵין הָאִשָּׁה וּבֵין זַרְעֲךָ וּבֵין זַרְעָהּ
הוּא יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב׃

Tum-dixit Dominus Deus ad ſerpētem: Cum feceris iſtud, maledictus ſis tu præ omni jumento &-præ-omni beſtia agri: ſuper ventrem tuum ito &-pulverem comedito omnibus diebus vitæ tuæ:
15 Præterea-inimicitiam ponam inter te &-inter mulierem-hanc, interque ſemen-tuum &- inter ſemen-ejus: illud conteret-tibi caput, tu autem conteres-ipſi calcaneum.

gularibus in ה vel י finitis, ſi pauſa ad penultimam rejicitur, tunc pro Scheva redit illic ea vocalis, quam vox maſculina aut ſingularis in eo Tenpore habuit, quæ ſi fuerit Pathach, tum producitur illud in Kametz. Hinc ex פְּקְדוּ fit פָּקְדוּ ex פָּקַד. Sic גָּבֵרוּ ex גָּבַר; item יָכְלוּ ex יָכוֹל. In Imperativo, שְׁמָעוּ ex שְׁמַע· עֲמוֹדוּ ex עֲמוֹד. In Futuro, תִּפְקוֹדוּ ex תִּפְקוֹד, & ita deinceps per omnes conjugationes.

Pauſa etiam facit, ut ו copula ante monoſyllaba & penacuta, notetur cum Kametz, cum aliâs poſceret Scheva: ut, וָמֵתוּ, וָקָם &c.

FINIS.

Quan-

Ab eis: מֵהֶם · מִכֶּם A vobis, מִמֶּנּוּ A nobis.
נֶגְדִּי · נֶגֶד Coram me, נֶגְדְּךָ Coram te.
עִמִּי · עִם Mecum, עִמְּךָ Tecum,&c.

VARIATIO PUNCTORUM VOCALIUM PROPTER Accentus.

Tripliciter id potiſſimùm fit: 1. Quando legitimus accentus à voce aufertur: 2. Quando à proprio loco tranſponitur: 3. Quando pauſa ſyllabam occupat.

De primo & ſecundo, vide cap. 5.

3. Pauſæ majores *Athnach* & *Silluk* communiter producunt Pathach & Sægol in Kametz.

Pathach in qualibet voce: ut, שָׁמָיִם cœlum, Gen. 1. 8: אָמָר Dixit, Gen. 21. 1, & ſic cum Silluk, pro אָמַר, שָׁמַיִם.

Sægol non quodvis, ſed penultimum in vocibus cum gemino Sægol: ut, חָסֶד pro חֶסֶד Benignitas: תִּפְאָרֶת pro תִּפְאֶרֶת Decus. Excipiuntur tamen utrinque non pauca, quæ à Maſorethis obſervata ſunt.

Sakephkaton quandoque etiam hoc facit: ut, אָחָז corripiet, Exo. 15. 14, pro אָחַז. Rariſſimè pauſæ minores id agunt.

Pauſa ex ultima ad penultimam rejecta, convertit ibi Scheva ante Affixum ךָ in Sægol: ut, דְּבָרֶךָ pro דְּבָרְךָ Verbum tuum. Sic etiam Scheva in Nominibus formæ פְּרִי ut, עַל־הַלֶּחִי Super maxillam, 1. Reg. 22. 24, quod aliâs ſcribitur לְחִי.

Dicitur etiam לָךְ pro לְךָ: Sic, מִמֶּךָּ · אוֹתָךְ, quando pauſa à litera ךְ ad præcedentem rejicitur.

In verbis pluralibus in ו, item in fœmininis ſin-

אֵיה · הִנֵּה literam ה cum præcedente vocali abjiciunt: ut, אֵיוֹ Ubi eſt ille? אַיֶּכָּה Ubi es tu? אַיָּם Ubi ſunt illi? הִנּוֹ vel, הִנֵּהוּ Ecce eum, הִנְּךָ Ecce te.

עוֹד & אַיִן non mutantur.

PRÆPOSITIONES. Harum quædam aſſumunt ' ante Affixa, ſub forma nominum pluralium: אֶל Ad, אֵלַי Ad me, אֵלֶיךָ Ad te, אֵלָיו Ad eum: at cum Affixis conſtructis, habet quaſi formam conſtructam, אֲלֵיהֶם Ad eos, &c.

אַחַר vel אַחֲרֵי · אַחֲרַי Poſt me, אַחֲרֶיךָ Poſt te, &c.

לִפְנֵי Præpoſitio eſt orta ex Nomine פָּנִים, quod conſtructè dicitur פְּנֵי, & inde præpoſitio Lamed, לִפְנֵי, Ad conſpectum, id eſt, Coram, Ante. Forma conſtructa cum Affixis conſtructis tantùm uſurpatur: ut, לִפְנֵיכֶם לִפְנֵיהֶם &c. Aliàs ſemper juxta formā Nominis, לְפָנַי Coram me, לְפָנֶיךָ Corā te, לְפָנֵינוּ Coram nobis, &c.

עַל · עַד eandem formam ſequuntur: עָדַי Uſque ad me, עָלַי Adverſus me: עָדֶיךָ עָלֶיךָ, & ſic deinceps. At cum Affixis conſtructis, עֲלֵיכֶם · עֲדֵיכֶם, &c.

תַּחַת · תַּחְתַּי Sub me, תַּחְתֶּיךָ Sub vel Pro te, תַּחְתָּיו Pro eo, תַּחְתֵּיהֶם Pro eis, &c.

אֵצֶל · אֶצְלוֹ Apud eum, &c.

אֵת · אִתִּי Mecum, אִתְּךָ Tecum, אִתּוֹ Cum eo, &c.

בִּלְתִּי abjicit ' poſterius, unde tantum reperiuntur בִּלְתִּי Præter me, בִּלְתְּךָ Præter te.

בְּעַד · בַּעֲדִי Circum me, בַּעַדְךָ · בַּעֲדֶךָ Pro te, Circa te, בַּעֲדוֹ Pro eo, בַּעַדְכֶם Pro vobis, בַּעֲדֵיהֶם Pro eis.

לְמַעַן · לְמַעֲנִי Propter me, לְמַעַנְךָ · לְמַעַנֶךָ Propter te, &c.

מִן · מִנִּי · מֶנִּי · מִמֶּנִּי A me, מִמְּךָ A te, מִמֶּנּוּ Ab eo, pro quo etiam legitur מֶנְהוּ & מִנֵּהוּ Ab illo: מִנְהֶם · מֵהֶם

Ab

Rarò eſt נִי pro נִי.

Quandoq; נ per epentheſin Affixo præmittitur: יְבָרְכֶנְהוּ Benedicet ei, Pſal. 72.15.

Defectiva ſecundâ, יְסַבֻּהוּ Circumdabat eam, Jere. 52.21, à יָסוֹב. Pihel, תְּסוֹבְבֵנִי Circumdabis me, Pſal. 32.7. Hiphil, יְסִבֵּנִי Circumdaxit me, Ezech. 47.2, à יָסֵב.

Quieſc. ſecundâ, תְּצוּדֵנִי Venaris me, Job. 10.16.

Quieſc. tertiâ א, יִמְצָאֶהָ Inveniet eam, Gen. 16.7.

Quieſc. tertiâ ה, תִּרְאֵהוּ Vidit illum, Exo. 2.6, abjicitur ſcil. ה cum præcedente vocali, ut aliâs.

תִּפְקְדִי, תִּפְקְדוּ, יִפְקְדוּ

Nihil hîc mutatur, ut in Imperativo.

תִּפְקוֹדְנָה

Cum Affixis pro hac uſurpatur תִּפְקְדוּ: ut, תַּחְשְׁבֻנִי Reputant me, Job. 19.15, quod ibi eſt fœmininum: תּוֹכִחֻךְ Corripiant te, Jer. 2.19, quod ſimiliter fœmininum.

Deniq; quomodo *Paragoge* & *Apocopa* voces quaſdam Verborum mutet, id ſuis locis paſſim oſtendimus in conjugationibus Verborum.

III. DE PARTICULIS SIVE voce indeclinabili.

ADVERBIA pauca aſſumunt *Affixa*, unde ipſorum quoque forma abſoluta mutatur.

כְּמוֹ. Huic formæ junguntur Affixa conſtructa: ut, כְּמוֹכֶם Sicut vos, כְּמוֹהֶם Sicut illi. At cum aliis Affixis כ habet Kametz: ut, כָּמוֹנוּ Sicut nos.

Quieſcentia ſecundâ ex *Hiphil,* הֲקִימֵנִי Suſcita me, Pſal.41.11.

Quieſc.tertiâ ה נְחֵנִי, Deduc me,Pſal.5.9.

פִּקְדִי פִּקְדוּ

Nihil hîc mutatur.

פְּקוֹדְנָה Viſitate vos fœm.

Exempla non occurrunt. Si Affixa jungenda ſint,jungentur ad formam פִּקְדוּ. Sic enim fit in hac voce Futuri.

Futurum.

אֶפְקוֹד תִּפְקוֹד יִפְקוֹד נִפְקוֹד

Eodem modo hiſce omnibus Affixa junguntur, omiſſis Affixis ſimilium perſonarum. Exemplum ſit tertia perſona יִפְקוֹד.

			יִפְקְדוֹ	3. perſ.
eos	יִפְקְדֵם	eum	יִפְקְדֵהוּ	
			יִפְקְדֶנּוּ	
			יִפְקְדָהּ	
eas	יִפְקְדֵן	eam	יִפְקְדֶהָ	
			יִפְקְדֶנָּה	
vos m.	יִפְקָדְכֶם	te m.	יִפְקָדְךָ	2. perſ.
vos f.	יִפְקָדְכֶן	te f.	יִפְקְדֵךְ	
nos	יִפְקְדֵנוּ	me	יִפְקְדֵנִי	1. perſ.

Cholem ante ךָ כֶם כֶן mutatur in Kametzchatuph,aliâs in Scheva.

Terminatio Pathach ſe habet ut in Imperativo.

In *Pihel* Tzere corripit in Scheva & ante ךָ· כֶם כֶן in Segol : ut, תְּחַבְּקֵנִי Amplexabitur me, Cant.2.6: יְזַמֶּרְךָ Pſallet tibi, Pſal.30.13.

Rarò

Rarò eſt יִ_ pro נִי_.

Quandoq; נ per epentheſin Affixo præmittitur: יְבָרְכֶנְהוּ Benedicet ei, Pſal. 72.15.

Defectiva ſecundâ, יְסַבֻּנּוּ Circumdabat eam, Jere. 52.21, à יָסוֹב. Pihel, תְּסוֹבְבֵנִי Circumdabis me, Pſal. 32.7. Hiphil, יְסִבֵּנִי Circumduxit me, Ezech. 47.2, à יָסֵב.

Quieſc. ſecundâ, תְּצוּדֵנִי Venaris me, Job. 10.16.

Quieſc. tertiâ א, יִמְצָאֶהָ Inveniet eam, Gen. 16.7.

Quieſc. tertiâ ה, תִּרְאֵהוּ Vidit illum, Exo. 2.6, abjicitur ſcil. ה cum præcedente vocali, ut aliâs.

תִּפְקְדִי, תִּפְקְדוּ, יִפְקְדוּ

Nihil hîc mutatur, ut in Imperativo.

תִּפְקֹדְנָה

Cum Affixis pro hac uſurpatur תִּפְקְדוּ: ut, תַּחְשְׁבֻנִי Reputant me, Job. 19.15, quod ibi eſt fœmininum: תּוֹכִחֻךְ Corripiant te, Jer. 2.19, quod ſimiliter fœmininum.

Deniq; quomodo *Paragoge* & *Apocopa* voces quaſdam Verborum mutet, id ſuis locis paſſim oſtendimus in conjugationibus Verborum.

III. De Particulis sive voce indeclinabili.

Adverbia pauca aſſumunt *Affixa*, unde ipſorum quoque forma abſoluta mutatur.

כְּמוֹ. Huic formæ junguntur Affixa conſtructa: ut, כְּמוֹכֶם Sicut vos, כְּמוֹהֶם Sicut illi. At cum aliis Affixis כ habet Kametz: ut, כָּמוֹנוּ Sicut nos.

Quieſcentia ſecundâ ex *Hiphil,* הֲקִימֵנִי Suſcita me, Pſal.41.11.

Quieſc.tertiâ נְחֵנִי ׳ ה Deduc me,Pſal.5.9.

פִּקְדִי פִּקְדוּ

Nihil hîc mutatur.

פְּקוֹדְנָה Viſitate vos fœm.

Exempla non occurrunt. Si Affixa jungenda ſint,jungentur ad formam פִּקְדוּ. Sic enim fit in hac voce Futuri.

FUTURUM.

אֶפְקוֹד תִּפְקוֹד יִפְקוֹד נִפְקוֹד

Eodem modo hiſçe omnibus Affixa junguntur, omiſſis Affixis ſimilium perſonarum. Exemplum ſit tertia perſona יִפְקוֹד.

			יִפְקְדוֹ	3. perſ.
eos	יִפְקְדֵם	eum	יִפְקְדֵהוּ	
			יִפְקְדֶנּוּ	
			יִפְקְדֶהָ	
eas	יִפְקְדֵן	eam	יִפְקְדָהּ	
			יִפְקְדֶנָּה	
vos m.	יִפְקָדְכֶם	te m.	יִפְקָדְךָ	2. perſ.
vos f.	יִפְקָדְכֶן	te f.	יִפְקְדֵךְ	
nos	יִפְקְדֵנוּ	me	יִפְקְדֵנִי	1. perſ.

Cholem ante ךָ כֶם כֶן mutatur in Kametzchatuph,aliâs in Scheva.

Terminatio Pathach ſe habet ut in Imperativo.

In *Pihel* Tzere corripit in Scheva & ante ךָ ׳ כֶם כֶן in Segol : ut, תְּחַבְּקֵנִי Amplexabitur me, Cant.2.6: יְזַמֶּרְךָ Pſallet tibi, Pſal.30.13.

Raro

Rarò eſt ֵנִי pro ֶנִי.

Quandoq; נ per epentheſin Affixo præmittitur: יְבָרְכֶנְהוּ Benedicet ei, Pſal. 72.15.

Defectiva ſecundâ, יְסַבֻּהוּ Circumdabat eam; Jere. 52.21, à יָסוֹב. Pihel, תְּסוֹבְבֵנִי Circumdabis me, Pſal. 32.7. Hiphil, יְסִבֵּנִי Circumdaxit me, Ezech. 47.2, à יָסֵב.

Quieſc. ſecundâ, תְּצוּדֵנִי Venaris me, Job. 10.16.

Quieſc. tertiâ א, יִמְצָאֶהָ Inveniet eam, Gen. 16.7.

Quieſc. tertiâ ה, תִּרְאֵהוּ Vidit illum, Exo. 2.6, abjicitur ſcil. ה cum præcedente vocali, ut aliâs.

תִּפְקְדִי, תִּפְקְדוּ יִפְקְדוּ

Nihil hîc mutatur, ut in Imperativo.

תִּפְקוֹדְנָה

Cum Affixis pro hac uſurpatur תִּפְקְדוּ: ut, תַּחְשְׁבֻנִי Reputant me, Job. 19.15, quod ibi eſt fœmininum: תּוֹכִחֻךְ Corripiant te, Jer. 2.19, quod ſimiliter fœmininum.

Deniq; quomodo *Paragoge* & *Apocopa* voces quaſdam Verborum mutet, id ſuis locis paſſim oſtendimus in conjugationibus Verborum.

III. De Particulis ſive voce indeclinabili.

ADVERBIA pauca aſſumunt *Affixa*, unde ipſorum quoque forma abſoluta mutatur.

כְּמוֹ. Huic formæ junguntur Affixa conſtructa: ut, כְּמוֹכֶם Sicut vos, כְּמוֹהֶם Sicut illi. At cum aliis Affixis כ habet Kametz: ut, כָּמוֹנוּ Sicut nos.

Quieſcentia ſecundâ ex *Hiphil*, הֲקִימֵנִי Suſcita me, Pſal.41.11.

Quieſc.tertiâ ה, נְחֵנִי Deduc me, Pſal.5.9.

פִּקְדִי פִּקְדוּ

Nihil hîc mutatur.

פְּקוֹדְנָה Viſitate vos fœm.

Exempla non occurrunt. Si Affixa jungenda ſint, jungentur ad formam פִּקְדוּ. Sic enim fit in hac voce Futuri.

Futurum.

אֶפְקוֹד תִּפְקוֹד יִפְקוֹד נִפְקוֹד

Eodem modo hiſce omnibus Affixa junguntur, omiſſis Affixis ſimilium perſonarum. Exemplum ſit tertia perſona יִפְקוֹד.

			יִפְקְדוֹ	
eos	יִפְקְדֵם	eum	יִפְקְדֵהוּ	
			יִפְקְדֶנּוּ	3. perſ.
			יִפְקְדָהּ	
eas	יִפְקְדֵן	eam	יִפְקְדֶהָ	
			יִפְקְדֶנָּה	
vos m.	יִפְקָדְכֶם	te m.	יִפְקָדְךָ	2. perſ.
vos f.	יִפְקָדְכֶן	te f.	יִפְקְדֵךְ	
nos	יִפְקְדֵנוּ	me	יִפְקְדֵנִי	1. perſ.

Cholem ante ךָ כֶם כֶן mutatur in Kametzchatuph, aliâs in Scheva.

Terminatio Pathach ſe habet ut in Imperativo.

In *Pihel* Tzere corripit in Scheva & ante ךְ · כֶם כֶן in Segol: ut, תְּחַבְּקֵנִי Amplexabitur me, Cant.2.6: יְזַמֶּרְךָ Pſallet tibi, Pſal.30.13.

Rarò

Rarò eſt נִי pro נִי.

Quandoq; נ per epentheſin Affixo præmittitur: יְבָרְכֶנְהוּ Benedicet ei, Pſal. 72.15.

Defectiva ſecundâ, יְסַבּוּהָ Circumdabat eam, Jere. 52.21, à יָסוֹב. Pihel, תְּסוֹבְבֵנִי Circumdabis me, Pſal. 32.7. Hiphil, יְסִבֵּנִי Circumdaxit me, Ezech. 47.2, à יָסֵב.

Quieſc. ſecundâ, תְּצוּדֵנִי Venaris me, Job. 10.16.

Quieſc. tertiâ א, יִמְצָאֶהָ Inveniet eam, Gen. 16.7.

Quieſc. tertiâ ה, תִּרְאֵהוּ Vidit illum, Exo. 2.6, abjicitur ſcil. ה cum præcedente vocali, ut aliâs.

תִּפְקְדִי · תִּפְקְדוּ יִפְקְדוּ

Nihil hîc mutatur, ut in Imperativo.

תִּפְקֹדְנָה

Cum Affixis pro hac uſurpatur תִּפְקְדוּ: ut, תַּחְשְׁבֻנִי Reputant me, Job. 19.15, quod ibi eſt fœmininum: תּוֹכִחֻךְ Corripiant te, Jer. 2.19, quod ſimiliter fœmininum.

Deniq; quomodo *Paragoge* & *Apocopa* voces quaſdam Verborum mutet, id ſuis locis paſſim oſtendimus in conjugationibus Verborum.

III. DE PARTICULIS SIVE voce indeclinabili.

ADVERBIA pauca aſſumunt *Affixa*, unde ipſorum quoque forma abſoluta mutatur.

כְּמוֹ. Huic formæ junguntur Affixa conſtructa: ut, כְּמוֹכֶם Sicut vos, כְּמוֹהֶם Sicut illi. At cum aliis Affixis כ habet Kametz: ut, כָּמוֹנוּ Sicut nos.

Quieſcentia ſecundâ ex *Hiphil*, הֲקִימֵנִי Suſcita me, Pſal.41.11.

Quieſc.tertiâ ה, נְחֵנִי Deduc me, Pſal.5.9.

פִּקְדִי פִּקְדוּ

Nihil hîc mutatur.

פְּקוֹדְנָה Viſitate vos fœm.

Exempla non occurrunt. Si Affixa jungenda ſint, jungentur ad formam פִּקְדוּ. Sic enim fit in hac voce Futuri.

Futurum.

אֶפְקוֹד תִּפְקוֹד יִפְקוֹד נִפְקוֹד

Eodem modo hiſce omnibus Affixa junguntur, omiſſis Affixis ſimilium perſonarum. Exemplum ſit tertia perſona יִפְקוֹד.

		eum	יִפְקְדוֹ	3. perſ.
eos	יִפְקְדֵם	eum	יִפְקְדֵהוּ	3. perſ.
		eum	יִפְקְדֶנּוּ	3. perſ.
		eam	יִפְקְדָהּ	3. perſ.
eas	יִפְקְדֵן	eam	יִפְקְדֶהָ	3. perſ.
		eam	יִפְקְדֶנָּה	3. perſ.
vos m.	יִפְקָדְכֶם	te m.	יִפְקָדְךָ	2. perſ.
vos f.	יִפְקָדְכֶן	te f.	יִפְקְדֵךְ	2. perſ.
nos	יִפְקְדֵנוּ	me	יִפְקְדֵנִי	1. perſ.

Cholem ante ךָ כֶם כֶן mutatur in Kametzchatuph, aliâs in Scheva.

Terminatio Pathach ſe habet ut in Imperativo.

In *Pihel* Tzere corripit in Scheva & ante ךָ · כֶם כֶן in Segol: ut, תְּחַבְּקֵנִי Amplexabitur me, Cant.2.6: יְזַמֶּרְךָ Pſallet tibi, Pſal.30.13.

Rarò

Ab eis: מִמְּכֶם ,מִכֶּם A vobis, מִמֶּנּוּ A nobis.

נֶגְדִּי ,נֶגֶד Coram me, נֶגְדְּךָ Coram te.

עִמִּי ,עִם Mecum, עִמְּךָ Tecum, &c.

VARIATIO PUNCTORUM VOCALIUM PROPTER Accentus.

Tripliciter id potiſſimùm fit: 1. Quando legitimus accentus à voce aufertur: 2. Quando à proprio loco tranſponitur: 3. Quando pauſa ſyllabam occupat.

De primo & ſecundo, vide cap. 5.

3. Pauſæ majores *Athnach* & *Silluk* communiter producunt Pathach & Sægol in Kametz.

Pathach in qualibet voce: ut, שָׁמָיִם cœlum, Gen. 1. 8: אָמָר Dixit, Gen. 21. 1, & ſic cum Silluk, pro אָמַר, שָׁמַיִם.

Sægol non quodvis, ſed penultimum in vocibus cum gemino Sægol: ut, חָסֶד pro חֶסֶד Benignitas: תִּפְאָרֶת pro תִּפְאֶרֶת Decus. Excipiuntur tamen utrinque non pauca, quæ à Maſorethis obſervata ſunt.

Sakephkaton quandoque etiam hoc facit: ut, אָחָז corripiet, Exo. 15. 14, pro אָחַז. Rariſſimè pauſæ minores id agunt.

Pauſa ex ultima ad penultimam rejecta, convertit ibi Scheva ante Affixum ךָ in Sægol: ut, דְּבָרֶךָ pro דְּבָרְךָ Verbum tuum. Sic etiam Scheva in Nominibus formæ פְּרִי ut, עַל־הֶלְחִי Super maxillam, 1. Reg. 22. 24, quod aliâs ſcribitur לְחִי.

Dicitur etiam לָךְ pro לְךָ: Sic, מִמֵּךְ ,אוֹתָךְ, quando pauſa à litera ך ad præcedentem rejicitur.

In verbis pluralibus in ו, item in fœmininis ſin-

הִנֵּה · אַיֵּה literam ה cum præcedente vocali abjiciunt: ut, אַיּוֹ Ubi eſt ille? אַיֶּכָּה Ubi es tu? אַיָּם Ubi ſunt illi? הִנּוֹ vel, הִנֵּהוּ Ecce eum, הִנְּךָ Ecce te.

עוֹד & אֵין non mutantur.

PRÆPOSITIONES. Harum quædam aſſumunt ' ante Affixa, ſub forma nominum pluralium: אֶל Ad, אֵלַי Ad me, אֵלֶיךָ Ad te, אֵלָיו Ad eum: at cum Affixis conſtructis, habet quaſi formam conſtructam, אֲלֵיהֶם Ad eos, &c.

אַחַר vel אַחֲרֵי · אַחֲרַי Poſt me, אַחֲרֶיךָ Poſt te, &c.

לִפְנֵי Præpoſitio eſt orta ex Nomine פָּנִים, quod conſtructè dicitur פְּנֵי, & inde præpoſitio Lamed, לִפְנֵי, Ad conſpectum, id eſt, Coram, Ante. Forma conſtructa cum Affixis conſtructis tantùm uſurpatur: ut, לִפְנֵיהֶם לִפְנֵיכֶם &c. Aliâs ſemper juxta formã Nominis, לְפָנַי Coram me, לְפָנֶיךָ Corã te, לְפָנֵינוּ Coram nobis, &c.

עַד · עַל eandem formam ſequuntur: עָדַי Uſque ad me, עָלַי Adverſus me: עָדֶיךָ עָלֶיךָ, & ſic deinceps. At cum Affixis conſtructis, עֲדֵיכֶם · עֲלֵיכֶם, &c.

תַּחַת · תַּחְתַּי Sub me, תַּחְתֶּיךָ Sub vel Pro te, תַּחְתָּיו Pro eo, תַּחְתֵּיהֶם Pro eis, &c.

אֵצֶל · אֶצְלוֹ Apud eum, &c.

אֵת · אִתִּי Mecum, אִתְּךָ Tecum, אִתּוֹ Cum eo, &c.

בִּלְתִּי abjicit ' poſterius, unde tantum reperiuntur בִּלְתִּי Præter me, בִּלְתֶּךָ Præter te.

בְּעַד · בַּעֲדִי Circum me, בַּעַדְךָ · בַּעֲדֶךָ Pro te, Circa te, בַּעֲדוֹ Pro eo, בַּעַדְכֶם Pro vobis, בַּעֲדֵיהֶם Pro eis.

לְמַעַן · לְמַעֲנִי Propter me, לְמַעַנְךָ · לְמַעֲנֶךָ Propter te, &c.

מִן · מִנִּי · מֶנִּי · מִמֶּנִּי A me, מִמְּךָ A te, מִמֶּנּוּ Ab eo, pro quo etiam legitur מֶנְהוּ & מִנֵּהוּ Ab illo: מֵהֶם · מִנְּהֶם

Ab

Rarò eſt נִי pro נִי.

Quandoq; נ per epentheſin Affixo præmittitur: יְבָרְכֶנְהוּ Benedicet ei, Pſal. 72.15.

Defectiva ſecundâ, יְסַבֻּגּוּ Circumdabat eam, Jere. 52.21, à יָסוֹב. Pihel, תְּסוֹבְבֵנִי Circumdabis me, Pſal. 32.7. Hiphil, יְסִבֵּנִי Circumdaxit me, Ezech. 47.2, à יָסֵב.

Quieſc. ſecundâ, תְּצוּדֵנִי Venaris me, Job. 10.16.

Quieſc. tertiâ א, יִמְצָאֶהָ Inveniet eam, Gen. 16.7.

Quieſc. tertiâ ה, תִּרְאֵהוּ Vidit illum, Exo. 2.6, abjicitur ſcil. ה cum præcedente vocali, ut aliâs.

תִּפְקְדִי, תִּפְקְדוּ יִפְקְדוּ

Nihil hîc mutatur, ut in Imperativo.

תִּפְקֹדְנָה

Cum Affixis pro hac uſurpatur תִּפְקְדוּ: ut, תַּחְשְׁבֻנִי Reputant me, Job. 19.15, quod ibi eſt fœmininum: תּוֹכִחֻךְ Corripiant te, Jer. 2.19, quod ſimiliter fœmininum.

Deniq; quomodo *Paragoge* & *Apocopa* voces quaſdam Verborum mutet, id ſuis locis paſſim oſtendimus in conjugationibus Verborum.

III. DE PARTICULIS SIVE *voce indeclinabili.*

ADVERBIA pauca aſſumunt *Affixa*, unde ipſorum quoque forma abſoluta mutatur.

כְּמוֹ. Huic formæ junguntur Affixa conſtructa: ut, כְּמוֹכֶם Sicut vos, כְּמוֹהֶם Sicut illi. At cum aliis Affixis כ habet Kametz: ut, כָּמוֹנוּ Sicut nos.

Quieſcentia ſecundâ ex *Hiphil,* הֲקִימֵנִי Suſcita me, Pſal.41.11.

Quieſc.tertiâ ה, נְחֵנִי Deduc me, Pſal.5.9.

פְּקֹדִי פִּקְדוּ

Nihil hîc mutatur.

פְּקוֹדְנָה Viſitate vos fœm.

Exempla non occurrunt. Si Affixa jungenda ſint, jungentur ad formam פִּקְדוּ. Sic enim fit in hac voce Futuri.

FUTURUM.

אֶפְקוֹד תִּפְקוֹד יִפְקוֹד נִפְקוֹד

Eodem modo hiſce omnibus Affixa junguntur, omiſſis Affixis ſimilium perſonarum. Exemplum ſit tertia perſona יִפְקוֹד.

			יִפְקְדוֹ	3. perſ.
eos	יִפְקְדֵם	eum	יִפְקְדֵהוּ	
			יִפְקְדֶנּוּ	
			יִפְקְדָהּ	
eas	יִפְקְדֵן	eam	יִפְקְדֶהָ	
			יִפְקְדֶנָּה	
vos m.	יִפְקָדְכֶם	te m.	יִפְקָדְךָ	2. perſ.
vos f.	יִפְקָדְכֶן	te f.	יִפְקְדֵךְ	
nos	יִפְקְדֵנוּ	me	יִפְקְדֵנִי	1. perſ.

Cholem ante ךָ כֶם כֶן mutatur in Kametzchatuph, aliâs in Scheva.

Terminatio Pathach ſe habet ut in Imperativo.

In *Pihel* Tzere corripit in Scheva & ante ךָ · כֶם כֶן in Segol: ut, תְּחַבְּקֵנִי Amplexabitur me, Cant.2.6: יְזַמֶּרְךָ Pſallet tibi, Pſal.30.13.

Rarò

In *Pihel* tranſit Tzere in Scheva: ut, עַל־צַדְּקוֹ, Propter juſtificare ipſum, Job.32.2.

In *Hiphil* ſemper junguntur Affixa formæ cum Chiriek: ut, הַקְרִיבוֹ.

Defectiva primâ Nun, mutant duplex Sægol, ut Nomina iſtius formæ: ut, עַד־גִּשְׁתּוֹ Ad accedere ipſum, Gen.33.3. A תֵּת eſt תִּתִּי.

Defectiva ſecundâ, עַד־תֻּמִּי Uſque ad conſumere me, &c. Ex *Hiphil*, וְזֶה־הַחִלָּם Et hoc eſt incipere eorũ, Gen.11.6, ex forma הָחֵל. Pathach autem ſub ה eſt loco Chatephpathach, propter ſequentem gutturalem.

Quieſc primâ ׳, ſe habent ut Defectiva primâ.

Quieſc. tertiâ א, בְּקָרְאִי In clamando me, Pſal.4.2, ex forma קְרוֹא.

Quieſc. tertiâ ה, ad terminationem וֹת Affixa recipiunt, non ad alteram: ut, בִּבְנוֹתְכֶם In exſtruendo vos, Joſ.22.16.

IMPERATIVUS.

פְּקוֹד Viſita tu vir.

Servatur forma Infiniti. Affixum ם hîc habet ante ſe Tzere: ut, כָּתְבֵם Scribe ea, Pro.3.3.

Altera forma פְּקַד, mutat Pathach in Kametz: ut, שְׁמָעֵנִי Audi me. Gen.23.11.

In *Pihel*, שַׂמְּחֵנוּ Lætifica nos, Pſal.90.15, ex שַׂמַּח.

Defectiva primâ נ, תְּנֵם Da eos, Neh.4.4, ex תֵּן.

Defectiva ſecundâ, חָנֵּנִי Gratiam fac mihi, ex חֹן: vel, חֻקָּהּ Exara ipſum, Jeſa.30.8, à חֹק.

Quieſc. primâ ׳ ex terminatione Pathach, דָּעֵהוּ Cognoſce eum, Prov.3.6, Pathach in Kametz producto, ut antè.

INFINITIVUS.

פְּקוֹד Viſitare.

eos	פִּקְדָם	eum	פִּקְדוֹ פִּקְדֵהוּ פִּקְדֶנּוּ	3. perſ.
eas	פִּקְדָן	eam	פִּקְדָהּ פִּקְדֶנָּה	
vos m.	פִּקְדְכֶם פְּקָדְכֶם	te m.	פִּקְדְךָ פְּקָדְךָ	
vos f.	פִּקְדְכֶן פְּקָדְכֶן	te f.	פִּקְדֵךְ	
nos	פִּקְדֵנוּ	me	פִּקְדִי פִּקְדֵנִי	

Si ſecunda ſit gutturalis, tum pro Scheva ponitur Chatephkametz: ut, בָּחֳרִי Eligere me, Ezech. 20. 5: כְּאָהֳבָם Secundum amare ipſorum, Hoſ. 9. 10. Forma פָּקְדְךָ · פָּקְדְכֶם eſt à פְּקוֹד, Cholem in Kametzchatuph correpto, & ad primam tranſlato. Sic differt forma hæc Infiniti à Nominibus formæ כָּבוֹד, quæ Cholē retinent: ut, כְּבוֹדְךָ &c.

Junguntur etiam Affixa formæ paragogicæ Infinitivi, & tunc ה mutatur in ת, ut in Nominibus fœmininis: ut, בְּקָרְבָתָם Accedentibus ipſis, Exo. 40. 32, ex forma קָרְבָה.

In altera forma Infiniti, פְּקַד, Pathach tranſit in Scheva, propter quod cōvertitur antecedens Scheva in Chirek: ut, עַל־בִּקְעָם Propter diffindere ipſos, Amos 1. 13. Si adſit gutturalis, tum pro Chirek eſt Pathach vel Sægol: ut, לְפַעֲמוֹ Ad agendum ipſum, Jud. 13. 25.

In *Niphal* mutatur Tzere in Scheva: ut, בְּהִנָּבְאוֹ In prophetando ipſum, Zach. 13. 3.

In

vos m.	פּוֹקֶדְכֶם	te m.	פּוֹקֶדְךָ
vos f.	פּוֹקֶדְכֶן	te f.	פֹּקֶדֶךְ
nos c.	פּוֹקְדֵנִי	me c.	פּוֹקְדֵנִי

Ante ךָ in Kal reperitur etiam Chirek vel Pathach: ut, אֹסִפְךָ Colligens te, 2.Reg 22.20· אֹהַבְךָ Diligentis te, 2.Par.20.7. *Pihel*, מְפַקְּדוֹ מְפַקֶּדְךָ & cæt.

Quieſc. ſecundâ retinent Kametz, ut in tertiis Præteriti. Ex *Hiphil*, מְעִירָם Suſcito eos, Joel. 3.7.

Quieſcentia tertiâ ה, abjiciunt illud cum præcedente Sægol: ut, בּוֹזֵהוּ Spernens eum, Proverb. 14.2.

פּוֹקֶדֶת Viſitans illa.

Formæ פֹּקְדָה nulla Affixa adjunguntur. Duplex autem Sægol ſe habet, ut in Nominibus: ut, יוֹעַצְתּוֹ Conſulens ipſi, 2.Par.22.3.

פּוֹקְדִים, פֹּקְדוֹת Viſitantes.

eos	פּוֹקְדֵיהֶם	eum	פּוֹקְדָיו
eas	פּוֹקְדֵיהֶן	eam	פּוֹקְדֶיהָ
vos	פּוֹקְדֵיכֶם	te	פּוֹקְדֶיךָ
vos f.	פּוֹקְדֵיכֶן	te f.	פּוֹקְדַיִךְ
nos	פּוֹקְדֵינוּ	me	פּוֹקְדַי.

Formæ fœmininæ eadem Affixa junguntur: ut, פֹּקְדוֹתָיו.

PARTICIP. PRAETER.
ſive Pahul.

פָּקוּד Viſitatus.

פְּקוּדוֹ Viſitatus ejus, & ſic deinceps, cum Affixis præcedentis Temporis.

niſi quòd pro Affixis primæ perſonæ, hîc adhibentur Affixa ſecundæ perſonæ.

פָּקְדוּ Viſitarunt illi & illæ.

eos	פְּקָדוּם	eum	פְּקָדוּהוּ	Affixa 3. perſ.
eas	פְּקָדוּן	eam	פְּקָדוּהָ	
vos m.	פְּקָדוּכֶם	te m.	פְּקָדוּךָ	2. perſ.
vos f.	פְּקָדוּכֶן	te f.	פְּקָדוּךְ	
nos c.	פְּקָדוּנוּ	me c.	פְּקָדוּנִי	1. perſ.

Terminatio Tzere manet: ut, יְרֵאוּהוּ Reverentur ipſum, Job.37.24.

Quieſc. ſecundâ, שָׂמוּךָ Poſuerunt te, Pſal.86.14.
Ex Hiphil, הֱשִׁיבוּם Referebant ea, 1. Reg.14.28.

Quieſcentia tertiâ ה״ל עָשׂוּנִי Fecerunt me, Pſal. 119.73.

פְּקַדְתֶּם פְּקַדְתֶּן Viſitaſtis vos.

eos	פְּקַדְתּוּם	eum	פְּקַדְתּוּהוּ	2. perſ.
eas	פְּקַדְתּוּן	eam	פְּקַדְתּוּהָ	
nos	פְּקַדְתּוּנוּ	me	פְּקַדְתּוּנִי	1. perſ.

פָּקַדְנוּ Viſitavimus nos.

eos	פְּקַדְנוּם	eum	פְּקַדְנוּהוּ
eas	פְּקַדְנוּן	eam	פְּקַדְנוּהָ
vos m.	פְּקַדְנוּכֶם	te m.	פְּקַדְנוּךָ
vos f.	פְּקַדְנוּכֶן	te f.	פְּקַדְנוּךְ

PARTICIP. PRAESENS,
ſive Benoni.

פּוֹקֵד Viſitans ille.

eos	פּוֹקְדָם	eum	פּוֹקְדוֹ / פּוֹקְדֵהוּ
eas	פּוֹקְדָן	eam	פּוֹקְדָהּ

vos

eas	פְּקַדְתָּן / פְּקַדְתָּהֶן	eam	פְּקַדְתָּהּ / פְּקַדְתָּהָ	Affixa 3.perſ.
vos m.	פְּקַדְתְּכֶם	te m.	פְּקַדְתְּךָ	2. perſ.
vos f.	פְּקַדְתְּכֶן	te f.	פְּקַדְתֵּךְ	
nos c.	פְּקַדְתֶּנוּ	me c.	פְּקַדְתֶּנִי	1. perſ.

Terminatio Tzere & hîc manet: ut, אֲהֵבַתְהוּ Amavit illum, 1.Sam.8.28.

Quieſc. ſecundâ & hîc Kametz prius retinent: ut, שְׂמֵחַתְהוּ &c. & ſic reliqua juxta præcedentis perſonæ formam.

פָּקַדְתָּ Tu vir viſitaſti.

eos	פְּקַדְתָּם / פְּקַדְתָּמוֹ	eum	פְּקַדְתּוֹ / פְּקַדְתָּהוּ	Affixa 3. perſ.
eas	פְּקַדְתָּן	eam	פְּקַדְתָּהּ	
nos	פְּקַדְתָּנוּ	me	פְּקַדְתַּנִי	1. perſ.

Quieſcentia tertiâ א · מְצָאתָהּ Inveniſti eam, Deut, 22 3.

Quieſcentia tertiâ ה · גְּלִיתוֹ.

פָּקַדְתְּ Tu fœm. viſitaſti.

eos	פְּקַדְתִּים	eum	פְּקַדְתִּיו / פְּקַדְתִּיהוּ
eas	פְּקַדְתִּין	eam	פְּקַדְתִּיהָ
nos	פְּקַדְתִּינוּ	me	פְּקַדְתִּינִי

Accedit ׳ ante Affixa tanquam nota fœminina, ex forma אַתִּי unde & perſonæ ſeparatæ quandoque additum legitur: vide Ezech.16.18.Jer.4.19. ׳ tamen illud quandoque excidit: ut, רִמִּיתִנִי Decepiſti me, Jud.11.35.

פָּקַדְתִּי Viſitavi.

Forma eadem hîc eſt, quæ in præcedenti voce,

PRAETERITUM KAL.

פָּקַד Ille viſitavit.

eos	פְּקָדָם / פְּקָדָמוֹ	eum	פְּקָדוֹ / פְּקָדָהוּ	Affixa 3. perſ.
eas	פְּקָדָן	eam	פְּקָדָהּ	
vos m.	פְּקַדְכֶם	te m.	פְּקָדְךָ	2. perſ.
vos f.	פְּקַדְכֶן	te f.	פְּקָדֵךְ	
nos c.	פְּקָדָנוּ	me c.	פְּקָדַנִי	1. perſ.

Terminatio altera *Tzere*, manet: אֲהֵבְךָ, אֲהֵבוֹ &c.

Cholem tertia terminatio manere poteſt: at ſequente Scheva tunc corripitur in Kametzchatuph: ut, יְכָלְתִּיו Prævalui ipſi, Pſal. 13.5, à יָכוֹל.

In PIHEL mutatur Tzere in Scheva: ut, פִּקְדוֹ. At ſequente alio Scheva, tranſit in Sægol vel pathach.

Defectiva ſecundâ in Hiphil mutant Tzere prius in Scheva, alterum in Chirek: ut, הֲדִמָּנוּ Silere fecit nos, Jere. 8.14.

Quieſcentia ſecundâ ſemper retinent Kametz: ut, שָׂמוֹ, שָׂמַנִי שָׂמְךָ &c.

Quieſcentia tertiâ א, ultimum Kametz retinent: ut, קְרָאוֹ &c.

Quieſcentia tertiâ ה, abjiciunt illud, unde Kametz ultimum ſuccedit ſub primam radicalem: ut, עָשָׂהוּ Fecit illud, Pſal. 95.5, pro עֲשָׂהָהוּ, aut (ſi mavis) ה cum præcedente ſuo Kametz abjiciunt, unde propter contractionem Kametz primum manet, qualis ratio & in Nominibus obſervata.

פָּקְדָה Illa viſitavit.

eos	פְּקָדָתַם / פְּקָדָתַם	eum	פְּקָדַתְהוּ / פְּקָדָתוּ	Affixa 3. perſ.

eas

Cholem *ultimæ ſyllabæ* manet, exceptis quibuſdam ex defectivis ſecunda radicali derivatis, in quibus corripitur in Kibbutz: ut, מָעוֹז Robur, מָעֻזּוֹ robur ejus.

PATHACH ultimæ ſyllabæ in quibuſdam defectivis mutatur in Chirek ſequente Dages: ut, פַּת Buccella. מִפִּתּוֹ De buccella ejus, 2.Sam.12.3. Sed à דְּבַשׁ eſt דִּבְשִׁי Mel meum, Cant.5.1.

Pathach & Chirek in forma זַיִת contrahuntur in Tzere: ut זַיִת, Oliva, זֵיתְךָ Olivæ tuæ, Deut.24.20. Huc pertinent בַּיִת, חַיִל, יַיִן & ſimilia.

SCHEVA & Chirek in forma פְּרִי quaſi transponuntur, aſſumpto ab initio Chirek vel Sægol, unde deinceps י fit mobile: ut, פְּרִי Fructus, פִּרְיוֹ & פֶּרְיוֹ.

II. DE VERBIS.

Quomodo Verba mutentur propter flexionem, id ipſa conjugandi norma indicat, quæ idcirco cuique nota eſſe debet.

At Pronominum inſeparabilium ſive Affixorum cum ipſis ſtructura & conjunctio, longè maximam mutationem efficit, quam hîc breviter delineatam accipe.

In genere obſervetur:

ַנִי Præterito jungitur: ֵנִי reliquis Temporibus.

ֵנוּ, ֶנָּה non junguntur Præterito; reliquis rectè.

ֵם, ֵן Imperativo & Futuro: aliis ָם, ָן.

ֵהוּ Præterito; ֵהוּ reliquis.

Vocibus in vocalé immediatè finitis, nudum Affixum adjungitur.

rek: ut, שִׁמְךָ nomen tuum, quod in pauſa dicitur שְׁמֶךָ.

Quædam commutant illud in Chirek ſequente dages: ut, עִתִּי .b עֵת Tempus. Sic, קֵץ · עֵז נֵס · לֵב חֵץ חֵן · אֵשׁ · אֵב תֵּל שֵׁן קֵן. At à גֵו eſt גַּוְּךָ Tergum tuum.

SÆGOL tam *penultimæ* quàm *ultimæ* ſyllabæ, mutatur in Scheva, unde prius vertitur in Chirek: ut, בֶּגֶד Veſtis, בִּגְדוֹ Veſtis ejus, בִּגְדִי Veſtis mea: ſic סִפְרִי à סֵפֶר.

Quædam pro Chirek habent Pathach, maximè quando prima aut ſecunda eſt gutturalis aut ר: ut, אֶבֶן Lapis, אַבְנוֹ Lapis ejus. Eam formam etiam ſequuntur, טֶנֶא · דֶלֶת · גֶפֶן קֶשֶׁת צֶמֶר · צֶלַע · צֶלֶם פֶּלֶג סֶלַע נֶפֶשׁ מֶלֶךְ כֶּסֶף כֶּלֶב · שֶׁמֶן · שֶׁוַע. Sic à חֵלֶק eſt חֶלְקוֹ pars ejus.

Sægol primum poſt ſe Scheva habens, manet: ut, אֶצְבַּע Digitus, אֶצְבָּעוֹ Digitum ſuum, Levit.4.6.

Terminatio ה ֶ abjicitur: ut מִקְנֶה Poſſeſſio, מִקְנֵהוּ Poſſeſſio ejus, Job.1.3. Attamen ante ה Sægol manet: ut, à מִקְרֶה Accidens, eſt מִקְרֶהָ Accidens ejus, Ruth.2.3.

פֶּה & שֶׂה ſpecialem anomaliam habent, in mutatione ה in י: ut, שֵׂיוֹ Pecudem ejus. Deut.22.1: שֵׂיֵהוּ Pecus ſuum, 1.Sam.14.34. A פֶּה eſt פִּי Os meum, פִּיךָ Os tuum, פִּיו & פִּיהוּ Os ejus.

CHOLEM *penultimæ ſyllabæ* mutatur in Kametz chatuph aut Kibburz: ut, קֹדֶשׁ Sanctitas, קָדְשׁוֹ Sanctitas ejus. Excipe גֻּלְגֹּלֶת unde גֻּלְגַּלְתּוֹ Cranium ejus, Jud.9.53.

At ſequente Kametz vel Tzere, invariatum manet: ut, אוֹצָר Theſaurus, אוֹצָרוֹ Theſaurus ejus, Deut. 28.12.

Cholem

Excipe multa ex Quieſcentibus & Defectivis ſecundâ orta, quæ prius Kametz retinent, qualia ſunt, קָצָה Extremitas, רָעָה Malum, מָעוֹז robur, מָגֵן clipeus, רָמוֹת altitudo: ut, קָצֵהוּ, Finis ejus, &c. Hinc quoque פָּנִים x בָּנִים Kametz retinent, quaſi ex forma בָּנֶה & פָּנֶה.

תָּוֶךְ מָוֶת ׳ אָוֶן contrahuntur in Cholem: תּוֹכוֹ medium ejus, a תָּוֶךְ.

אָב אָח חָם Kametz in ſingulari retinent: אָבִי Pater meus. Sic, דָּם Sanguis, יָד manus, עָב nubes, צָר hoſtis, שָׂר princeps & ſi quæ alia ſimilia.

קָו · גָּן · גָּג mutant Kametz in Pathach & dageſch: ut, גַּגִּי tectum meum. Sic à מִשְׂגָּב eſt מִשְׂגַּבִּי Locus editus meus.

Tzere *penultimæ ſyllabæ* mutatur in Scheva: ultimæ partim manet, partim mutatur: ut, לֵבָב à לְבָבִי Cor: עֲצָתָם ab עֵצָה Conſilium.

Formam סֵפֶר vide in Sægol.

Manet in his & ſimilib. צֵאָה · עֵדֹת נְבֵלָה · הֵיכָל אֵיתָן רֵאשִׁית · שְׁאֵלָה שְׁאֵרִית · שֵׁיבָה · תְּאֵנָה · אֵימָה. In בְּהֵמָה ſemper mutatur in Sægol, בְּהֶמְתְּךָ jumentum tuum.

Ultima ſyllaba in Nominibus formæ זָקֵן & פְּאֵר manet.

In forma שׁוֹמֵר mutatur in Scheva: שׁוֹמְרֵנִי cuſtodiens me.

Ante ךָ autem in Sægol vel Chirek, aut pathach propter gutturalem: ut, שׁוֹמֶרְךָ אֹיִבְךָ. In pauſa autem dicitur שׁוֹמְרֶךָ.

Monoſyllaba variant in his manet, זֵר · דֵּעַ · גֵּר · אֵיד נֵר עֵד עֵץ · רֵעַ · רֵשׁ · רֵאשׁ · שֵׂחַ · אֵל.

בֵּן · שֵׁם mutant in Scheva: ut, שְׁמִי nomen meum. Sequente alio Scheva, prius pro more tráſit in Chi-

SEGOL ultimæ ſyllabæ ante ה mutatur in Tzere: ut. מִקְנֵה צֹאן Poſſeſſio ovium, Gen.26.14. Excipe פֶּה, unde פִּי חָכָם Os ſapientis, Eccleſ.10.12. Aliâs immutatum manet.

PATHACH & CHIREK (non intercedente dageſch) contrahuntur in Tzere: ut, בֵּית à בַּיִת.

Variatio ob AFFIXA.

Affixa dicuntur Pronomina inſeparabilia à fine Nominibus adjuncta. Hic in genere obſervetur, Affixa quatuor כֶם כֶן הֶם הֶן formæ Nominis conſtructæ in utroque genere & numero ſemper adjungi, ac propterea *Affixa conſtructa* mihi vocari. Deinde affixum הוּ tantùm Nominibus in ה finitis adjungi, item Nomini אָב. Reliqua mutatio talis.

KAMETZ penultimæ ſyllabæ in ſingulari numero in utroque genere mutatur in Scheva: ultimæ manet, præterquam ante Affixa conſtructa כֶם · כֶן, הֶם · הֶן.

Maſculina, דָּבָר, Verbum, דְּבָרִי Verbũ meum, דְּבָרְךָ tuum, דְּבָרוֹ ejus, דְּבָרָם eorum, דְּבָרֵנוּ noſtrum, דְּבַרְכֶם veſtrum.

Fœminina in ־ה præter mutationem primi Kametz, commutant etiam ה in ת: צִדְקָתִי Juſtitia mea, צִדְקָתְךָ tua, צִדְקָתוֹ ejus, צִדְקָתָם eorum, צִדְקַתְכֶם veſtra, à צְדָקָה.

In plurali maſculino Kametz hocce manet: ut דְּבָרַי Verba mea, דְּבָרֶיךָ tua, דְּבָרָיו ejus, דְּבָרֶיהָ ejus fœm. דְּבָרֵינוּ noſtra, דִּבְרֵיכֶם veſtra, à דְּבָרִים.

Fœminina pluralia aſſumunt Affixa ad formam conſtructam; ut, צִדְקוֹתַי Juſtitiæ meæ, צִדְקוֹתֶיךָ tuæ &c.

Excipe

KAMETZ penultimæ ſyllabæ, in utroque genere & numero, mutatur in Scheva, aut Scheva compoſitum ſub gutturali: ultimæ verò (non ſequente א) tranſit in Pathach, ut, דְּבַר à דָּבָר.

Pluralia maſculina etiam ים commutant in י.., ut דִּבְרֵי ex דְּבָרִים, ſcil. Kametz in Scheva mutato. propter quod, antecedens Scheva tranſit in Chirek, ut dictum. Sub prima gutturali eſt Pathach vel Sægol: ut, עַבְדֵי ex עֲבָדִים.

Fœminina ſingularia in ה, commutant illud prẹterea in ת: ut, צִדְקַת à צְדָקָה nempe prius Kametz mutatur in Scheva, propter quod antecedens Scheva convertitur in Chirek: ultimum verò in Pathach, & ה in ת. Fœmininum plurale, צִדְקוֹת à צְדָקוֹת.

Tria monoſyllaba אָב · אָח חָם mutant Kametz in Chatephpathach, & aſſumunt præterea ad finem literam י: ut, אֲחִי · אֲבִי.

Excipiuntur aliquammulta ex Quieſcentibus & Defectivis ſecundâ radicali nata, quæ prius Kametz retinent, qualia ſunt מָגֵן · מָעוֹז בָּמָה · קָמָה · צָרָה & his ſimilia.

TZERE invariatum manet, niſi quando antecedit vel ſequitur Kametz, tunc penultimæ ſyllabæ mutatur in Scheva, ultimæ in Pathach: ut, שְׁנַת à שֵׁנָה Somnus: עֲצַת ab עֵצָה Conſilium.

In pluralibus Tzere penultimæ ſyllabẹ tranſit in Scheva, propter quod antecedens Scheva convertitur in Chirek, ſicut & antè in forma Kametz: ut, זִקְנֵי à זְקֵנִים Senes: חַצְרֵי à חֲצֵרִים Atria: גִּדְרוֹת à גְּדֵרוֹת Caulæ.

Excipiũtur אֵיבָה Inimicitia, הֵיכָל Templũ, & pluralia, חֲפֵצִים Deſiderãtes, זֵיתִים Oleæ, & alia, quæ vide in Theſauro noſtro Grãmatico. A קֵן reperit קֵן, & à בֵּן cũ Chir. ſpeciali anomaliâ בִּן, Deut. 25. 2. Jonæ. 4. 20.

cipiat,ac ſtudium tandem abjiciat. Ergo laborem & hîc ipſi minuamus, & quæ intricata tantopere videntur, ſenſim extricemus, ne cœptum ſtudii iter hiſce ſalebris impediatur.

Cauſæ mutationis,quædã ſunt *generales*,quædam *ſpeciales*. Generales, quæ omnibus omnino vocibus communes ſunt, ut Pronomina affixa & Accentus: Speciales,quę Nominibus vel Verbis in ſpecie conveniunt. Nos ſingulas voces ſeorſim & universè hîc conſiderabimus.

I. De Nominibus.

Elias Grammaticus in libro Habbachur, Orat. 3. cap. 2. quatuor ponit cauſas,ob quas Nomina mutentur: 1, eſt *Motio* è maſculino in fœmininum. 2, *Flexio* è ſingulari in pluralem: 3, *Regimen*: 4, *Affixa*. Hîc nos adjungemus quintam, *Accentus*.

De prima vide ſuprà cap. 8: de ſecunda, cap. 9. & 10. de reliquis duabus hîc breviter agemus.

Variatio ob Regimen.

Regimen eſt Syntaxis ſive ſtructura Nominum,quâ unum regit alterum caſu genitivo. Hoc fit plerumq; primi Nominis mutatione, cujus formam vocant *Regimen*, *Statum regiminis*, *Statum conſtructum*: formam autem integram appellant *Statum abſolutum*.

In genere notandum, ab initio vocis duo Scheva conſiſtere non poſſe, unde cum aliqua ratio duo poſtulat, tũ prius mutatur in Chirek,aut in Pathach vel Ṣegol propter gutturalem vel ר, ut dictum cap. 4. & in ſequentibus amplius patebit.

Mutatio vocalium ob regimen fit vel in *penultima* vel in *ultima* ſyllaba, vel *utrobique* ſimul.

Ka-

CAP. XLI.

DE INTERJECTIONE.

INterjectio eſt, quæ per ſe in oratione poſita, animi affectum cum ſingulari commotione indicat.

Blandientis, נָא · אָנָּא · בִּי Quæsò, obſecrò, amabò.

Comminantis. הוֹי · אוֹי Væ: ſic אִי Eccleſ. 4.10.

Demonſtrantis, הֵא · הִנֵּה · הֵן He, En, ecce.

Dolentis, אוֹיָה · הוֹי · אוֹי ô, hei, heu, eheu: הָהּ Ah: אֲהָהּ Aha, ah: אָח Ah, Ezech. 6.11.

Ejulantis, אַלְלַי Hei, væ, Job. 10.15.

Exclamantis, הוֹי הוֹי ô ô, Zach. 2.6. Inſeparabile הַ ſequente dageſch, ante Nomina ſic quoq; ſæpè uſurpatur & Vocativum denotat.

Faſtidientis, abominantis, חָלִילָה Abſit, 2. Sam. 20.24.

Gaudentis, exſultãtis cũ ironico gemitu, הֶאָח הֶאָח, Euge euge, Ha ha he, Pſal. 35.21.

Hortantis, הָבָה Ejà, agè: הָבוּ Agitè.

Optantis, לוּ Utinam, ô utinam, Gen. 17.18: לוּא idẽ, Jeſ. 64.1: אַחֲלַי · אַחֲלֵי idem: אָמֵן Amen.

Vocantis, הוֹי Heus.

DE MUTATIONE VOCUM ET PUNCTORUM VOCALIUM, BREvis inſtructio.

MUtatio punctorum vocalium in lingua Hebrea, res eſt ſolicita & operoſa, in qua juventus cum multo ſudore ſe torquet, ſed cum exiguo ſæpe fructu, ita ut ſe expedire neſciens, nauſeã con-

Cap. XL.

De Conjunctione.

Conjunctio eſt quæ multiplicis orationis partes conjungit.

Copulativa, גַּם·אַף Etiam : Inſeparabile וְ hîc inſignem uſum habet pro *Et* : ſed alium uſum etiá præſtat, pro Ut, At, Aſt, Autem, Verò, Inſuper, Præterea, Porrò, Amplius, Idcirco.

Connexiva, ſive *Conditionalis* אִם Si, ſin, ſiquidem, quum, quandoquidem. כִּיאִם Quòd ſi, אִם לֹא Si non, ni, niſi: לוּ·אִלּוּ Si: לוּלֵא Niſi.

Diſcretiva ſive *Adverſativa*, אַךְ Verùm, Verumtamé: אֲבָל At, aſt, ſed, verum, verumtamen: גַּם כִּי Etiamſi: כִּי אִם Sed: אוּלָם Verumtamen. Sæpè etiam inſeparabile וְ adverſativè ſumitur, ut dictum.

Disjunctiva, אוֹ Aut, vel, ſive, ſeu : לֹא־כֵן Non ſic, ſecus. Sed & inſeparabile וְ disjunctivè ſumitur, ut Exo.21.15.& alibi.

Cauſalis, כִּי Nam; quia, quòd, quoniam, enim, etenim: אֲשֶׁר & inde inſeparabile שֶׁ ſequente dageſch, Quòd, quia, quum : יַעַן־אֲשֶׁר · יַעַן כִּי · עקב , יַעַן , עֵקֶב־אֲשֶׁר, Quia, eo quòd, quandoquidem: בַּעֲבוּר · לְמַעַן Ut, propterea ut, לְבִלְתִּי Ut non.

Rationalis, עַל־כֵּן לָכֵן Quare, quamobrem, quapropter, ergo, ideo, igitur, idcirco, Quocirca, Itaque.

CAP. XXXIX.

DE PRAEPOSITIONE.

PRæpoſitio eſt vox indeclinabilis, Verbo Nomen, tãquam terminum vel cauſam motus aut quietis, adjungens.

Terminum אֱלֵי · אֶל Ad, ſecus, juxta, erga: אֵצֶל Apud, juxta, penes, prope: עֲדֵי · עַד Ad, uſque ad: נֶגֶד Coram, contra, ante: לְנֹכַח · נֹכַח E regione, ex adverſo, cõtra: מִמּוּל · מוּל, לְעֻמַּת, idem: בֵּין inter, intrà: מִן · מִנֵּי · מִנִּי, à, ab, abs, de, è, ex: Propter: præ: comparativè: לִפְנֵי ante, coram, præ: עֲלֵי · עַל ſuper, ſupra, contra, adverſus: חוּץ Extra: סָבִיב Circum, circa: עֵבֶר Cis, מֵעֵבֶר Trans, ultra: הָלְאָה Ultra: אַחֲרֵי · אַחַר Poſt: תַּחַת Subter, ſub, infra.

Cauſam, עַל · מִפְּנֵי · בַּעֲבוּר · לְמַעַן · בִּגְלַל, Propter: בְּעַד תַּחַת · חֵלֶף Pro: לְפִי · כְּפִי Secundùm, juxta.

Inſeparabiles quatuor ſunt, quę vulgò literis בכלם indicantur: בְּ In, Propter: כְּ Secundum, juxta: לְ Ad, eſtq́; ex אֶל decisum: מִ A, ab, abs, de, è, ex, eſtq́; deſumptum ex מִן, unde & cum Chirek ſequente dages vocibus præfigitur.

Quędam terminum loci ſignificantia, aliquando temporis ſunt: ut עַד Uſque ad, מִן Ab, לִפְנֵי Ante, אַחַר Poſt, בֵּין Inter. Item quatuor Inſeparabiles, מ · ל · כ · ב.

Quædam comitatum, cauſam comitãtem ſeu adjuvantem denotant: ut, עִמָּד · אֵת עִם Cum.

Quædam privationem cauſæ adjuvantis: ut, בְּלִי
בְּלֹא, בִּלְעֲדֵי · בִּלְתִּי · מִבְּלִי, Abſque, præter, ſine:
מִלְּבַד · לְבַד · זוּלָת, Præter.

Supernè: מַטָּה Infrà, Infimè: אָחוֹר retro, retrorſum.

Temporis, מָתַי Quando? עַד־מָה Uſquequo? עַד־אָן quouſque? עַתָּה nunc: מָחָר Cras: יוֹמָם interdiu: תְּמוֹל, אֶתְמוֹל heri: שִׁלְשׁוֹם nudiustertius: מִלְּפָנִים antè, antea, antehac: תָּמִיד jugiter: עַד־כִּי, עַד־אִם donec,uſquedum: טֶרֶם antequam: מַהֵר, מְהֵרָה citò: אָז, אֲזַי Tunc.

Interrogationis, אִם An, הַאִם An verò? הֲלֹא nonne, annon? אֵיךְ quomodo? מַדּוּעַ quare? לָמָּה ut quid?

Affirmrtionis, כֵּן Sic, ita, quod & ſimilitudinis: אָכֵן Verè, profectò, certè: אַךְ omnino: אָמְנָם, אוּלָם Verè, reverà.

Negationis, *Prohibitionis*, לֹא Non: בַּל non, nequaquam: אַל ne: פֶּן ne fortè, ut ne, ut non: אַיִן, אֵין Non.

Dubitationis, אוּלַי Fortaſſis.

Qualitatis, רֵיקָם Inaniter, Fruſtra: שָׁוְא Vanè: חִנָּם Gratis, immeritò: יְהוּדִית Judaicè.

Congregationis, יַחַד, יַחְדָּיו Unà, ſimul, pariter.

Separationis, *Excluſionis*, לְבַד Seorſim, ſeparatim: רַק, אַךְ Tantùm, tantũmodo, duntaxat: בִּלְעֲדֵי preterquã.

Intenſionis יוֹתֵר Nimium, ampliùs, magis, potius: מְאֹד Valdè, vehementer: רַב Multùm, Satis: אַף־כִּי Quanto magis, Quanto minùs; illud in oratione affirmativa ſignificat, hoc in negativa.

Remiſsionis, *Dimiſsionis*, אַט Senſim, lentè, leniter: מְעַט Parum: מְעַט מְעַט Minimum, paulatim: בִּמְעַט penè; כְּאַיִן ferè.

Similitudinis, כֵּן, כֹּה, Sic, ita: כְּמוֹ־כֵן Similiter: כְּמוֹ Sicut: כָּכָה taliter, eo modo, hoc modo.

Numeri, אַחַת Semel, שֵׁנִית ſecundò, שְׁלִשִׁית tertiò, רְבִיעִית quartò. Hæc ex Nominibus adverbiaſcunt.

Denique ſunt & duo *Inſeparabilia Adverbia* quæ aliis vocibus ab initio ſemper adjunguntur, הֲ Num, an? כְּ Ut, ſic, ſicut, ſicuti.

CAP.

Digitized by Google

perbivit, *ſit* גַּאֲוָה Superbia. *Deinde perdit Dageſch, ac literæ* ת *& primæ radicalis fit tranſpoſitio: ut,* הִשְׁתַּחֲוָה *Incurvavit ſe, & ſic deinceps flectitur.*

Imperativus הִתְגַּלֵּה) *Per Apocopam* הִתְחַל *Aegrotum age, 2. Sam. 13. 5*

Futurum אֶתְגַּלֶּה) *Cum ſyncopa literæ formativæ* ת, אֲדַמֶּה *Aequabo me, Jeſa 14 14. pro* אֶתְדַּמֶּה. יִתְגַּלּוּ) *Huc pertinet defectè ſcriptum* וַיִּשְׁתַּחֲוֻ *Et procumbent, Gen. 27. 29, pro* יִשְׁתַּחֲווּ. *Apocopa, ut in Imperativo:* וַיִּתְגַּל *Et retexit ſe, pro* יִתְגַּלֶּה *Gen 9. 21. Speciali anomalia dicitur* יִשְׁתַּחוּ *Procumbat, Gen. 48 12, pro* יִשְׁתַּחֲוֶה, *ubi Apocopæ ratio poſtulabat* יִשְׁתַּחַו, *ſed euphoniæ causâ ſumptū in fine eſt Schurek.*

CAP. XXXVIIII.

De voce indeclinabili, & primùm de ADVERBIO.

Expoſita eſt vox declinabilis.

VOx indeclinabilis eſt, quę genere & numero flecti non poteſt: eſtq́; vel *Adverbium* aut *Præpoſitio*, vel *Conjunctio* aut *Interjectio*, quę in univerſum vulgò *Particulæ* nominantur.

Adverbium eſt vox indeclinabilis, quæ alii voci adjungitur, ad explicandam circumſtantiam vel qualitatem aliquam: ut,

Loci, אֵי, אַיֵּה Ubi? אֵיפֹה. אֵיפוֹא. אֵיכֹה Ubinam? אָן אָנָה Quò? Ubi? מֵאַיִן undenam? פֹּה. פֹּא hîc, huc: מִפֹּה, מִפּוֹ hinc, inde, illinc: הֵנָּה huc: הֲלוֹם huc, hîc: שָׁם ibi, illic, illuc, eò: מִשָּׁם inde: מִבַּיִת. מִבֵּית. פְּנִימָה Intrinſecus, Intus, Intrò: חוּץ foris, forâs: מַעְלָה ſuprà, מִלְמַעְלָה

Plur.

3 התגלו
2 התגליתם התגליתן
1 התגלינו

Participium præſens.

P.	S.	
מתגלים	מתגלה	*m.*
מתגלות	מתגלה	*f.*

Infinitivus.

התגלות

Imperativus.

P.	S.	
התגלו	התגלה	*m.*
התגלינה	התגלי	*f.*

Futurum.

fœm.	*maſ.*	
	אתגלה	1
תתגלי	תתגלה	2
תתגלה	יתגלה	3

Plur.

1 נתגלה
2 תתגלו } תתגלינה
3 יתגלו }

NOTAE.

Præteritum התגלה) *Unicum à* י *incipiens, illud in* ו *commutat, quæ forma etiam ſuprà cap 25. notata eſt: ut,* התודה Confeſſus ſuit, Levit. 5. 5. *A* שחה *ſpeciali anomáliâ hîc dicitur* השתחוה *Incurvavit ſe honoris cauſa: ubi* ו *vel per epentheſin inſerta, aut tertia radicalis* ה *mutata eſt in* ו, *qua commutatio & in Nominibus fit, ut quando à* גאה Superbivit,

Et per Chirek in medio, הִגְלִיתָ *Deportaſti*, *2.Reg.17.26, & ita in aliis perſonis.*

Imperat. הַגְלֵה) *Per Apocopam* הֶרֶף *Deſiſte, Deut.9.14, pro* הַרְפֵּה. *Propter gutturalem duplex pathach eſt*, הַעַל *Aſcendere fac, Exo.33.12. Deficiente primâ* נ· הַכֵּה *Percute, unde per apocopam* הַךְ, *2.Reg.6.18. à* נָכָה.

Futurum אַגְלֶה) *Ex deficiente primâ* נ· אַטֶּה *Extendam, Jere.6.12. Ex Quieſcente primâ* י· אוֹדֶה *Celebrabo, Pſal.9.2, & ſic deinceps. Hinc cum expreſſo* ה *characteriſtico, quod Chaldæis familiare,* יְהוֹדֶה *Celebrabit, Neh.11.17.* Apocopa, יֶפֶר *Fœtificare fecit, Pſ.105.24, pro* יַפְרֶה: *Propter gutturalē,* וַיַּעַל *Et obtulit, Num.23.2. Et in duplex Scheva, ut in Kal,* יַרְדְּ *Dominari fecit, Jeſa.41.2. Ex defectivis primâ* נ· וָאַט *Et admovi, Hoſ 11.4, pro* וָאַטֶּה: *Sic* יַךְ *pro* יַכֶּה.

AD HOPHAL.

Præter. הָגְלָה) *Deficiēte primâ* נ· הוּכָּה *Percuſſum eſt, Pſal 102.5:* הֻכֵּיתִי *Percuſſus ſum, Zach.13.6.*

Partic.) *Participium præſens inuſitatum eſt: ſi quis formare velit, deſinet à Præterito in Segol: ut,* מָגְלֶה: *Deficiente primâ* נ· מֻכֶּה *Percuſſus.*

CAP. XXXVII.

De Conjugatione HITHPAHEL. *Quieſcentium tertiâ* ה.

Præteritum.

3	הִתְגַּלָּה	הִתְגַּלְּתָה
2	הִתְגַּלִּיתָ	הִתְגַּלִּית
1	הִתְגַּלֵּיתִי	

&c cæt. הָגְלֵיתָ	2 הִגְלִיתָ הִגְלֵית
	1 הִגְלֵיתִי
	Plur.
	3 הִגְלוּ
	2 הִגְלִיתֶם הִגְלֵיתֶן
	1 הִגְלֵינוּ
Partic. præt. Pahuſ.	Partic. præſ. Benoni.
P. S.	P. S.
&c. מָגְלֶה	m. מַגְלֶה מַגְלִים
	f. מַגְלָה מַגְלוֹת
Infinitivus.	Infinitivus.
הָגְלֵה	הַגְלֵה הַגְלוֹת
	Imperativus.
Imper. caret.	P. S.
	m. הַגְלֵה הַגְלוּ
	f. הַגְלִי הַגְלֶינָה
Futurum.	Futurum.
fœm. *maſ.*	*fœm.* *maſ.*
&c. אָגְלֶה	1 אַגְלֶה
	2 תַּגְלֶה תַּגְלִי
	3 יַגְלֶה תַּגְלֶה
	Plur.
	1 נַגְלֶה
	2 תַּגְלוּ } תַּגְלֶינָה
	3 יַגְלוּ

Notae ad Hiphil.

Præter. הִגְלָה) *Alibi eſt* הֶגְלָה *Deportavit, Eſth. 2.6. Deficiente primâ* נ׳ הִזָּה *Aſperſit,* הִכָּה *Percuſſit: ex anomalia primæ quieſcentis* י׳ הוֹגָה *Mœrore affecit,* הוֹנָה *Oppreſſit,* הוֹרָה *Docuit, quæ ſic quoq; deinceps flectuntur.* הִגְלֵיתָ)

Et per

Futurum.

f.	*m.*
&c.	אֲגַלֶּה

	m.	*f.*
f.	גַּלִּי	גַּלֶּינָה

Futurum.

	m.	*f.*
1	אֲגַלֶּה	
2	תְּגַלֶּה	תְּגַלִּי
3	יְגַלֶּה	תְּגַלֶּה
Plur.		
1	נְגַלֶּה	
2	תְּגַלּוּ	תְּגַלֶּינָה
3	יְגַלּוּ	

Notae ad Pihel.

Præteritum גִּלֵּיתָ) *In medio promiſcuè Chirek eſt: ut,* גִּלִּיתָ *Retexiſti, Jeſa 57.8.*

Imperativus גַּלֵּה) *Per Apocopam,* גַּל *Retege, Pſal. 119.8.*

Futurum אֲגַלֶּה) *Apocope,* וַתְּגַל *Et diſcooperuit, Ezech. 23.18:* יְקַו *Exſpectet, Job. 3.9 pro* יְקַוֶּה.

Ad Pyhal.

Præter. גֻּלּוּ) *Et cum Kametz chatuph,* כָּלּוּ *Finiuntur, Pſal. 72.20:* כָּסּוּ *Operti ſunt, Pſal. 80.11.*

Participium) *Quidam etiam hîc Participium præſens formant,* גֻּלֶּה*, ex duobus exemplis, de quibus vide Theſaurum noſtrum.*

Cap. XXXVI.

De Conjug. Hiphil & Hophal Quieſcentium tertiâ ה.

Præter. Hophal.		Præter. Hiphil.		
הָגְלְתָה	הָגְלָה	הִגְלְתָה	הִגְלָה	3

AD NIPHAL.

Præter. נגלה) *Deficiente primâ* נ *·* נקה *Innocentem aſſeruit ſe, Zacb. 5 9, & ſic in reliquis perſonis.* נגלית) *Hîc & in prima perſona utriusq; numeri promiſcuè etiam eſt* Chirek *in penultima.*

Apocope, תגל *pro* תגלה*, Retegetur, Jeſa. 47. 3.*

CAP. XXXV.

De Conjug. PIHEL *&* PYHAL *Quieſcentium tertiâ* ה.

Præter. Pyhal.

fœm.	*Sing. maſ.*
גלתה	גלה
&c.	גלית

Part. præt. ſive Pahul.

P.	S.
מגלים	מגלה
מגלות	מגלה

Infinitivus.

גלות   גלה

Imper. caret.

Præter. Pihel.

fœm.	*Sing. maſ.*	
גלתה	גלה	3
גלית	גלית	2
	גליתי	1

Plur.

	גלו	3
גליתן	גליתם	2
	גלינו	1

Partic. præſens Ben.

P.	S.	
מגלים	מגלה	*m.*
מגלות	מגלה	*f.*

Infinitivus.

גלה גלה גלות

Imperativus.

P.	S.	
גלו	גלה	*m.*
	גלי	*f.*

הִגָּלִי הִגָּלֶינָה

Futurum.

fæm.	maſ.
	אֶגָּלֶה
תִּגָּלִי	תִּגָּלֶה
תִּגָּלֶה	יִגָּלֶה

Plur.

fæm.	maſ.
	נִגָּלֶה
תִּגָּלֶינָה	תִּגָּלוּ
	יִגָּלוּ

f. גְּלִי גְּלֶינָה

Futurum.

	fæm.	maſ.
1		אֶגְלֶה
2	תִּגְלִי	תִּגְלֶה
3	תִּגְלֶה	יִגְלֶה

Plur.

	fæm.	maſ.
1		נִגְלֶה
2	תִּגְלֶינָה	תִּגְלוּ
3		יִגְלוּ

NOTAE AD KAL.

Præt. גָּלְתָה) *Pro* ת *quãdoq; eſt* י *: ut,* חָסָיָה *Confidit. Pſ. 57.2. Sic in tertia plur.* נָטָיוּ *Declinarũt, Pſ. 73.2. Kametz in penult. in his duobus exemplis eſt propter pauſam accentus.*

Imperat. גְּלוּ) *At* בְּעָיוּ *Quærite, Jeſa. 21.12,* אֵתָיוּ *Venite, ibid. ubi pro tertia radicali* ה *eſt* י*, ut antè in præterito.*

Futurum אֶגְלֶה) *Si prima radicalis hîc ſit* נ*, dicitur defectè* אֶטֶּה תִּטֶּה *&c.* יִגְלוּ) *At,* יִשְׁלָיוּ *Tranquilli ſunt, Pſal. 122.6, ut paulo antè, in Imp. & Præt.*

Apocopæ forma hîc diligenter eſt notanda, quæ varia: prima יִגֶל *pro* יִגְלֶה*. Propter gutturalem vel* ר *in fine eſt pathach: ut* וַיִּחַן *Et caſtrametatus eſt, Gen. 26.17: aut duplex pathach.* וָאַעַן *Et reſpondi, Zach. 4.11, pro* אֶעֱנֶה. Secunda, יֵרֶא *pro* יִרְאֶה *Eſt & hic in fine pathach propter gutturalem: ut.* וַתֵּתַע *Et errabat, Gen. 21.14. pro* תִּתְעֶה. Tertia, יֵרְדְּ *Dominabitur, pro* יִרְדֶּה*, idq; quãdo secũda radicalis fuerit una ex* בגד כפת. Quarta*, ex Verbis* הָיָה *&* חָיָה*, quæ peculiari forma dicuntur* אֱהִי *pro* אֶהְיֶה *: ſic in aliis perſonis,* תְּהִי · יְהִי. Quinta, תֵּט*, pro* תִּטֶּה *:* יֵז *pro* יִזֶּה. *Hæc eſt propria Verborum à* נ *hîc incipientium, quæ unicam tantùm radicalem ſervant.*

Digitized by Google

Kal & Niphal) & Futuro omniũ Conjugationum ſæpiſſimè accidit Apocopa. Deniq; non rarò præcedentis generis, Quieſcentium tertiá א formam aſſumunt. Quatuor Verba analogiam imitantur, quæ ob id cum Mappik in ה notantur, nempe, גָבַהּ Excelluit, כָּמַהּ Concupivit. נָגַהּ Splenduit, תָּמַהּ Admiratus fuit. Poſtremò incurrunt hîc etiam Verba duplicis anomaliæ, nempe quorum prima radicalis eſt נ vel י, quæ ſuorum generum formam hîc quoque imitantur, ut ſuis locis videbitur.

Præter. Niphal.

נִגְלָה נִגְלְתָה
נִגְלֵיתָ נִגְלֵית
נִגְלֵיתִי

Plur.

נִגְלוּ
נִגְלֵיתֶם נִגְלֵיתֶן
נִגְלֵינוּ

Partic. præſens.

S.	P.
נִגְלֶה	נִגְלִים
נִגְלָה	נִגְלוֹת

Infinitivus.

הִגָּלֵה הִגָּלוֹת

Imperativus.

S.	P.
הִגָּלֵה	הִגָּלוּ

Præter. Kal.

3 גָלָה גָלְתָה
2 גָלִיתָ גָלִית
1 גָלִיתִי

Plur.

3 גָלוּ
2 גְלִיתֶם גְלִיתֶן
1 גָלִינוּ

Partic. præſens Ben.

	S.	P.
m.	גּוֹלֶה	גּוֹלִים
f.	גּוֹלָה	גּוֹלוֹת

Partic. prȩter. Pahul.

	S.	P.
m.	גָלוּי	גְלוּיִים
f.	גְלוּיָה	גְלוּיוֹת

Infinitivus.

גָלֹה גְלֵה גָלוֹת גְלוֹת

Imperativus.

	S.	P.
m.	גְלֵה	גְלוּ
f.	גְלִי	

Plur.

1 נִתְמַצָּא
2 תִּתְמַצְּאוּ } תִּתְמַצֶּאנָה
3 יִתְמַצְּאוּ

NOTAE.

Præter. הִתְמַצְּאוּ) *Hinc per Syncopam litera characteriſtica* ת הִנַּבְּאוּ *Prophetarunt. Jere. 23.13. pro* הִתְנַבְּאוּ.

Futurum יִתְמַצֵּא) *Syncopa ut antè,* וַיִּנַּשֵּׂא *Et elatus eſt, 2. Paral. 32. 23. Sic,* תִּטַּמְּאוּ *Polluetis vos, Levit. 11. 43, pro* תִּתְטַמְּאוּ.

CAP. XXXIV.

De Quieſcentib. tertiâ radicali ה, *& primâ ipſorum Conjug. KAL & NIPHAL.*

Quartum genus Verborum Quieſcentium eſt, quorum tertia radicalis eſt ה, & *Quieſcentia Lamed He,* vulgò vocantur, habentque commune paradigma, גָּלָה *Revelavit.* Horum anomalia communis per omnes conjugationes triplex eſt: primò ה quieſcit: ſecundò abjicitur: tertiò in aliam literam commutatur. Deinde ſingula ferè Tempora habent terminationem propriam, ab analogia diſcrepantem. Præteriti prima vox per omnes conjugationes deſinit in Kametz: Participium utrumq; (excepto Pahul in Kal) ſemper in Sægol: Infinitivus in Cholem vel וֹת: Imperativus in Tzere: Futurum in Sægol. Præterea Imperativo ſingulari (præterquam in

E

CAP. XXXIII.

De Conjugatione HITHPAHEL *Quieſcentium tertiâ* א.

Præteritum.

fæm. *maſ.*

3 הִתְמַצֵּא הִתְמַצְּאָה

2 הִתְמַצֵּאתָ הִתְמַצֵּאת

1 הִתְמַצֵּאתִי

Plur.

3 הִתְמַצְּאוּ

2 הִתְמַצֵּאתֶם הִתְמַצֵּאתֶן

1 הִתְמַצֵּאנוּ

Participium præſens.

P. S.

m. מִתְמַצֵּא מִתְמַצְּאִים

f. מִתְמַצְּאָה מִתְמַצְּאוֹת

Infinitivus.

הִתְמַצֵּא

Imperativus.

P. S.

m. הִתְמַצֵּא הִתְמַצְּאוּ

f. הִתְמַצְּאִי הִתְמַצֶּאנָה

Futurum.

f. *Sing.* *m.*

1 אֶתְמַצֵּא

2 תִּתְמַצֵּא תִּתְמַצְּאִי

3 יִתְמַצֵּא תִּתְמַצֵּא

Plur.

Infinitivus.
הָמְצֵאת vel הָמְצָא

Imperat. caret.

Futurum.

fœm.	*maſ.*
& cæt.	אָמְצָא

מַמְצִיאָה מַמְצִיאוֹת *f.*

Infinitivus.
הַמְצֵא vel הַמְצִיא

Imperat.

	P.	S.
m.	הַמְצִיאוּ	הַמְצֵא
f.	הַמְצֶאנָה	הַמְצִיאִי

Futurum.

	fœm.	*maſ.*
1		אַמְצִיא
2	תַּמְצִיאִי	תַּמְצִיא
3	תַּמְצִיא	יַמְצִיא
	Plur.	
1		נַמְצִיא
2	תַּמְצֶאנָה	תַּמְצִיאוּ
3		יַמְצִיאוּ

NOTAE AD HIPHIL.

Præter. הִמְצִיא) *Ex deficiente primâ* נ · הִשִּׁיא *Decepit, Jere. 49, 16. Ex Quieſcente primâ* י , הוֹצִיא *Eduxit. Ex quieſcente media,* הֵבִיא *Adduxit.*

Partic. מַמְצִיא) *Ex anomalia primæ quieſcentis,* מוֹצִיא *Educens, Pſal. 68. 7. Ex ſecunda,* מֵבִיא *Adducens, Levit. 18. 3, & ſic deinceps per reliqua Tempora.*

AD HOPHAL.

Paucißima hîc uſitata leguntur. A בּוֹא *eſt* הוּבָא *Adductus, & ſic deinceps. A* יָצָא *eſt* הוּצָא *Eductus: inde Participium plurale* מוּצָאִים *Educti, Zech. 14. 22.*

2 תִּמַּצֶּאן } תִּמַּצֶּאנָה
3 יִמַּצְאוּ

NOTAE AD PIHEL.

Præter. מִצֵּא) *Quædam habent in fine Kametz, ex forma quarti generis Quieſcentium tertiâ* ה *: ut,* דִּכָּא *Contrivit,* כִּלָּא *Implevit.*

AD PYHAL.

Pauciſſima hîc uſitata reperiuntur. Ejecto dages, קֹרָא *Vocatum eſt, Ezech.10.13. Inde etiam participium,* מְקֹרָאִי *Vocatus meus ſive à me, Jeſa 48.12:* מְמֻלָּאִים *Impleti, Cant.5.14.*

CAP. XXXII.

De Conjug. HIPHIL & HOPHAL Quieſcentium tertiâ א.

Præter. Hiphil.

	fœm.	*maſ.*
3	הִמְצִיאָה	הִמְצִיא
2	הִמְצֵאת	הִמְצֵאתָ
1		הִמְצֵאתִי

Plur.

3		הִמְצִיאוּ
2	הִמְצֵאתֶן	הִמְצֵאתֶם
1		הִמְצֵאנוּ

Partic. præſ. Benoni.

P.	S.	
מַמְצִיאִים	מַמְצִיא	m.
	מַמְצִיאָה	f.

Præter. Hophal.

fœm.	*maſ.*
הָמְצָאָה	הָמְצָא
&c.	הָמְצֵאתָ

Partic. præter. Pahul

P.	S.
&c. מֻמְצָאִים	מֻמְצָא

CAP. XXXI.

De Conjug. PIHEL *&* PYHAL *Quieſcentium tertiâ* א.

Præter. Pyhal.

fæm.	*maſ.*
מֻצְּאָה	מֻצָּא
&c.	מֻצֵּאתָ

Partic. præt. Pahul.

P.	S.
מְמֻצָּאִים	מְמֻצָּא
מְמֻצָּאוֹת	מְמֻצָּאָה

Infinitivus.

מֻצֹּא vel מֻצֵּאת

Imperat. caret.

Futurum.

&c.	אֲמֻצָּא

Præter. Pihel.

fæm.	*maſ.*	
מִצְּאָה	מִצֵּא	3
מִצֵּאת	מִצֵּאתָ	2
	מִצֵּאתִי	1
Plur.		
	מִצְּאוּ	3
מִצֵּאתֶן	מִצֵּאתֶם	2
	מִצֵּאנוּ	1

Partic. præſens.

P.	S.	
מְמַצְּאִים	מְמַצֵּא	*m.*
מְמַצְּאוֹת	מְמַצְּאָה	*f.*

Infinitivus.

מַצֵּאת	מַצֵּא

Imperativus.

P.	S.	
מַצְּאוּ	מַצֵּא	*m.*
מַצֶּאנָה	מַצְּאִי	*f.*

Futurum.

	אֲמַצֵּא	1
תְּמַצְּאִי	תְּמַצֵּא	2
תְּמַצֵּא	יְמַצֵּא	3
Plur.		
	נְמַצֵּא	2

in ſecundis & primis perſonis retinent: ut, מָלֵא מָלֵאתָ *&c.*
Verbum בּוֹא *& ſimilia, hîc ſic flectuntur:*

בָּאָה	בָּא
בָּאת	בָּאתָ
&c.	בָּאתִי

Partic. מוֹצְאָה) *Fœmininum in* ה *hîc ſpecialem formam habet,* מוֹצֵאת *Inveniens, Cant.8.10, &* מוֹצֵאת, *2. Sam.18 22, pro* מוֹצֵאת. *A* בּוֹא *eſt* בָּא בָּאִים *&c.*

Partic. præter. מָצוּא) *Huc pertinet* נָשׂוּי *Levatus, Pſal 32.1, ex forma quarti generis, pro* נָשׂוּא.

Infinit. *Ex dupliciter imperfectis hîc tria ſunt,* שְׂאֵת *&* שְׂאֵת *à* נָשָׂא, *pro* שְׂאֵת: *item* צֵאת *Egredi, à* יָצָא; *deniq;* בּוֹא *Venire.*

Imperat. מְצָא) *Ex duplici anomalia,* שָׂא שְׂאוּ *à* נָשָׂא: בּוֹא *à* בֹּא בֹּאוּ: יָצָא *,à* צֵא צְאוּ.

Futurum אֶמְצָא) *Ex duplici anomalia,* אֶשָּׂא תִּשָּׂא *à* נָשָׂא: יָרֵא *à* אִירָא: יָצָא *à* אֵצֵא: בּוֹא *à* אָבוֹא.

AD NIPHAL.

Præter. נִמְצָא) *Ex prima* נ *deficiente,* וְנִשָּׂא *Et portabitur, Exod.25.28.* נִמְצֵאתִי) *At* נִפְלֵיתִי *In admirationem traducor, Pſal.139.14, à* פָּלֵא, *ex forma quarti generis,* א *in* י *commutato.*

Partic. נִמְצָא) *A* יָרֵא *hîc eſt* נוֹרָא *Reverendus.*

Futurum אֶמָּצֵא) *A* יָרֵא *hîc eſt* אִוָּרֵא, *unde* תִּוָּרֵא *Reverenter colaris, Pſal. 130.4.*

CAP.

נִמְצֵאתִי	מָצָאתִי
Plur.	*Plur.*
נִמְצְאוּ	מָצְאוּ
נִמְצֵאתֶם נִמְצֵאתֶן	מְצָאתֶם מְצָאתֶן
נִמְצֵאנוּ	מָצָאנוּ
Partic. præſens.	Partic. præſens.
נִמְצָא נִמְצָאִים	מוֹצֵא מוֹצְאִים
נִמְצָאָה נִמְצָאוֹת	מוֹצְאָה מוֹצְאוֹת
	Partic. præter. Pahul.
	מָצוּא מְצוּאִים
	מְצוּאָה מְצוּאוֹת
Infinitivus.	Infinitivus.
הִמָּצֵא	מָצוֹא · מְצוֹא · מְצֹאת
Imperat.	Imperativus.
P. S.	P. S.
הִמָּצֵא הִמָּצְאוּ	*m.* מְצָא מִצְאוּ
הִמָּצְאִי הִמָּצֶאנָה	*f.* מִצְאִי מְצֶינָה
Futurum.	Futurum.
fæm. *maſ.*	*fæm.* *maſ.*
אֶמָּצֵא	1 אֶמְצָיא
תִּמָּצֵא תִּמָּצְאִי	2 תִּמְצָא תִּמְצְאִי
יִמָּצֵא תִּמָּצֵא	3 יִמְצָא תִּמְצָא
Plur.	*Plur.*
נִמָּצֵא	1 נִמְצָא
תִּמָּצְאוּ / יִמָּצְאוּ } תִּמָּצֶאנָה	2 תִּמְצְאוּ / 3 יִמְצְאוּ } תִּמְצֶאנָה

NOTAE AD KAL.

Præter. מָצָא) *Pauca in Tzere deſinunt, quæ illud*

NOTAE.

Præter. הִתְקוֹמֵם) *Eſt & altera forma hîc uſitata quæ in Pihel poſita quâ ex media radicali ' dicitur ad formam analogam הִתְקַיֵּם, unde eſt illud הִצְטַיַּדְנוּ In viaticum accepimus, Joſ. 9.11, in quo præterea ת characteriſticum mutatum in ט, & primæ radicali poſtpoſitum eſt, cujus ratio tradita cap. 16.*

CAP. XXX.

De Verbis Quieſcentib. tertiâ radicali א, *& ipſarum conjug. KAL & NIPHAL.*

TErtium genus Quieſcentiū eſt, quorum tertia radicalis eſt א, & *Quieſcentia Lamed Aleph* vulgò appellantur, habentque commune paradigma מָצָא *Invenit*. Referuntur verò etiam huc Verba quædam primæ vel ſecundæ radicalis anomaliam habentia, ut ex deficiēte prima Nun, נָשָׂא Tulit; Quieſcente primâ ', יָצָא Egreſſus eſt, יָרֵא Timuit; ex Quieſcente media ו, בּוֹא Venit, קוֹא Vomuit. Hæc ſingula ſui generis anomalias ſequuntur. Quieſcentium tertiâ א anomalia eſt, in א ut plurimū in vocali longa, quieſcente. Sæpè verò etiam cum quarto genere Quieſcentium, formam commutant.

Præter. Niphal.		Præter. Kal.	
נִמְצְאָה	נִמְצָא	מָצְאָה	מָצָא
נִמְצֵאת	נִמְצֵאתָ	מָצָאת	מָצָאתָ
		מצאתי	

cto, Tzere pro more corripitur in Segol: ut, וַתָּקֶם *Et præſtitiſti, Nehe. 9.8, aut in Pathach propter gutturalem: ut,* וַתָּעַד *Et conteſtatus es, Neh. 9.29.* יְסִית *Incitabit, Jer. 36.18, ut antea in Participio.*

AD HOPHAL.

Præter. הוּקַם) *Diſcrepat* הֻקַּם *Conſtitutus eſt, 2. Sam. 23.1, ut antea in Participio activo.*

CAP. XXIX.

De Conjugatione HITHPAHEL Quieſcentium ſecundâ ו.

HÆc conjugatio ſolâ ſyllabâ Characteriſticâ הִתְ à Pihel differt.

Præter. Hithpahel.
הִתְקוֹמֵם הִתְקוֹמְמָה
&c. הִתְקוֹמַמְתָּ
Participium præſens.
&c. מִתְקוֹמֵם
Infinitivus.
הִתְקוֹמֵם
Imperativus.
&c. הִתְקוֹמֵם
Futurum.
אֶתְקוֹמֵם
&c. תִּתְקוֹמֵם

Futurum.

fœm.	Sing.	maſ.
		אוּקַם
תּוּקְמִי		תּוּקַם
תּוּקַם		יוּקַם
	Plur.	
		נוּקַם
תּוּקַמְנָה	}	תּוּקְמוּ
		יוּקְמוּ

Futurum.

fœm.	maſ.	
	אָקִים	1
תָּקִימִי	תָּקִים	2
תָּקִים	יָקִים	3
Plur.		
	נָקִים	1
תְּקִמֶנָה	תָּקִימוּ }	2
	יָקִימוּ	3

NOTAE AD HIPHIL.

Præter. הֵקִים) *Characteriſtica in utraque forma habet vocalem longam, ob eandem cauſam, quâ* נ *in Niphal cap. 19: Tzere etiam manet vel mutatur, ut Kametz ibidem. Eſt & alia forma Præteriti:*

f.	Sing. m.	
הֵקִימָה	הֵקִים	3
הֲקִמֹת	הֲקִמֹתָ	2
	הֲקִמֹתִי	1
	Plur.	
	הֵקִינוּ	3
הֲקִמֹתֶן	הֲקִמֹתֶם	2
	הֲקִמֹנוּ	1

Partic מֵקִים) *Diſcrepat* מַסִּית *Incitans, Jere.43.3, pro* מֵסִית*: ſic* מַלִּינִים *Murmurantes, Exo.16.4, quæ forma etiam ſupra ad Futurum Kal, cap.19, & Futurum Hiphil cap.21. notata eſt.*

Imperat. הָקֵם) *Aphæreſis characteriſticæ hîc frequens eſt: ut,* שִׂים *Pone, Gen.24.2. Sic* דִּינוּ *Judicate, Jere.21.12.*

Futurum אָקִים) *Sæpè in Tzere: ut,* תָּשֵׁב *Reducito, Gen.24.8. Hinc accentu ablato aut ad penultimam retracto,*

CAP. XXVIII.

De Conjugatione HIPHIL *&* HOPHAL *Quieſcentium ſecundâ* ו.

ANomalia in utraque forma eſt in media radicali ejecta. Characteriſtica ה utrobique notatur cum vocali longa, ob cauſam cap. 19, ad Niphal expoſitam. Pro Chirek in Hiphil etiam Tzere eſt.

Præter. Hophal.

הוּקְמָה	הוּקַם
הוּקַמְתְּ	הוּקַמְתָּ
	הוּקַמְתִּי

Plur.

	הוּקְמוּ
הוּקַמְתֶּן	הוּקַמְתֶּם
	הוּקַמְנוּ

Partic. præt. Pahul.

P.	S.
מוּקָמִים	מוּקָם
מוּקָמוֹת	מוּקָמָה

Infinit.

הוּקַם

Imperat. caret.

Præter. Hiphil.

הֵקִימָה	הֵקִים	3
הֲקִימוֹת	הֲקִימוֹתָ	2
	הֲקִימוֹתִי	1

Plur.

	הֵקִימוּ	3
הֲקִימוֹתֶן	הֲקִימוֹתֶם	2
	הֲקִימוֹנוּ	1

Partic. præſens Ben.

P.	S.	
מְקִימִים	מֵקִים	*m.*
מְקִימוֹת	מְקִימָה	*f.*

Infinit.

הָקִים vel הָקֵם

Imperativus.

P.	S.	
הָקִימוּ	הָקֵם	*m.*
הָקֵמְנָה	הָקִימִי	*f.*

מְקוֹמָמָה מְקוֹמָמוֹת

Infinit.

קוֹמַם

Imper. caret.

Futurum.

fœm.	*maſ.*
	אֲקוֹמַם
תְּקוֹמְמִי	תְּקוֹמַם
	&c.

f. מְקוֹמְמָה / מְקוֹמֶמֶת } מְקוֹמְמוֹת

Infinitivus.

קוֹמֵם

Imperativus.

P.	S.	
קוֹמְמוּ	קוֹמֵם	*m.*
קוֹמֵמְנָה	קוֹמְמִי	*f.*

Futurum.

fœm.	*maſ.*	
	אֲקוֹמֵם	1
תְּקוֹמְמִי	תְּקוֹמֵם	2
תְּקוֹמֵם	יְקוֹמֵם	3

Plur.

	נְקוֹמֵם	1
} תְּקוֹמֵמְנָה	תְּקוֹמְמוּ	2
	יְקוֹמְמוּ	3

NOTAE AD PIHEL.

Præter. קוֹמֵם) *Analoga ſunt* קִיֵּם *Stabilivit, Eſth. 9. 31.* קִיְּמוּ *Stabiliverunt, ibid.* וְחִיַּבְתֶּם *Et reum peragitis, Dan. 1. 10, ex media radicali* י. *Hæc forma Rabbinis & Chaldæis frequens eſt.*

Imperat. קוֹמֵם) *Cum* ה *paragogico,* כּוֹנְנָה *Dirige, Pſal. 90. 17. Senſu à tertia fœminina præteriti diſtinguenda eſt.*

AD PYHAL.

Prima vox in unoquoque Tempore à forma activa differt, reliquæ conveniunt, quæ cautè juxta ſenſum diſtinguendæ ſunt.

CAP.

CAP. XXVII.

De Conjugatione PIHEL *&* PYHAL *Quieſcentium ſecundâ* ו *vel* י.

ANomalia eſt in media radicali in Cholem quieſcente, unde loco illius per dages characteriſticum geminandæ, geminatur ultima: ut, קוֹמֵם, *Surgere fecit*, id eſt, Erexit, Statuit. Forma cum defectivis ſecundâ eadem eſt, ſed formationis ratio diverſa. Illic enim litera geminata utraque ad Radicem, hîc geminatę altera ad Radicem, altera ad formam conjugationis pertinet. Fiunt quoq; hîc Verba quatuor literarum, primâ & tertiâ geminatâ, mediâ autem ejectâ: ut, à כּוּל fit כִּלְכֵּל. Hæc præterea ἀναλόγως flectuntur, ut cap. 14. ad præteritum Pihel dictum eſt.

Præter. Pyhal.

fœm.	*maſ.*
קוֹמְמָה	קוֹמַם
&c.	קוֹמַמְתָּ

Præter. Pihel.

fœm.	*maſ.*	
קוֹמְמָה	קוֹמֵם	3
קוֹמַמְתְּ	קוֹמַמְתָּ	2
	קוֹמַמְתִּי	1
	Plur.	
	קוֹמְמוּ	3
קוֹמַמְתֶּן	קוֹמַמְתֶּם	2
	קוֹמַמְנוּ	1

Part. præt. ſive Pahul.

P.	S.
מְקוֹמָמִים	מְקוֹמָם

Partic. præſens Ben.

P.	S.	
קוֹמְמִים	מְקוֹמֵם	*m.*

NOTAE AD KAL.

Præter. קָם) *Eſt quoq; hîc terminatio Tzere & Cholem, ut in Verbis analogis. Tzere in tertiis perſonis manet, in reliquis tranſit in Pathach: ut,* מֵת מַתָּ *. Cholem ſemper manet:* בּוֹשׁ בּשְׁתָּ.

Partic קָם) *Ex forma Tzere,* עֵר *Vigilans, Cant.5. 2:* לֵנִים *Commorantes, Neh.13.21. Cholem:* וְאוֹר *Et lucens, Prov.4. 18.* קָמָה) *Accentus in ultima diſtinguit hanc vocem à tertia fœminina præteriti.*

Infinit. קוּם) *Et cum Cholem,* קוֹם *Surgendo, Jer. 44.29.*

Imperat. קוּם) *Cum* ה *paragogico,* שׁוּבָה *Revertere, Jer.3.12. Cum Cholem,* מוֹל *Circumcide, Joſ.5. 2.*

Futurum. אָקוּם) *Cum* ה *paragogico* אָקוּמָה *Surgam, 2.Sam.17.1. A* בּוֹשׁ *hîc ſpecialiter dicitur* אֵבוֹשׁ*, & ſic deinceps. Sũt & alia in Cholem.* וְיָרֹם *Et exaltabitur, Num.24. 7. Hinc Cholem accentu privatum ſive accentu ad penultimam retracto, corripitur in Kametzchatuph: ut,* וַתָּשָׁב*, Et reverſus es, 1.Reg.13.22: at ſi ultima fuerit gutturalis vel* ר*, tunc in fine eſt Pathach: ut,* וַתָּגַח *Et prodis, Ezech.32.2.*

AD NIPHAL.

Præter. נָקוֹם) *Characteriſtica* נ *eſt cum vocali longa, quæ manet, vel mutatur ut ſuprà cap.19 in Niphal: vide illic.* נְקוּמוֹתָ) *Cholem ex præcedenti perſona hîc tranſit in Schurek, ne duo Cholem ſe conſequantur, quæ tamen interdum concurrunt: unde in plurali,* נְפֹצוֹתֶם *Diſperſi eſtis, Ezech.11.17.*

Participium נָקוֹם) *Et cum Schurek,* נָצוּר *Obſeſſus, Ezech.6.12.* נְקוֹמָה) *Et in* ת, נְפוֹצֶת *Sparſum, 2.Sam.18.8.*

CAP.

נְקוּמוֹתָ נְקוּמוֹת
נְקוּמוֹתִי

Plur.

נָקוֹמוּ
נְקוּמוֹתֶם נְקוּמוֹתֶן
נְקוּמוֹנוּ

Partic.præſens.

P. S.
נְקוֹמִים נָקוֹם
נְקוֹמוֹת נְקוֹמָה

Infinit.

הִקּוֹם

Imperativus.

P. S.
הִקּוֹמוּ הִקּוֹם
הִקּוֹמְנָה הִקּוֹמִי

Futurum.

f. *m.*
אֶקּוֹם
תִּקּוֹמִי תִּקּוֹם
תִּקּוֹם יִקּוֹם

Plur.

נִקּוֹם
תִּקּוֹמוּ / יִקּוֹמוּ } תִּקּוֹמְנָה

2 קַמְתָּ קַמְתְּ
1 קַמְתִּי

Plur.

3 קָמוּ
2 קַמְתֶּם קַמְתֶּן
1 קַמְנוּ

Partic.præſens.

P. S.
m. קָם קָמִים
f. קָמָה קָמוֹת

Partic.præter.Pahul.

P. S.
m. קוּם קוּמִים
f. קוּמָה קוּמוֹת

Infinitivus.

קוּם

Imperativus.

P. S.
m. קוּם קוּמוּ
f. קוּמִי קוּמְנָה

Futurum.

f. *m.*
1 אָקוּם
2 תָּקוּם תָּקוּמִי
3 יָקוּם יָקוּם

Plur.

1 נָקוּם
2 תָּקוּמוּ / 3 יָקוּמוּ } תְּקוּמֶנָה

Cap. XXV.

De Conjugatione Hithpahel.

Verba hîc ἀναλόγως flectuntur: ut, הִתְיַשֵּׁב*. Tria excipiuntur, quæ* י *commutant in* ו *conſonam: ut,* הִתְוַכַּח ,הִתְוַדַּע ,הִתְוַסֵּר *à* יָדַע ,יָכַח ,יָסַר*. Futurum,* אֶתְוַדַּע *Notum faciam me, Num.12.6:* יִתְוַכַּח *Diſceptabit, Mich.6.2.*

Cap. XXVI.

De Verbis Quieſcentib. ſecundâ radicali ו *vel* י*, & prima Conjug. Kal & Niphal.*

Secundum genus Quieſcentium Verborum eſt ex media radicali ו vel י, quæ *Quieſcentia Ajin*, id eſt, ſecundâ radicali, vulgò nominantur, & paradigma habent קוּם. Ratio conjugandi utramque formam eadem eſt, unde & unum genus flexionis tantùm conſtituunt, cujus anomalia perpetua eſt, in media radicali vel quieſcente vel abjecta. Excipiuntur quæ in ה deſinunt: ea enim mediam radicalem efferunt: ut, קָוָה Exſpectavit, הָיָה Fuit, & paucula alia, ut גָּוַע Exſpiravit, אָיַב Inimicatus eſt.

Præter. Niphal.		Ptæter. Kal.		
f. Sing.	*m.*	*f.* Sing.	*m.*	
נְקוֹמָה	נָקוֹם	קָמָה	קָם	3
		קַמְתְּ		2

Futurum.

fœm.	*maſ.*
	אוּשַׁב
תּוּשְׁבִי	תּוּשַׁב
תּוּשַׁב	יוּשַׁב
Plur.	
	נוּשַׁב
תּוּשַׁבְנָה	תּוּשְׁבוּ יוּשְׁבוּ

Futurum.

	fœm.	*maſ.*
1		אוֹשִׁיב
2	תּוֹשִׁיבִי	תּוֹשִׁיב
3	תּוֹשִׁיב	יוֹשִׁיב
	Plur.	
1		נוֹשִׁיב
2	תּוֹשֵׁבְנָה	תּוֹשִׁיבוּ
3		יוֹשִׁיבוּ

NOTAE AD HIPHIL.

Præter. הוֹשִׁיב) *Forma defecta,* הֵנִּיחַ *Manere fecit, Jud. 3.1, & ſic in aliis Temporibus. Quandoque* י *exprimitur quieſcens in Tzere, ut* הֵיטִיב *Benefecit, Gen.12.16.*

Imperat. הוֹשֵׁב) *Ante* ה *paragogicum ſemper eſt Chirek longum: ut,* הוֹשִׁיעָה *Serva, Pſal.12.2. Cum* י *expreſſo,* הֵילִיכִי *Abduc, Exo 2.9.*

Futurum. אוֹשִׁיב) *Plenè cum* ה *characteriſtico, quod Chaldæis frequens,* יְהוֹשִׁיעַ *Servabit, Pſal.116.6. Promiſcuè hîc etiam in Tzere deſinunt: ut,* תּוֹרֵד *Deſcedere ſines, 1.Reg. 2.6. Hinc ultima pro more corripitur in Segol, ſi vox fiat Milhel, id eſt, penacuta: ut,* וַתּוֹשֶׁב *Et collocaſti, 2.Reg.17.26. Cum* י *expreſſo,* תֵּיטִיב *vel* תֵּטִיב *Benefacies, Pſal.49.19.*

AD HOPHAL.

Præter. הוּשְׁבָה) *Unum hîc defectivum eſt & præterea ex forma activa & paſſiva compoſitum,* וְהֻנִּיחָה *Et collocetur. Zach.11.5.*

Partic. מוּשָׁבָה) *Et in* ה *מוּדַעַת Notum fiat, Jeſa. 12.5, cum duplici Pathach propter gutturalem.*

CAP. XXIV.

De Conjug. HIPHIL & HOPHAL Quieſcentium primâ י.

ANomalia eſt in prima radicali י commutatâ in ו, quod in *Hiphil* quieſcit in Cholem, in *Hophal* in Schurek. Attamen & hîc, ut in *Niphal*, ו quieſcens poſt Cholem, non ſemper exprimitur. Quædam in *Hiphil* י immutatum retinent, ſed quieſcens in Tzere: ut, היטיב Benefecit. Chirek longum hîc etiam ſæpè י abjicit, quod & cap. 15. obſervatum.

Præter. Hophal.	Præter. Hiphil.
הושב הושבה	3 הושיב הושיבה
הושבת הושבת	2 הושבת הושבת
הושבתי	1 הושבתי
Plur.	*Plur.*
הושבו	3 הושיבו
הושבתם הושבתן	2 הושבתם הושבתן
הושבנו	1 הושבנו
Partic. præter.	Partic. præſens.
P. S.	P. S.
מושב מושבים	m. מושיב מושיבים
מושבה מושבות	f. מושיבה מושיבות
Infinitivus:	Infinitivus.
הושב	הושיב vel הושב
	Imperativus.
Imperat. caret.	P. S.
	m. הושב הושיבו
	f. הושיבי הושבנה

Futu-

thach eſt: ut, דַּעַת *Cognoſcere, Jerem 9.6, à* יָדַע. *Eadem forma & in Defectivis fuit ſuprà cap.17. Radices ergo horum adhibito Lexico cognoſcendæ ſunt.*

Imperat. שֵׁב) *Raró & impropriè in Pathach deſinit, quod proprie ad Defectiva primâ pertinet: ut,* הַב *Dato, Prov.30 15. Cum* ה *paragogico,* רְדָה *Deſcende, Gen.45.9,&* רֵדָה־ *2.Reg 1.11, ſi ſcilicet accentus ſuo loco maneat. Sic in Plurali,* לֵכוּ *&* לְכוּ, *& in fœminino* לֵכִי.

Futurum אֵשֵׁב) *Cum* ה *paragogico,* אֵשְׁבָה, *Eſr.9.3. Semel* י *expreſſum in Tzere legitur: ut,* אֵילְכָה *Incedam, Mich. 1.8. Aliâs quando* י *exprimitur, tum in Chirek quieſcit: ut,* אִישַׁן *Obdormiſcam, Pſal.13.4. Sed & ex hac forma* י *interdum tollitur, manente Chirek brevi: quædam verò etiam ſic in Pathach deſinunt: ut,* יִחַם *Incaleſcebat, 1.Reg.1.1. Accentu ablato, aut ad penultimam retracto, ultimum Tzere corripitur in Segol, ut dictum cap.5. ut,* וַיֵּצֶר *Et anguſtia fuit, Gen.32.7.* Ex Defectivis *ſunt,* אֶצּוֹק *Effundam, Jeſa. 44.3.* תִּצַּת *Exardeſcet, Jeſa.9.18.*

AD NIPHAL.

Præteritum נוֹשַׁב) *Anomalia totius conjugationis eſt in prima radicali* י *commutata in* ו, *quod in Præterito & Participio quieſcens eſt in Cholem, & in reliquis Temporibus mobile propter inſerendum ipſi Dageſch:* ו *tamen quieſcens non ſemper exprimitur: ut,* נֹעַדְתִּי *Conveniam, Exo. 29.43.* Ex defectivis. נִצַּבְתָּ *Siſtas te, Exo.7.15.*

Porrò conjugationes PIHEL *&* PYHAL *analogæ ſunt: ut,* יִשֵּׁב, *Sedere fecit, Collocavit. Partic,* מְיַשֵּׁב *Collocans, & cæt.*

Præter. Niphal.

נוֹשַׁב נוֹשְׁבָה
נוֹשַׁבְתָּ נוֹשַׁבְתְּ
נוֹשַׁבְתִּי

Plur.

נוֹשְׁבוּ
נוֹשַׁבְתֶּם נוֹשַׁבְתֶּן
נוֹשַׁבְנוּ

Partic. præſens.

נוֹשָׁב נוֹשָׁבִים
נוֹשָׁבָה נוֹשֶׁבֶת } נוֹשָׁבוֹת

Infinitivus.

הִוָּשֵׁב

Imperativus.

הִוָּשֵׁב הִוָּשְׁבוּ
הִוָּשְׁבִי הִוָּשַׁבְנָה

Futurum.

f. Sing. m.

אִוָּשֵׁב
תִּוָּשֵׁב תִּוָּשְׁבִי
יִוָּשֵׁב תִּוָּשֵׁב

Plur.

נִוָּשֵׁב
תִּוָּשְׁבוּ יִוָּשְׁבוּ } תִּוָּשַׁבְנָה

Præter. Kal.

Prçteritum & utrumque Participium analoga ſunt.

יָשַׁב יָשְׁבָה

Partic. præſens.

יוֹשֵׁב &c.

Partic. præter.

יָשׁוּב & cæt.

Infinitivus.

שֶׁבֶת

Imperativus.

P. S.

m. שֵׁב שְׁבוּ
f. שְׁבִי שֵׁבְנָה

Futurum.

f. Sing. m.

1 אֵשֵׁב
2 תֵּשֵׁב תֵּשְׁבִי
3 יֵשֵׁב תֵּשֵׁב

Plur.

1 נֵשֵׁב
2 תֵּשְׁבוּ
3 יֵשְׁבוּ } תֵּשַׁבְנָה

NOTAE AD KAL.

Infinit. שֶׁבֶת) *Propter mediam gutturalem duplex Pathach*

NOTAE.

Participium) מִתְרֹנֵן *Cantillans, Pſal. 78.65.*

Infinitum, לְהִתְגּוֹלֵל *Ad volutandum ſe, Gen. 43.18, quæ analoga ſunt, ſine metatheſi iſta.*

CAP. XXIII.

De Verbis Quieſcentibus primâ radicali י*, & prima ipſorum conjugatione* KAL *&* NIPHAL.

E*Xpoſitum eſt primum genus anomaliæ: alterum ſequitur in* Quieſcentibus.

Quieſcentia Verba ſunt, quæ ex una vel altera litera quieſcente conſtant, unde diverſa in conjugando anomalia exiſtit: ſuntq́; *quatuor generum,* pro numero quatuor Quieſcentium literarum.

Primum eſt Verborum à י incipientium, quæ *Quieſcentia Pe Joth* vulgò appellantur & paradigma habent יָשַׁב *Sedit.* Hæc ubi anomala ſunt, י vel abjiciunt vel in ו commutāt, aut exprimūt, ſed quieſcens. Octo excipiuntur, יָצַע, יָצַג, יָצַב, יָנַח, יָקַף, יָצַת, יָצַר, יָצַק, quę certis Temporibus & conjugationibus literam י abjectam, per dages compenſant, more Defectivorum primâ נ. Hinc vulgò ex illis genus conſtitutum, quod vocant *Defectiva Pe Joth.* At genus conſtituere non poſſunt, cùm reliqua omnia à י incipientia, ad Quieſcentium claſſem & anomaliam pertineant, ex quibus hæc paucula, ceu ſpecialiter anomala excipiuntur.

AD HOPHAL.

Præter. הוּסַב) *Pro Schureck ſæpè eſt Kibbutz, & id per totam conjugationem.*

Partic præter.) *Præſens omiſſum eſt, quia inuſitatum. Eſſet autem* הוּסָב.

CAP. XXII.

De Conjugatione HITHPAHEL *Defectivorum ſecundâ.*

HÆc ad formam *Pihel* ſimpliciter aſſumit ſyllabam הִת. Fit autem in hoc paradigmate metathesis literæ primæ radicalis & literæ characteriſticæ ת, de qua figura initio capitis 16. dictum.

Præteritum.

הִסְתּוֹבֵב הִסְתּוֹבְבָה

&c. הִסְתּוֹבַבְתָּ

Participium.

&c. מִסְתּוֹבֵב

Infinitivus.

הִסְתּוֹבֵב

Imperativus.

&c. הִסְתּוֹבֵב הִסְתּוֹבְבוּ

Futurum.

אֶסְתּוֹבֵב

&c. תִּסְתּוֹבֵב

N o-

Imperat. caret.		Imper.	
		הֲסֵבּוּ	הָסֵב
		הֲסִבֶּינָה	הָסֵבִּי
Futurum.		Futurum.	
	אוּסַב		אָסֵב
תּוּסַבִּי	תּוּסַב	תָּסֵבִּי	תָּסֵב
תּוּסַב	יוּסַב	תָּסֵב	יָסֵב
Plur.		*Plur.*	
	נוּסַב		נָסֵב
תּוּסַבֶּינָה	תּוּסַבּוּ יוּסַבּוּ	תְּסִבֶּינָה	תָּסֵבּוּ יָסֵבּוּ

NOTAE AD HIPHIL.

Præter. הֵסֵב) *Characteriſtica* ה *hîc, ut & in forma paßiva, notatur cum vocali longa; eadem ratione, ut* נ *in Conjugatione* Niphal: *Tzere autem ejus manet vel mutatur, ut Kametz ibidem in* Niphal. *Pro ultimo Tzere non rarò eſt Pathach.* הֵסַבּוּ) *Ex terminatione Pathach,* הֵסַבּוּ *Circumduxerunt, 1. Sam. 5.10.*

Partic. מֵסֵב) *Et terminatione Pathach,* מֵצַל *Umbram faciens, Ezech 31.3.*

Infinit. הָסֵב) ה *cum Kametz, ad differentiam Præteriti.*

Futurum אָסֵב) *Characteriſticæ ſunt cum vocali longa, eadem ratione, ut ſuprà ad Præteritum* Niphal *notatum eſt. Reſolvitur tamen quandoque in vocalem brevem, quod & ſuprà ad Futurum Kal obſervatum: ut,* וַיַּסֵּב *Et circumduxit, Exod. 13.18. Accentu ad penultimam retracto, Tzere corripitur in Sagol, ut & in ſuperioribus aliquoties explicatum: ut,* וַיָּגֶל *Et devolvit, Gen. 29.10.*

Futurum.	Futurum.
&c. אֲסֻבַּב	&c. אֲסֹבֵב

NOTAE.

Quædam primam radicalem geminant, & ſecundæ ac tertiæ eam interponunt: ut, גִּלְגֵּל *à* גָּלַל*, quorum conjugandi ratio analoga eſt, ut ſuprà cap.14. ad Prateritum* Pihel *dictum eſt.*

CAP. XXI.

De HIPHIL *&* HOPHAL *defectivorum ſecundâ.*

Anomalia in principio capitis 19. explicata eſt.

Præter. Hophal.	Præter. Hiphil.
הוּסַב הוּסַבָּה	הֵסֵב הֵסֵבָּה
הוּסַבּוֹתָ הוּסַבּוֹת	הֲסִבּוֹתָ הֲסִבּוֹת
הוּסַבּוֹתִי	הֲסִבּוֹתִי
Plur.	*Plur.*
הוּסַבּוּ	הֵסֵבּוּ
הוּסַבּוֹתֶם הוּסַבּוֹתֶן	הֲסִבּוֹתֶם הֲסִבּוֹתֶן
הוּסַבּוֹנוּ	הֲסִבּוֹנוּ
Partic. præter.	Partic. præſens.
מוּסָב מוּסַבִּים	מֵסֵב מְסִבִּים
מוּסַבָּה מוּסַבּוֹת	מְסִבָּה מְסִבּוֹת
Infinitum.	Infinitivus.
הוּסֵב	הָסֵב

Impe-

deſinunt ſed rarius: inde וְנָגֹלּוּ *Et convolventur, Jeſa. 34. 4.*

Partic. נָסָב) *Et in Tzerè,* וְנָמֵס *Et liqueſcens, 1. Sam. 15. 9.*

Infinit. הִסּוֹב) *Et in Tzere,* הִמֵּס *Liqueſcendo, 2. Sam. 17. 10.*

Futurum. אֵסַב) *Dageſch ex prima gutturali excidit:* וָאֵחַל *Et prophanor, Ezech. 22. 26. Sic cũ* ה *paragogico* אֵחַתָּה *Terrear. Jer. 17. 18. Terminatio Cholem & Tzere hîc etiam locum habent.*

CAP. XX.

De Conjugatione PIHEL & PYHAL *Defectivorum ſecundâ.*

HIc Verba plerunque analoga ſunt. At ſæpiſſimè Cholem habent ab initio, loco Chirek & dages: ut, סֹבֵב pro סִבֵּב.

Præter. Pyhal.	Præter. Pihel.
סֹבַב סֹבְבָה	סֹבֵב סֹבְבָה
סֹבַבְתָּ &c.	סֹבַבְתָּ &c.
Partic. præſens inuſitaſitatum eſt.	
Part. præt. ſive Pahul:	Partic. præſens.
מְסֹבָב &c.	מְסֹבֵב &c.
Infinit.	Infinitum.
סֹבַב	סֹבֵב
Imper. caret.	Imper.
	סֹבֵב &c.

2 תָּסֹבּוּ	} תְּסֻבֶּינָה	תִּסַּבּוּ	} תִּסַּבֶּינָה
3 יָסֹבּוּ		יִסַּבּוּ	

NOTAE AD KAL.

Præter. סַבָּה) *Accentus eſt in penultima ob factam contractionem, & ſic in plurali* סַבּוּ.

Infinit. סוֹב) *Contractum ex integro* סְבוֹב*, quod legitur Num. 21. 4. Accentu ablato ſive ſequente Makkeph, Cholem corripitur in Kametz-chatuph: ut,* בָּרָן־ *In cantando, Job. 38. 7.*

Imparat. סֹבּוּ) *Sine Dageſch propter* ר. ארו *Maledicite, Jud 5. 23, ab* אָרַר. *Quandoque accentus ad ultimam deſcendit, & tunc Cholem corripitur in Kametz-chatuph: ut,* רָנּוּ *Cantate, Jeſa. 44. 23. Et ſic in fœminino,* רָנִּי *Cane, Zach. 2. 10.*

Futurum. אָסוֹב) *Kametz ſub formativis non raro in vocalem brevem & Dageſch reſolvitur: ut,* אֶקֹּב *Maledicam, Num. 23. 8. Si accentus ad penultimam recedat, tum Cholem ultimæ ſyllabæ corripitur in Kametz-chatuph: ut,* וַיָּסָף *Et circumivit, Jud. 11. 18. Raro Schurek habent, quia ea terminatio Quieſcentium ſecundâ propria eſt: ut,* יָשׁוּד *Vaſtabit, Pſal. 91. 6.*

AD NIPHAL.

Præter. נָסַב) *Characteriſtica* נ *neceſſario cum vocali longa notatur: Chirek enim ſequente Scheva, ut in* נִפְקַד*, habere nequit, quia præponitur voci monoſyllabæ; neq; poſt Chirek eſſe poteſt Dageſch, quia fieret confuſio cum Verbis Defectivis primâ* נ*. Kametz autem ſub* נ *manet, quando accentus ſuo loco manet, ut in tertiis perſonis; ejus autem ſede mutatâ, tranſit in Scheva, ut in reliquis perſonis. Porro ante* ח *ſervat communem vocalem Chirek: ut,* נִחַר *Exſiccatur, Pſal. 69. 8. Quandoque etiam in Cholem vel Tzere* deſi-

tracta, deficientem per Dageſch forte, cùm vox à fine creſcit, compenſant. Hæc à forma integra vocantur vulgò *Geminantia* ſive *Duplicantia Ajin*, id eſt, ſecundam radicalem: at à forma defecta, quæ hîc conſideratur, *Defectiva* dici debent. Paradigma habent סָבַב *Circuivit*, quod contractè ſive defectè dicitur סַב.

Præter. Niphal.	
fæm.	*maſ.*
נָסַבָּה	נָסַב
נְסַבּוֹת	נְסַבּוֹתָ
	נְסַבּוֹתִי
Plur.	
	נָסַבּוּ
נְסַבּוֹתֶן	נְסַבּוֹתֶם
	נְסַבּוֹנוּ
Partic. præſens.	
נְסַבִּים	נָסָב
נְסַבּוֹת	נְסַבָּה
Infinitum.	
	הִסּוֹב
Imperativus.	
הִסַּבּוּ	הִסַּב
הִסַּבֶּינָה	הִסַּבִּי
Futurum.	
fæm. Sing.	*maſ.*
	אֶסַּב
תִּסַּבִּי	תִּסַּב
תִּסַּב	יִסַּב
Plur.	
	נִסַּב

Præter. Kal.		
fæm.	*maſ.*	
סַבָּה	סַב	3
סַבּוֹת	סַבּוֹתָ	2
	סַבּוֹתִי	1
Plur.		
	סַבּוּ	3
סַבּוֹתֶן	סַבּוֹתֶם	2
	סַבּוֹנוּ	1

Participium utrumq; analogũ eſt; ut, סָבוּב · סֹבֵב.

Infinitum.		
	סוֹב	
Imperativus.		
סֹבּוּ	סוֹב	*m.*
סֻבֶּינָה	סֹבִּי	*f.*
Futurum.		
fæm.	*maſ.*	
	אָסוֹב	1
תָּסֹבִּי	תָּסוֹב	2
תָּסוֹב	יָסוֹב	3
Plur.		
	נָסוֹב	1

Futurum.	
f.	*m.*
	אֻגַּשׁ
תֻּגְּשִׁי	תֻּגַּשׁ
תֻּגַּשׁ	יֻגַּשׁ
Plur.	
	נֻגַּשׁ
תֻּגַּשְׁנָה	תֻּגְּשׁוּ
	יֻגְּשׁוּ

Futurum.		
fæm.	*maſ.*	
	אַגִּישׁ	1
תַּגִּישִׁי	תַּגִּישׁ	2
תַּגִּישׁ	יַגִּישׁ	3
Plur.		
	נַגִּישׁ	1
תַּגֵּשְׁנָה	תַּגִּישׁוּ	2
	יַגִּישׁוּ	3

NOTAE AD HIPHIL.

Particip. מַגִּישָׁה) *In* ת, מַשֶּׂגֶת *Aſſequatur, Levit. 14. 21.*
Imperat. הַגֵּשׁ) *Accedente* ה *paragogico, pro Tzere ſemper eſt Chirek: ut,* הַגִּישָׁה *Admove, Gen. 27. 25.*
Futurum אַגִּישׁ) *Et in Tzere: ut,* תַּפֵּל *Cadere ſinito, Eſth. 6. 10. Si tertia ſit gutturalis* ח *vel* ע*, tum craſis fit: ut,* יַסַּע *Proficiſci facit, Pſal. 78. 26, pro* יַסִּיעַ.

AD HOPHAL.

Pro Kametz chataph hîc ferè ſemper uſurpatur Kibbutz. Participium præſens inuſitatum eſt.

CAP. XIX.

De Defectivis ſecundâ radicali, & prima ipſorum conjug. KAL & NIPHAL.

ALterum genus Defectivorum, eſt Verborum ſecundam radicalem geminantium, quæ per defectum ſecundæ radicalis in monoſyllaba contracta,

CAP. XVIII.

De Conjugatione HIPHIL, *& ejus forma paſſiva* HOPHAL.

ANomalia utriuſque formæ eſt in prima radicali deficiente, & per dageſch compenſatâ.

Præter. Hophal.

fæm.	*maſ.*
הֻגְּשָׁה	הֻגַּשׁ
הֻגַּשְׁתְּ	הֻגַּשְׁתָּ
	הֻגַּשְׁתִּי

Plur.

	הֻגְּשׁוּ
הֻגַּשְׁתֶּן	הֻגַּשְׁתֶּם
	הֻגַּשְׁנוּ

Partic. præter.

plur.	*ſing.*
מֻגָּשִׁים	מֻגָּשׁ
מֻגָּשׁוֹת	מֻגָּשָׁה

Infinit.

הֻגֵּשׁ

Imper. caret.

Præter. Hiphil.

	fæm.	*maſ.*
3	הִגִּישָׁה	הִגִּישׁ
2	הִגַּשְׁתְּ	הִגַּשְׁתָּ
1		הִגַּשְׁתִּי

Plur.

3		הִגִּישׁוּ
2	הִגַּשְׁתֶּן	הִגַּשְׁתֶּם
1		הִגַּשְׁנוּ

Partic. præſens.

	plur.	*ſing.*
m.	מַגִּישִׁים	מַגִּישׁ
f.	מַגִּישׁוֹת	מַגִּישָׁה מַגֶּשֶׁת

Infinit.

הַגִּישׁ vel הַגֵּשׁ

Imperat.

	P.	S.
m.	הַגִּישׁוּ	הַגֵּשׁ
f.	הַגֵּשְׁנָה	הַגִּישִׁי

NOTAE AD KAL.

Infinit. גֶּשֶׁת) *Prima rad. hîc & in Imp. abjicitur, ſine compenſatione per dageſch forte, cùm vox ab initio non creſcat, ut dageſch audiri poſſit.* ת *in fine quaſi formativum eſt; ut & in aliis Verbis, ſi ut in ſequentibus videbitur.*

Propter gutturalem eſt duplex Pathach: ut, לָפַחַת *Ad ſufflandum, Ezech. 22.20, à* נָפַח*. Sic à* לָקַח *dicitur* קַחַת*, Accipere. At à* נָתַן *contractè & ſpeciali anomaliâ dicitur* תֵּת *Dare, pro* תֶּנֶת*. Pleraq; tamen Verbi hîc analoga ſunt.*

Imperat. גַּשׁ) *Cum* ה *paragogico,* גְּשָׁה*, Accede, Gen. 27.21. A* לָקַח *eſt* קַח *& perfectè* לְקַח*, Accipe: à* נָתַן *eſt* תֵּן *&* תְּנָה *Da, Gen. 30.26.*

Futurum אֶגַּשׁ) *Terminatio Cholem hîc etiam uſitata eſt: ut,* יִבּוֹל *Marceſcet, Pſal 1.3. Cum* ה *paragogico* אֶצְּרָה *Cuſtodiam Pſal. 119.115. A* לָקַח *eſt,* אֶקַּח *Accipiam, A* נָתַן *dicitur* אֶתֵּן *Dabo.*

AD NIPHAL.

Præter. נִגַּשׁ) *Dageſch ex gutturali ferè ſine compenſatione excidit: ut,* נִחַם *Conſolationem cepit, 2. Sam. 13.39. A* לָקַח *hîc regulariter dicitur* נִלְקַח *Capta eſt, 1. Sam. 4.22. Prima radicalis etiam quandoq; manet.*

Partic. נִגָּשָׁה) *In* ת*,* נִתֶּכֶת *Effuſa eſt, Jer. 7.20:* נִדַּחַת *Depulſa, Ezech. 34.4.*

Infinit.) *Unum ab analogia excipitur,* נִגּוֹף *Cædendo, Jud. 20.39. cui ſimile, quod ſuprà cap. 13. ad Infinitum Niphal notatum eſt.*

Porrò formæ PIHEL, PYHAL *&* HITHPAHEL *analogæ ſunt, unde ſpecialem doctrinam hîc non requirunt. Nā in* Pihel *eſt* נִגֵּשׁ*, in* Pyhal נֻגַּשׁ*, in* Hithpahel הִתְנַגֵּשׁ*, quæ juxta paradigma* פָּקַד *regulariter flectuntur.*

Partic. in *Kal*, item Infin. Imp. & Futur in *Niphal* regulariter flectuntur.

Præter. Niphal.

3 נִגַּשׁ נִגְּשָׁה
2 נִגַּשְׁתָּ נִגַּשְׁתְּ
1 נִגַּשְׁתִּי

Plur.

3 נִגְּשׁוּ
2 נִגַּשְׁתֶּם נִגַּשְׁתֶּן
1 נִגַּשְׁנוּ

Partic. præſ. Benoni.

S.	P.
m. נִגָּשׁ	נִגָּשִׁים
f. נִגָּשָׁה / נִגֶּשֶׁת	} נִגָּשׁוֹת

Infinit.

הִנָּגֵשׁ

Imperat.

הִנָּגֵשׁ & cæt.

Futurum.

אֶנָּגֵשׁ & cæt.

Ptæter. Kal.

נָגַשׁ נָגְשָׁה
& cæt.

Partic. præſens.

נוֹגֵשׁ &c.

Partic. præter. Pahul.

נָגוּשׁ &c.

Infinit.

גֶּשֶׁת

Imperat.

S.	P.
m. גַּשׁ	גְּשׁוּ
f. גְּשִׁי	גַּשְׁנָה

Futurum.

	m.	*f.*
1	אֶגַּשׁ	
2	תִּגַּשׁ	תִּגְּשִׁי
3	יִגַּשׁ	תִּגַּשׁ

Plur.

	m.	*f.*
1	נִגַּשׁ	
2	תִּגְּשׁוּ	} תִּגַּשְׁנָה
3	יִגְּשׁוּ	

Participium) *Cum ſyncopa litera* ת, מִטַּהֵר *Mundans ſe, Levit.14.7, pro* מִתְטַהֵר. *Ex Verbis quatuor literarum,* מִתְמַהְמֵהַּ *Cunctans, 2. Sam 15.28.*

Infinitum) *Dageſch excidente,* לְהִתְפָּאֵר *Ad gloriandum, Jeſa.60.21.*

Imperat.) *Et in Pathach, ut in Præterito,* הִתְחַזֵּק *Roborate, 1. Reg.20.22.*

Futurum) *Et in Pathach aliquando, ut in Imp. Cum* ה *paragogico,* אֶתְהַלְּכָה *Ambulabo, Pſal.119.45, ut in Infinito Pihel.*

CAP. XVII.

De Defectivis primâ radicali נ, *& primâ ipſorum Conjug.* KAL *&* NIPHAL.

EXplicata eſt Conjugationum analogia: anomalia ſequitur, cujus genera duo ſunt, unum literæ deficientis, unde Verba *Defectiva*; alterum literæ quieſcentis, unde *Quieſcentia* appellantur.

Defectiva ſunt, quæ literam deficientem per Dageſch forte, quãdò id forma vocis patitur, compenſant: ſuntq́; duorum generum. Primum, Verborum à litera נ incipientium, quæ literam נ deficientem, cùm vox ab initio creſcit, per Dageſch forte compenſant. Hinc *Defectiva Pe Nun*, vulgò appellantur, & paradigma habent נָגַשׁ *Acceſſit.* Unicum Verbum לָקַח horum anomaliam imitatur. Vulgò etiam ponitur genus Verborum *Defectivorum Pe Joth*, quæ vide infrà cap.23. Porrò Præteritum & utrunque

Plur.

3 הִתְפַּקְּדוּ

2 הִתְפַּקַּדְתֶּם הִתְפַּקַּדְתֶּן

1 הִתְפַּקַּדְנוּ

Participium.

P.	S.	
מִתְפַּקְּדִים	מִתְפַּקֵּד	*m.*
מִתְפַּקְּדוֹת	מִתְפַּקְּדָה / מִתְפַּקֶּדֶת	*f.*

Infinitum.

הִתְפַּקֵּד

Imperativ.

P.	S.	
הִתְפַּקְּדוּ	הִתְפַּקֵּד	*m.*
הִתְפַּקֵּדְנָה	הִתְפַּקְּדִי	*f.*

Futurum.

f.	*Sing.*	*m.*
	אֶתְפַּקֵּד	1
תִּתְפַּקְּדִי	תִּתְפַּקֵּד	2
תִּתְפַּקֵּד	יִתְפַּקֵּד	3

Plur.

	נִתְפַּקֵּד	1
תִּתְפַּקֵּדְנָה	תִּתְפַּקְּדוּ	2
	יִתְפַּקְּדוּ	3

NOTAE.

Præter. הִתְפַּקֵּד) *Ejecto Dageſch.* הִתְבָּרֵךְ *Benedicat ſibi, Deut. 29. 19. Sapè & in Pathach deſinunt: ut,* הִתְחַזַּק *Roboravit ſe, 2. Par. 13 7.*

הִתְפַּקְּדוּ) *Hinc ſunt ex Verbis quatuor literarum,* הִתְמַהְמְהוּ *Cunctantur,* הִתְגַלְגְּלוּ *Devolvunt ſe.*

CAP. XVI.

De Conjugatione HITHPAHEL.

COnjugatio quarta eſt, cujus character eſt ſyllaba הִתְ thematî præfixa. Thema autem ipſum effertur cum Pathach & Tzere, & habet Dageſch in media radicali, quaſi ex Infinito Pihel deductum: ut, הִתְפַּקֵּד, *Seipſum præfecit ad viſitandum vel recenſendum, Recenſitus fuit.* Dageſch hîc ſe habet ut in Pihel. Significatio communiter eſt reciproca: quandoque frequentativa, ut הִתְהַלֵּךְ *Itavit:* quædam in Kal inuſitata, hîc ſimplicem τȣ̃ Kal ſignificationẽ obtinent: ut, הִתְחַנֵּן *Supplicavit.*

Syllabæ characteriſticæ accidit *Syncopa* vel *Metatheſis.*

Syncopa, cùm vel litera ה, vel litera ת excidit. ה in Participio & Futuro, propter accedentes formativas iſtorum Temporum: ut, מִתְפַּקֵּד pro מְהִתְפַּקֵּד. Litera ת, quando ea euphoniæ causâ in primam radicalem contrahitur per dageſch: ut, הִטַּהֲרוּ pro הִתְטַהֲרוּ.

Metatheſis fit literæ ת, quando prima radicalis eſt זסצש: cum enim illis poſtponitur, ac præterea poſt ז mutatur in ד, & poſt צ in ט: ut, הִשְׁתַּבַּח Laudavit ſe: הִצְטַדֵּק Juſtificavit ſe, הִזְדַּמֵּן Præparavit ſe.

Præteritum.

f. *Sing.* *m.*

3 הִתְפַּקֵּד הִתְפַּקְּדָה

2 הִתְפַּקַּדְתָּ הִתְפַּקַּדְתְּ

1 הִתְפַּקַּדְתִּי

Plur.

3	יַפְקִיד תַּפְקִיד	יָפְקַד תָּפְקַד
	Plur.	*Plur.*
1	נַפְקִיד	נָפְקַד
2	תַּפְקִידוּ } תַּפְקֵדְנָה	תָּפְקְדוּ } תָּפְקַדְנָה
3	יַפְקִידוּ	יָפְקְדוּ

NOTAE AD HIPHIL.

Præteritum הִפְקִיד) *Primâ gutturali,* ה *eſt cum Segol: ut,* הֶאֱמִין*, Credidit,* הֶעְלִים *Abſcondit.* הִפְקַדְתָּ) *Tertia radicalis* ת *ſyncopen patitur: ut,* הִשְׁבַּתָּ *Ceſſare feciſti, pro* הִשְׁבַּתְתָּ*. Vide ſupra ad præt.Kal.*

Participium) ה *characteriſticum conjugationis eliditur per characteriſticam temporis, ut ſuprà ad Infinitivum Niphal: ut,* מַפְקִיד *pro* מְהַפְקִיד*. Idem fit in Futuro.*

Infinit. הַפְקִיד) ה *cum Pathach ad differentiam Præteriti. Terminatio Chirek rarior: frequens in Tzere. At cum ſervilibus* בכלם*, ſemper eſt in Chirek.*

Imperativ. הַפְקֵד) *Cum He paragogico ſemper eſt Chirek in penultima: ut,* הַפְקִידָה*.*

Futurum אַפְקִיד) *Ex incipientibus ab* א*, pauca quædam illud amittunt: ut,* אָזִין *Auſcultabo,* אֹסִיף *Colligam,* יַהֵל *Tentorium figet, Jeſ.13.20, quod eſt pro* יַאֲהֵל*.*

AD HOPHAL.

Præter. הָפְקַד) *Forma paſſiva per Kametz chatuph potiſſimùm ab activa diſcernitur. Euphoniæ tamen causâ ſæpe pro eo eſt Kibbutz: ut,* הָשְׁלַךְ *Projectus fuit. Prima gutturalis habet Chateph kametz loco Scheva: ut,* הָחֳרָבָה *Vaſtata eſt, Ezech.26.2, & ſic in aliis temporibus.*

Partic. præſens) *Inuſitatam eſt.*

forma cum chirek, & dicitur *Hiphil:* ut, הִפְקִיד, Viſitare fecit, id eſt, Præfecit, Præpoſuit ad viſitandum alios; in paſſiva forma cum Kametzchatuph, & dicitur *Hophal:* ut, הָפְקַד, Viſitatus fuit. Significatio in forma activa eſt vel intenſior ex activis ſuperiorum conjugationum nata, vel ſimplex, à verbis neutris deducta. Chirek longum hîc ſæpè defectivè ſcribitur, ' abjecto.

Præter. Hophal.

fæm.	*Sing. maſ.*
הָפְקְדָה	הָפְקַד
הָפְקַדְתְּ	הָפְקַדְתָּ
	הָפְקַדְתִּי

Plur.

	הָפְקְדוּ
הָפְקַדְתֶּן	הָפְקַדְתֶּם
	הָפְקַדְנוּ

Partic. præſens.

הָפְקָדִים	הָפְקָד
הָפְקָדוֹת	הָפְקָדָה

Part. prẹt. ſive Pahul.

מָפְקָדִים	מָפְקָד
מָפְקָדוֹת	מָפְקָדָה / מָפְקֶדֶת

Infinit.

הָפְקֵד

Imperat. caret.

Futurum.

	אָפְקַד
תָּפְקְדִי	תָּפְקַד

Præter. Hiphil.

fæm.	*Sing. maſ.*	
הִפְקִידָה	הִפְקִיד	3
הִפְקַדְתְּ	הִפְקַדְתָּ	2
	הִפְקַדְתִּי	1

Plur.

	הִפְקִידוּ	3
הִפְקַדְתֶּן	הִפְקַדְתֶּם	2
	הִפְקַדְנוּ	1

Part. præſens.

P.	S.	
מַפְקִידִים	מַפְקִיד	*m.*
מַפְקִידוֹת	מַפְקִידָה / מַפְקֶדֶת	*f.*

Infinit.

הַפְקִיד vel הַפְקֵד

Imperat.

P.	S.	
הַפְקִידוּ	הַפְקֵד	*m.*
הַפְקֵדְנָה	הַפְקִידִי	*f.*

Futurum.

	אַפְקִיד	1
תַּפְקִידִי	תַּפְקִיד	2
	יפקיד	3

Plur.		Plur.	
1 נְפַקֵּד	תְּפַקֵּדְנָה }	1 נְפֻקַּד	תְּפֻקַּדְנָה }
2 תְּפַקְּדוּ		2 תְּפֻקְּדוּ	
3 יְפַקְּדוּ		3 יְפֻקְּדוּ	

NOTAE AD PIHEL.

Præter. פִּקֵּד) *Et in Pathach,* אִבַּד *Perdidit, 2.Reg, 21.3. Dageſch excidens per Tzere ferè compenſatur: ut,* בֵּרֵךְ *Benedixit. Ad hanc conjugationem etiam pertinent Verba quædam quatuor literarum: ut* קִלְקַל Terſit, *Ezech. 21.21:* קִלְקַלְתָּ *& cæt.*

Partic. מְפַקֵּד) *Excidente Dageſch,* מְבָרֵךְ *Benedicens, Prov. 27.14.*

Infinit. פַּקֵּד) *Ablato accentu corripitur Tzere in Sagol: ut,* וְדַבֶּר־אָוֶן *Et loqui vanitatem, Jeſa. 58.9. Cum* ה *paragogico, mutatur Tzere in Scheva: ut,* זַמְּרָה *Pſallere, Pſal. 147.1. Ejecto Dageſch,* הָרֵס *Deſtruendo, Exo. 24.23. Sic in Imperativo & Futuro.*

AD PYHAL.

Præter. פֻּקַּד) *Ejecto Dageſch,* הֹרַג *Occiſus fuit, Jeſa. 27.7. Verbum quatuor literarum,* אֻמְלַל *Elanguit, Hoſe 4.3.*

Partic. præſens) *Rariſſimè uſurpatur.*

Partic. præter.) *Ejecto Dageſch,* מְבֹרָךְ *Benedictũ, Pſal. 113.2. Sic in Futuro.*

CAP. XV.

De Conjugatione HIPHIL *& ejus Paſſiva* HOPHAL.

TErtia Conjugatio eſt, cujus Character eſt litera ה thematiin utraque forma præfixa, in activa

forma dicitur *Pihel* in paſſiva *Pyhal*, quam vocalis Kibbutz potiſſimùm ab activa diſcernit. Dages tamen ex litera Schevata non rarò excidit: aliâs per vocalem longam ferè compenſatur, quandoque non.

Præter. Pyhal.

fœm.	*maſ.*
פֻּקְּדָה	פֻּקַּד
פֻּקַּדְתְּ	פֻּקַּדְתָּ
	פֻּקַּדְתִּי

Plur.

	פֻּקְּדוּ
פֻּקַּדְתֶּן	פֻּקַּדְתֶּם
	פֻּקַּדְנוּ.

Partic. præſens Ben.

plur.	*ſing.*
פֻּקָּדִים	פֻּקָּד *m.*
פֻּקָּדוֹת	פֻּקָּדָה *f.*

Partic. præter Pahul.

מְפֻקָּדִים	מְפֻקָּד *m.*
מְפֻקָּדוֹת }	מְפֻקָּדָה *f.*
	מְפֻקֶּדֶת

Infinit.

פֻּקּוֹד

Imper. caret.

Futurum.

fœm.	*maſ.*
	אֲפֻקַּד 1
תְּפֻקְּדִי	תְּפֻקַּד 2
תְּפֻקַּד	יְפֻקַּד 3

Præter. Pihel.

fœm.	*maſ.*
פִּקְּדָה	פִּקֵּד 3
פִּקַּדְתְּ	פִּקַּדְתָּ 2
	פִּקַּדְתִּי 1

Plur.

	פִּקְּדוּ 3
פִּקַּדְתֶּן	פִּקַּדְתֶּם 2
	פִּקַּדְנוּ 1

Partic. præſens Ben.

plur.	*ſing.*
מְפַקְּדִים	מְפַקֵּד *m.*
מְפַקְּדוֹת }	מְפַקְּדָה *f.*
	מְפַקֶּדֶת

Infinitum.

פַּקֵּד

Imperat.

plur.	*ſing.*
פַּקְּדוּ	פַּקֵּד *m.*
פַּקֵּדְנָה	פַּקְּדִי *f.*

Futurum.

fœm.	*maſ.*
	אֲפַקֵּד 1
תְּפַקְּדִי	תְּפַקֵּד 2
תְּפַקֵּד	יְפַקֵּד 3

Plur.

deſinunt: ut, אֹכַל תֹּאכַל *Comedam. Comedes:* תֹּסֵף *recipies, Pſal.* 104. 29. *Hoc Tzere corripitur in Sagol, ſi accentus ad penultimam ſit retractus, ut ſupra cap.5. dictum: ut,* וַיֹּאמֶר *Et dixit, Gen 1.6 Hæc Verba vulgò* Quieſcentia Pe Aleph, *id eſt prima radicali* א *appellantur. Sed ſpecialem, non generalem habent anomaliam.*

AD NIPHAL.

Infinitivus, הִפָּקֵד) *Propria hîc & in Imperativo eſt formativa litera* ה, *cujus causâ characteriſtica conjugationis abjicitur, ne duæ formativæ concurrant. Idem fit in Futuro. Et omninò* Characteriſtica Temporis excludit characteriſticam conjugationis. *Pauca quædam Characteriſticum Nun ſervant, ac deſinunt in cholem ex forma Kal. ut,* נִכְסֹף Deſiderando, *Gen.31.30.*

Imperat.) *Primâ gutturali, ſub* ה *eſt Tzere ad compenſationem ejecti Dageſch: ut,* הֵאָסְפוּ *Aggregate, Deut.32. 50. Sic in Futuro.*

Futurum,) תִּפָּקַדְנָה. *Pro Tzere ſæpius eſt Pathach: ut,* תֵּאָכַלְנָה *Comedentur, Jerem.24.2.*

CAP. XIV.

De Conjugatione ſecunda PIHEL & ejus paſſiva PYHAL.

Conjugatio ſecũda eſt, cujus Character eſt Dageſch forte in ſecunda radicali, & in activa

lem. Illa imitantur formam cõmunem פָּקַד *: ut,* חָפֵץ חָפְצָה *Potuit,* חָפַצְתָּ *Potuiſti. Cholem manet, præterquam in tertiis perſonis: ut,* יָכוֹל יָכְלָה*, Potuit,* יָכוֹלְתָּ יָכוֹלְתָּ *potuiſti.* פָּקַדְתָּ) *Quæ in* ת *vel* נ *deſinunt, illud ante aliud* ת *vel* נ *abjiciunt, ſubſtituto dageſch: ut,* כָּרַת *Succidit,* כָּרַתָּ *Succidiſti: à* נָתַן *Dedit,* נָתַנּוּ *dedimus. Sed & hoc Verbum ante* ת*, ſuum* נ *abjicit: ut,* נָתַתָּ *dediſti,* נְתַתֶּם *dediſtis.* פָּקַדְתְּ) *Sub tertia gutturali* ח *vel* ע *pro priori Scheva eſt Pathach : ut,* לָקַחַתְּ *Accepiſti, 1.Reg 14.3.*

Participium. פֹּקֵד) *Sæpiuſculè reperitur cum* י *paragogico: ut,* אֹסְרִי *Ligans. Gen.49.11.* פּוֹקְדָה) *Fœmininum in* ת *uſitatius eſt : ut,* נֹפֶלֶת *Cadens, Gen.15.12:* בֹּרַחַת *Fugiens, Gen.16.8.*

Eſt & alia forma Participii uſitata: אָבֵל אֲבֵלִים *Lugens, &c.*

Infinitum. פְּקוֹד) *Cum* ה *paragogico, ex terminatione Cholem,* לְמָשְׁחָה *Ad ungendum, Exod. 29.29. Ex terminatione Pathach:* לְרִבְעָה *Ad ineundum, Levit.20.16.*

Imperat. פְּקוֹד) *Cum* ה *paragogico ut in Infinitivo:* שָׁמְרָה *Cuſtodi, Pſal.25.20:* שִׁכְבָה *Concumbe, Gen. 39.12.* פִּקְדִי · פִּקְדוּ) *Cholem ex ſingulari corripitur in Scheva, quod litera* ק *ſubjicitur, inde prius Scheva tranſit in Chirek.*

Futurum אֶשְׁמוֹר) *Literæ formativæ propriè cum Scheva notantur, id autem propter ſequens Scheva, convertitur in Chirek, & ſub gutturali* א *in Sagol, juxta communem doctrinam cap.4. propoſitam. Cum* ה *paragogico,* אֶשְׁמְרָה *Cuſtodiam, Pſal.39.2. Sic in prima plurali.*

Ex incipientibus ab א*, quædam habent illud quieſcens in Cholem, expreſſè vel occultè, ac ſæpè præterea in Tzerè deſi-*

2 נִפְקַדְתָּ נִפְקַדְתְּ
1 נִפְקַדְתִּי

Plur.

3 נִפְקְדוּ
2 נִפְקַדְתֶּם נִפְקַדְתֶּן
1 נִפְקַדְנוּ

Partic, præſens.

m. נִפְקָד נִפְקָדִים
f. נִפְקָדָה / נִפְקֶדֶת } נִפְקָדוֹת

Infinitivus.

הִפָּקֵד

Imperativus.

P.	S.
הִפָּקְדוּ	הִפָּקֵד *m.*
הִפָּקַדְנָה	הִפָּקְדִי *f.*

Futurum.

f.	*m.*
	1 אֶפָּקֵד
תִּפָּקְדִי	2 תִּפָּקֵק
תִּפָּקֵד	3 יִפָּקֵד

Plur.

1 נִפָּקֵד
2 תִּפָּקְדוּ
3 יִפָּקְדוּ } תִּפָּקַדְנָה

2 פָּקַדְתָּ פָּקַדְתְּ
1 פָּקַדְתִּי

Plur.

3 פָּקְדוּ
2 פְּקַדְתֶּם פְּקַדְתֶּן
1 פָּקַדְנוּ

Partic. præſ. Benoni.

m. פֹּקֵד פֹּקְדִים
f. פּוֹקְדָה / פּוֹקֶדֶת } פֹּקְדוֹת

Partic. præter. Pahul.

m. פָּקוּד פְּקוּדִים
f. פְּקוּדָה פְּקוּדוֹת

Infinitivus.

פָּקוֹד פְּקוֹד vel פְּקֹד

Imperativus.

P.	S.
פִּקְדוּ	פְּקוֹד *m.*
פְּקוֹדְנָה	פִּקְדִי *f.*

Futurum.

f.	*m.*
	1 אֶפְקוֹד
תִּפְקְדִי	2 תִּפְקוֹד
תִּפְקוֹד	3 יִפְקוֹד

Plur.

1 נִפְקוֹד
2 תִּפְקְדוּ
3 יִפְקְדוּ } תִּפְקוֹדְנָה

NOTAE AD KAL.

Præteritum. פָּקַד) *Deſinunt etiam in* Tzere *&* *in* **Cho-**

tabunt illæ. Sic ſecunda & tertia plurales fœmininę eadem voce exprimuntur ob diverſum formationis principium: nam ſyllaba formativa נָה hîc poteſt eſſe ex הֵנָּה Iſtæ, vel ex אַתֵּנָה Vos.

Præteriti & Futuri voces in ו & י finitæ, crebrò accipiunt ן paragogicum: ut, יֵדְעוּן cognoverunt, &c.

Secunda ſing. maſ. præteriti & Imperativi, ac prima perſona Futuri utriuſque numeri, amant ה paragogicum: ut, פָּקַדְתָּה Viſitaſti, & c.

Hæc generalis perſonarum & Temporum formatio, ad ſingulas Verborum ſpecies & conjugationes deinceps applicanda.

CAP. XIII.

De Conjugationibus Verborum & earum primâ KAL *&* NIPHAL.

FLexio Verbi ſecundum tempora & perſonas dicitur *Conjugatio*: eſtque quadruplex, quarum tres priores duplicem habent formam, Activam & Paſſivam. Quarta, ſimplex & uniformis eſt.

Prima conjugatio in forma activa dicitur vulgò קַל KAL in forma paſſiva נִפְעַל NIPHAL.

Forma activa KAL *&* NIPHAL:

Præter. Niphal.		Præter. Kal.	
fœm.	*maſ.*	*fœm.*	*maſ.*
נִפְקְדָה	3 נִפְקַד	פָּקְדָה פָּקְדַת	3 פָּקַד

Prima ſingularis in תִּי ex אֲנִי Ego, literâ ת per epenthesin aſcitâ, aut uſurpatâ loco נ, ne fieret confuſio hujus ſyllabæ formativæ cum Pronomine inſeparabili נִי: ut, פָּקַדְתִּי Viſitavi: Pluralis in נוּ ex אֲנַחְנוּ Nos: ut, פָּקַדְנוּ Viſitavimus nos.

Imperativus ſolâ ſecundâ conſtat, genere & numero diſtinctâ: ut, פְּקוֹד vel פְּקֹד Viſita tu vir. Inde pluralis maſculina in Schurek, פִּקְדוּ Viſitate vos viri. Fœminina ſingularis in י quaſi ex forma Pronominis אַתִּי: ut, פִּקְדִי Viſita tu fœmina. Pluralis fœm. in נָה quaſi ex אַתֵּנָה Vos fœm. ut, פְּקוֹדְנָה Viſitate vos fœminæ.

Futurum formatur à vocibus Imperativi, quibus præponit literas quatuor אתין (vulgò אֵיתָן *Ethan* eas vocant, memoriç causâ) generum ac perſonarum formativas.

Prima ſing. אֶפְקוֹד Viſitabo, ex א quod ex אֲנִי Ego: Pluralis, נִפְקוֹד Viſitabimus, ex נ quod ex אֲנַחְנוּ Nos.

Secunda ſing. maſ. תִּפְקוֹד Viſitabis, ex ת quod ex אַתָּה Tu: ſic pluralis תִּפְקְדוּ Viſitabitis. Secunda ſing. fœm. תִּפְקְדִי Viſitabis tu fœm, ex ת quod ex אַתְּ: aut ת eſt utriuſq; ſecundæ index, & genus per י indicatur, ut in Imperativo. Secunda pluralis fœm. תִּפְקוֹדְנָה Viſitabitis vos, ut in Imp.

Tertia ſingular. maſculin. יִפְקוֹד Viſitabit, ex י vicario ו ex הוּא Ille: pluralis יִפְקְדוּ Viſitabunt illi: tertia fœminina ſingular. תִּפְקוֹד Viſitabit illa, ex ת vicario ה ex הִיא Illa. Forma cum ſecunda ſingulari maſculina eadem, ſed formatio diverſa, ac appoſitum Nomen maſculinum vel fœmin. ſemper perſonas diſtinguit. Tertia fœm. plur. תִּפְקוֹדְנָה Viſi-

hul dicunt: ut, פָּקוּד Viſitatus, Qui viſitatur. Hæc, ut in aliis linguis, flexionem Nominum imitantur, & Pręſentis indicativi uſum etiam præbent. Fœmininum ſingulare indifferenter ferè in ה acutum vel ת penacutū, duplici Sægol aut pathach antecedente, definit: ut, פֹּקְדָה vel פֹּקֶדֶת Viſitans illa.

Futurum duplex eſt: *Primum* & *Secundum*.

Primum, quod ab imperando, tanquam communiori ejus uſu, צִוּוּי *Tziſſui*, *Imperativum* vocantur, ut, פְּקוֹד Viſita, Viſitato. Secundum in ſpecie *Futurum* appellatur: ut, אֶפְקוֹד Viſitabo.

Infinitum tempus, vulgo dicitur *Infinitivus modus*, Hebræis *Makor* quaſi *Fons*, quod inde ſignificatio in reliqua diſtincta tempora ceu rivulos certos derivetur: ut, פָּקוֹד · פְּקוֹד vel פְּקֹד Viſitare.

PERSONA eſt ſpecialis terminatio verbi: Eſtque *triplex*, *Prima*, *Secunda*, *Tertia*, quæ certo genere ferè diſtinguuntur.

Prima autem quælibet & tertia pluralis Pręteriti generis communis ſunt.

Tertia maſculina in Præterito præcedit, quia ejus forma eſt ſimpliciſſima, purū thema continens: ut, פָּקַד Viſitavit ille. Hinc tertia fœminina in ה, ut, פָּקְדָה Viſitavit illa, ubi ה repreſentat Pronomen הִיא illa: & tertia pluralis in ו, ut פָּקְדוּ Viſitarunt.

Secunda maſ. ſing. in תָּ quaſi ex אַתָּה *Tu*: ut, פָּקַדְתָּ Viſitaſti tu vir: fœminina in תְּ ex אַתְּ, ut, פָּקַדְתְּ Viſitaſti tu fœmina. Secunda pluralis maſc. in תֶּם ex אַתֶּם Vos: ut, פְּקַדְתֶּם Viſitaſtis vos viri.: fœminina in תֶּן ex אַתֶּן Vos fœminæ: ut, פְּקַדְתֶּן Viſitaſtis vos fœminæ.

Prima

Ex		fit	
	אַתֶּם	כֶּם	Veſter: Vos cum rel. caſ.
	אַתְּ	כִי , ךְ	Tuus,a,um: Tui,æ,a,
	אַתֶּן	כֶן	Veſter: vos.
	הוּא	נוּ · הוּ · וֹ · יו	Ejus,ei,eum,eo.
	הֵם	ם · ם · מֶה מוֹ	Eorum,eis,eos.
	הִיא	נָּה · הּ הָ	Ejus,ei,eam,eâ
	הֵן	הֶן · ן	Earum,eis,eas.

Hinc Dativi ex ל ab initio: לִי mihi, לָנוּ nobis: לְךָ tibi, לָכֶם Vobis, לוֹ ei, לָהֶם illis. Accuſativi ex אֵת ſive אוֹת, ut אוֹתִי me, אוֹתָנוּ nos &c. Ablativi מִמֶּנִּי · מִנִּי A me, מִמְּךָ A te, &c.

Affixa כֶן · כֶם · ךָ · ךְ · נוּ, הָ, הֶן, הֶם, quando uſurpantur pluraliter, ſemper habent ante ſe י: ut דְּבָרֵינוּ Verba noſtra,

CAP. XII.

DE VERBO.

SIc fuit Nomen & Pronomen: ſequitur Verbum cum Participio.

Verbum eſt vox flexilis,cum *tempore* & *perſona*.

Numeri hîc tantùm ſunt ſingularis & pluralis.

Genera eadem, quæ in Nominibus, quorum diſtinctio in perſonis patebit.

TEMPUS eſt *finitum* aut *infinitum*.

Finitum eſt aut *Præteritum* vel *Futurum*: nam *Præſens* proprium Hebræi nullum habent.

Præteritum unicum pro omnibus: ut, פָּקַד Viſitabat, Viſitavit, viſitaverat, viſitaviſſet.

Hinc oritur participium duplex, Præſens, quod *Benoni* vocant; ut פֹּקֵד viſitans: Præteritum, quod *Pa-*

In ז finita, item הֵם, ſæpè accipiũt ה paragogicum: ut, הֵמָּה ׳ הֵנָּה ׳ אַתֵּנָה.

Defectiva ſunt, quæ vel genere vel numero deficiunt:

Singularia tantùm, & generis diſtincti, זֶה Hic, Is, Iſte: זאת זה, Hæc, Iſta. Utriusq; ſive communis generis, זו זו, Hic, hæc, Iſte, iſta.

Pluralia tantùm, & utriuſque generis, אֵלֶּה ׳ אֵל Illi, Illæ, Illa.

Utriuſq; generis & numeri, אֲשֶׁר Qui, quæ, quod; qui, quæ, qua: מִי Quis, quæ, de perſona: מָה ׳ מַה ׳ מֶה Quæ, Quod, quid, de re.

Conjuncta ſive Inſeparabilia ſunt, quæ aliis vocibus adhærent: ſuntque vel *Præfixa* vel Suffixa, quæ *Affixa* vulgò vocant.

Præfixa duo ſunt, שֶׁ & הַ, ſequente dageſch poſt utrunque. Illud eſt ex אֲשֶׁר Qui, quæ, quod: hoc ex הוא, & nunc relativum eſt, Qui, quæ, quod, nunc demonſtrativum, Hic, hæc, hoc, quomodo articuli uſum habet ante Nomina & Pronomina tertiæ perſonæ: ut, הַדָּבָר Hæc res, הַהוּא Ille ipſe, הַזֶּה Hic ipſe, quod & cum epentheſi ל dicitur, הַלָּזֶה, & per apocopam הַלָּז, ſic הַלֵּזוּ.

Suffixa ſive Affixa ſunt, quæ fini vocum adhærẽt, & oriuntur ex integris, hoc modo.

Ex	אֲנִי	fit	נִי me, abl. נִי ׳ נִי me acc. ׳ meus, a, um, rarò Me acc. ׳ mei, meæ, mea plur. per omnes caſus.
	אֲנַחְנוּ		נוּ nobis abl. נוּ noſter: nos, acc. נוּ Nos, acc.
	אַתָּה		כָה ךָ Tuus: Tui plur. cùm rel. caſ.

Anomaliæ communes.

1 Nomina propria, item metallorum & liquorum, ſunt ſingularia tantùm.

2 Nomina ætatum ſunt pluralia tantùm.

3 Pauca quædam dualia tantum: ut, מַיִם Aqua, שָׁמַיִם cælum, & ſimilia.

4 Quædam maſculina flectuntur more fœmininorum: ut, אָב Pater, אָבוֹת patres. Et contrà: ut, אֵלָה robur ſive quercus, אֵלִים robora.

5 Quædam utroque modo: ut, הֵיכָל palatium, הֵיכָלוֹת, הֵיכָלִים palatia.

CAP. XI.

DE PRONOMINE.

Pronomina ſunt ſecundaria quædam Nomina, & occulta quaſi ipſorum cognomina, unde כִּנּוּיִים, id eſt, cognomina Hebræis appellantur. Sunt autem duplicia, *Separata* vel *Conjuncta*, ſive Separabilia vel Inſeparabilia.

Separata ſunt, quæ per ſe dictionem ſeparatam conſtituunt: ſuntq; vel *Integra* vel *Defectiva.*

Integra quæ genere & numero diſtinguuntur: ſuntq; tria, tres perſonas indicantia:

Plur.		*Sing.*		
Nos	אֲנַחְנוּ v. נַחְנוּ	Ego c.	אֲנִי v. אָנֹכִי	1. perſ.
Vos m.	אַתֶּם	Tu m.	אַתָּה	2. perſ.
Vos f.	אַתֶּן	Tu f.	אַתְּ	
Ipſi m.	הֵם	Ipſe m.	הוּא	3. perſ.
Ipſæ f.	הֵן	Ipſa f.	הִיא v. הִוא	

5 Terminatio ה abjicitur, unde præcedens vocalis manet: ut, יָפֶה pulcher, יָפִים. Item רֵעֶה amicus, רֵעִים.

6 Terminatio י communiter tollitur: ut, יְהוּדִי Judæus, יְהוּדִים. Quædam hujus terminationis, mutant Chirek in Kametz: ut, גְּדִי hœdus, גְּדָיִים pro גְּדִיִּים.

Dualis numerus fit in יִם: ut, יוֹם dies, יוֹמַיִם duo dies: אַף naſus, אַפַּיִם nares.

CAP. X.

De ſecunda declinatione.

Secunda declinatio eſt fœmininorum, quæ ſingulari adjicit ſyllabam וֹת: ut,

אַגָּן Crater, אַגָּנוֹת crateres.
חֶרֶב Gladius, חֲרָבוֹת.
יָתֵד Clavus, יְתֵדוֹת.
גֹּרֶן Area, גְּרָנוֹת.

Terminationes ה & ת abjiciuntur: ut, צְדָקָה juſtitia, צְדָקוֹת juſtitiæ: עֲטֶרֶת corona, עֲטָרוֹת coronæ.

Hinc biſyllaba in ה, duplici Kametz antecedente, prius retinent: ut, צָרָה anguſtia, צָרוֹת anguſtiæ.

Quæ ſunt formæ כִּבְשָׂה, imitantur formam צְדָקָה, quæ paulò ante poſita: ut, כִּבְשָׂה agna, כְּבָשׂוֹת agnæ.

Monoſyllaba multa flectuntur per Dageſch præcedente Chirek: ut, אֵם mater, אִמּוֹת matres: פַּת fruſtum, פִּתּוֹת fruſta.

Dualis hîc retinet formam primæ declinationis: ut, יָרֵךְ femur, יְרֵכַיִם femora.

ה in fine commutatur in ת; ut, שָׂפָה labiū, שְׂפָתַיִם.

vum dualem aut pluralem: eſtque *duplex*, Prima & Secũda. In his, *Kametz, Tzere, Cholẽ & Sagol penultimæ ſyllabæ mutãtur in Scheva; Sægol ultimæ ſyllabæ in Kametz.*

Prima declinatio eſt maſculinorum, quæ ſingulari numero adjicit ſyllabam ים, rarò ין, quæ Chaldæorum propria eſt: ut,

טוב Bonus, plur. טוֹבִים.
צַדִּיק Juſtus, plur. צַדִּיקִים.
דָבָר Verbum, plur. דְבָרִים.
סֵפֶר Liber, plur. סְפָרִים.
אֹהֶל Tabernaculum, plur. אֳהָלִים.
מֶלֶךְ Rex, plur. מְלָכִים.

י ex terminatione plurali ſæpè excidit: ut, תַּנִּינִם Dracones, Deut. 32.33.

Pathach & Chirek (non intercedente dageſch) contrahuntur in Tzere: ut, זַיִת Oliva, Plur. זֵיתִים. Variant hæc, תַּיִשׁ hircus, תְּיָשִׁים hirci: ſic חַיִל exercitus, חֲיָלִים. At à בַּיִת domus, plur. בָּתִּים.

Ultima ſyllaba ſingularis numeri, etiam certas affectiones habet:

1 Kametz quandoque convertitur in Pathach & dageſch: ut, אוֹפָן rota, אוֹפַנִּים rotæ.

2 Pathach nõ rarò aſſumit dageſch: ut, הֲדַס myrtus, הֲדַסִּים.

3 Tzere (non præcedente Kametz) communiter tranſit in Scheva: ut, עִוֵּר Cæcus, עִוְרִים. Quædam commutant illud in Chirek & dageſch: ut, מָגֵן Clypeus, מָגִנִּים.

4 Cholem interdum corripitur in Kibbutz & dageſch: ut, אָדוֹם rufus, אֲדֻמִּים. Item Schurek, חָרוּל urtica, plur. חֲרֻלִּים. A יוֹם Dies, eſt, יָמִים: Sic, ראשׁ Caput, רָאשִׁים.

Adjectivum eſt Nomen generis duplicis ſub duplici terminatione: ut, טוֹב bonus, טוֹבָה bona. Motio hæc in alteram terminationem Maſculini formam ſæpè mutat.

1 Kametz penultimæ ſyllabæ mutatur in Scheva: ut, גָּדוֹל magnus, גְּדוֹלָה magna.

2 Tzere ultimæ ſyllabę, ſi nullum Kametz præceſſerit, ſimiliter tranſit in Scheva: ut, עִוֵּר Cæcus, עִוֶּרֶת Cæca.

3 Terminatio ה tollitur, unde antecedens Kametz immutatum manet: ut, יָפֶה pulcher, יָפָה pulchra.

4 Maſculina in י. moventur in ה & in ת: ut, שֵׁנִי Secundus, שֵׁנִיָּה & שֵׁנִית ſecunda.

Adjectivis, quorum ſignificatio augeri poteſt accidit *Comparatio*. At ea non fit diverſis gradus abſoluti terminationibus, ſed periphraſi, unde ex Syntaxi noſtra diſcenda.

Caſus eſt ſpecialis terminatio Nominis, ſextuplex in utroque numero, Nominativus & cæt. At illi non actu, ſed poteſtate hîc ſunt, id eſt, nō diverſarum terminationum, ſed ex ſtructura ſermonis: neq; etiam articulis aut notis certis diſcernũtur (ut tamen vulgò docent) ſed omnino ex Syntaxi dijudicandi ſunt. ל tamen communiter Dativum, אֵת Accuſativũ denotat: ה cōmunis omnium caſuum articulus eſt.

CAP. IX.

De prima declinatione.

FLexio Nominis dicitur *Declinatio*, quæ hîc fit tantùm ex nominativo ſingulari, in nominativum

Numerus, cum quid de uno vel pluribus effertur: unde eſt vel *Singularis*, qui de uno vel *Pluralis*, qui de pluribus uſurpatur.

Genus eſt differentia vocis ſecundū ſexum: eſtq; *Diſtinctum* vel *Conjunctum*.

Diſtinctum eſt vel *Maſculinum* aut *Fœmininum*.

Conjunctum, quod utriq; ſexui cōmune eſt, unde & *Commune genus* vulgò dicitur, & nunc in maſculino, nunc in fœminino genere uſurpatur.

Vox declinabilis eſt vel *Nomen* aut *Pronomen*, vel *Verbum* aut *Participium*.

CAP. VIII.

DE NOMINE.

NOmen eſt vox per numeros generaque declinabilis cum caſu.

Numerus hîc etiam *Dualis* eſt, qui de rebus naturâ binis tantùm effertur, rarò de aliis. Forma cap. ſequenti oſtendetur.

Genus quomodo cognoſcatur, ex Theſauro noſtro Grammatico petendum eſt.

E generis differentia Nomen eſt vel *Subſtantivum* vel *Adjectivum*.

Subſtantivum eſt Nomē gěneris unius vel communis, ſub una terminatione: ut, סֵפֶר Liber. Ad ſexum diſcernendum quandoque etiam in alterum genus movetur. Motio de maſculino in fœmininum, fit aſſumpto ה cum præcedente Kametz & accentu: ut, אִישׁ Vir, אִשָּׁה Vira: מֶלֶךְ rex, מַלְכָּה regina.

tur,ut alia quælibet vocalis brevis: Chateph-kametz per accidens tãtùm, nempe loco Scheva. Adde, Kametz-chatuph ſæpè abſque duobus punctis ſcribitur, Chateph-kametz nunquam.

Cap. VI.

De Notatione.

Notatio eſt; qua vocis cuiuſlibet origo inquiritur: idq; *Specie* aut *Figurâ*.

Species eſt origo vocis *prima*, vel aliunde *derivata*. Illa vulgò Primitiva, Græcis θέμα, Hebræis שֹׁרֶשׁ *Radix*, dicitur, & tribus communiter literis conſtat, quæ dicuntur *Radicales*. Reliquæ, quæ ad Radicem accedunt, appellantur *Serviles*, quòd accidentibus Radicis formandis, inſerviunt.

Figura eſt origo vocis *Simplex* aut *Compoſita*. Simplex, quæ individua in alias: ut, אָב Pater. Cópoſita, quæ in alias dividi poteſt: ut, אַבְרָם Abram, in אָב Pater, & רָם Excelſus. Compoſitæ voces Hebræis rariores ſunt.

Cap. VII.

De diviſione vocis in Genera & ſpecies.

Vox eſt *declinabilis* vel *Indeclinabilis*.

Declinabilis quæ in diverſos fines flectitur: idque *Numero* vel *Genere*.

Nume-

Hinc iſta regula: *Kametz ultimæ ſyllabæ, ante conſonam mobilem accentu deſtitutum, breve eſt*, id eſt, Kametz-chatuph: ut, וַיָּקָם לָךְ *vejakom-lach.*

Cæterùm in Jobo, Pſalmis & Proverbiis, alia quã in aliis libris biblicis accentuum ratio eſt cujus modus hactenus ab H bræis nondum ſatis explicatus.

Differentia inter Kametz longum & Kametz-chatuph ſive breve, & Chateph-kametz ſive breviſſimum.

Kametz-chatuph nunc per nudam figuram Kametz longi (ָ) deſcribitur, nunc per præpoſita duo puncta (ֳ) quâ figurâ etiam Chateph-kametz notatur. Quando figuram habet nudi Kametz, tunc quadrupliciter ab eo diſtinguitur:

Kametz breve eſt, id eſt, Kametz-chatuph,

1 abſque Metheg ante Scheva: ut, חָכְמָה *Chochma*;

2 abſq; accẽtu ante Dageſch forte: ut, רָנּוּ ronnu.

3 in vltima ſyllaba ante conſonam mobilem ſine accentu: יָקָם Jákom.

4 ante gutturalem cum Chateph-kametz notatam, אָהֳלוֹ Oholó.

Quando cum duobus punctis ſcribitur, tunc tribus modis à Chateph-kametz diſcernitur:

1 Kametz-chatuph poſt ſe ſemper habet vel Scheva quieſcens aut dageſch forte: ut, רָנּוּ Ronnu: קָדְשׁוֹ Kodſchó.

Poſt Chateph-kametz nunquam hæc eveniunt.

2 Kametz-chatuph omnibus alphabethi literis ſubjicitur: Chateph-kametz propriè gutturalibus tantùm, rariſſimè & irregulariter aliis.

3 Kametz-chatuph gutturalibus per ſe ſubjici-

gula: *Literæ* בגד כפת *Begad-kephat poſt vocem vocali longâ aut literâ quieſcente finitam, ac quolibet accentu rege notatam, Dageſch lene accipiunt:* ut, אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה Et quicquid erat cum ipſo in arca, Gen. 7.23. Aliâs ſic aſpiratæ manent, ut dictum cap. 3.

Euphonicus eſt, q tonico præmiſſus, ſuaviorē pronunciationē efficit. Is unicus eſt, & *Metheg* dicitur, rectaque virgula ſub litera notatur. Ejus uſus eſt, ut vocalem, cui adjunctus eſt, decorè ſuſpendat: ut הָיְתָה hájethá. Vocalibus longis ante Scheva addi ſolet: unde *Kametz ante Scheva abſq. Metheg, breve eſt*, id eſt, Kametz-chatuph: ut, חָכְמָה *Chochmá*, quod aliâs cum Metheg חָֽכְמָה legitur *Cháchemá*. Additur etiam ſemper vocalibus ante Scheva compoſitum: ut, יַֽעֲשֶׂה *Jábaſé*: יֶֽאֱסֹף *Jé-ſóph*. Meteg ſæpè mutatur in accentū tonicū, unde ſuperior regula tertia nata eſt.

Duplex porrò hîc euphoniæ ſpecies eſt: *prima*, accentus tonici ablatio. Tunc duæ pluréſve voces virgulâ tranſverſâ conjunguntur, ut cum poſtremæ vocis accentu venuſta pronunciatione coaleſcant. Virgula iſta vocatur *Makkaph*: ut, וְאַף־גַּם־זֹאת *veaph-gam-ſóth*, Levit. 26.44. *Cholem & Tzere* ſequente conſonâ mobili in fine vocis, ante Makkaph corripiuntur; illud in Kametz-chatuph, hoc in Sægol: unde iſta regula: *Kametz ante Makkaph breve eſt*, id eſt, Kametz-chatuph: ut, כָּל־ *col*, אֶת־ *eth*, אֶל־ *al*, יָקָם־ *Jakem*, quæ accentu proprio notatæ, ſcribuntur, יָקוּם. אֵל. אֵת. כֹּל.

Secunda, accentus trajectio. Nam vox monoſyllaba aut biſyllaba penacuta, ſæpiſſimè rejicit accentum præcedentis dictionis ex ultima in penultimâ. unde Cholem & Tzere rurſus corripiuntur, ut ante.

Hinc

Proverbiis initio vocis ponitur: item *Paſta, Teliſcha Ketanna, Segolta, Sarka,* qui ultimæ vocis literæ ſemper adhærent, nec tamen eas ſyllabas ſemper afficiunt. Quæ autem ſyllaba cum illis acuenda ſit, id ex analogia flexionis & proprietate vocis ſciendũ eſt.

2 *Ejuſdem accentus in eadem voce geminati, prior ſyllabam acuit:* ut, תֹּהוּ tóhu.

3 *Diverſorum in eadem voce accentum poſterior acuit, prior euphoniæ inſervit:* ut, וְחָעֵצִים veháetzim.

4 *Accentus tonicus vocali longæ additus, Scheva ſequẽs conſtituit quieſcens:* ut, תְּגַלְנָה tagélna.

Tertius uſus ad Syntaxin pertinet, quæ docet orationem in ſua membra rectè diſtinguere. Sic autẽ diſtribuuntur in *Miniſtros* & *Reges.*

Miniſtri ſunt, qui orationẽ continuant & promovent ad commodum membrum: ſuntq; octo, *Munach, Mahpach, Merca ſimplex, Merca duplex, Darga, Jerach, Kadma, Téliſcha-ketanna.*

Reges ſunt, qui ſpiritum vel leviculè ſuſpẽdunt, aut plenius ſiſtunt deponuntque, & ſermonem aliquo membro incidunt: ſuntque ſeptendecim reliqui, *Silluk, Athnach, Rebbia, Sakeph-caton, Sakeph-gadol, Segolta, Sarka, Gereſch, Geraſchajim, Paſta, Paſer, Schalſcheleth, Teliſcha-gedola, Karne-para, Tiphcha, Tebhir, Jethif.* Ex his communiter ad Comma ſive Inciſum adhibentur *Rebbia* & *Sakeph-katon*, & in verſibus longioribus *Segolta:* ad Colon, *Athnach:* ad Periodum ſive Verſum abſolvendum, *Silluk*, quem & *Soph-paſuk* vocant. Hi ob pleniorem ſpiritus in pronunciando depoſitionem, dicuntur *Pauſæ*, quarum in mutandis vocalibus non exigua vis eſt, ut in fine hujus libri oſtẽditur. Hic obſervetur & iſta Re-

acuit. Hunc nos rectâ virgulâ ad ſyllabam acuendam, docẽdi cauſâ in hoc libello exprimemus. Vox in ultima habens accentũ, vocatur vulgò Chaldaica voce מִלְרַע *milra*: in penultima, מִלְעֵיל *millel*. Tonici ſunt vigintiquinque, quorum quatuordecim ſupra vocem, undecim infra vocem notantur, hoc modo:

Supra vocem

1	א	Paſchta	7	א	Karne-para
2	א	Kadma	8	א	Rebhia
3	א	Gereſch: Teres: Aſla.	9	א	Sakeph gadol.
			10	א	Sakeph katon.
4	א	Geraſchajim	11	א	Sægolta.
5	א	Teliſcha ketana: Talſcha, Tarſa.	12	א	Paſer.
			13	א	Sarka
6	א	Teliſcha gedola	14	א	Schalſchelet.

Infra vocem.

15	א	Merca: Maarich.	21	א	Tebhir
16	א	Merca kephula.	22	א	Darga.
17	א	Tiphcha: Tarcha.	23	א	Athnach
18	א	Munach	24	א	Jerach
19	א	Mahpach	25	א	Silluk.
20	א	Jethif.			

Uſus horum triplex eſt: 1 deſignant muſicam ſive rationem cantus apud Judæos: 2 legitimã pronunciationẽ cujuſq; vocis, in ſyllabæ alicujus elevatione: 3 Diſtinctionem ſententiæ in certa membra. Primus uſus Judęis relinquitur. De ſecundo hîc obſervetur:

1 *Quæ ſyllaba accentu tonico notata eſt, ea acuitur.* Excipe *Teliſcha-gedola*, qui primam vocis literam ſemper occupat; *Tipcha*, quando in Jobo, Pſalmis, &c

Pre-

teph-ſægol mutantur in Scheva: ut, יְהֶגְּרוּ, *je-ge*, pro יֶהֶגֶה.

Dageſch forte ſyllabæ compoſitę facit quoddam compendium: ut, הִגַּשׁ *hyg-gaſch*, pro הִגְנַשׁ. Hinc *Scheva poſt vocalem brevem ſub litera dageſſata, vocale fit*: ut, גִּלְּתְּהוּ, *gil-letha* pro גִּלְלְתְּהוּ. Dageſch autem ex gutturalibus & ר excidens, plerumque præcedentem vocalem brevem in longam convertit: ut, בֵּאֵר pro בְּאֵר. Dageſch forte etiam ex litera ſchevata, euphoniæ causâ ſæpè excidit, ut ſuis locis videbitur.

Denique *diphthongorum* doctrina ſyllabæ compoſitæ affectio quædam eſt.

ו & י poſt Kametz, Tzere & Chirek in fine vocum, vocalis quodãmodo naturam induuut, & cum vocalibus iſtis in diphthongum coaleſcunt: ut, עֵשָׂו *Eſau*, שָׁלֵו *ſchaleu*, פִּיו *piu*. Judæi tamen in his nullam diphthongum agnoſcunt, ſed ו ut conſonam f proferunt, *Eſaf, ſchalef, pif*. י triplicem diphthongum facit: ut, פָּנַי *panai*, גּוֹי *goi*, גָּלוּי *galui*. Attamen & hîc à quibuſdam dubitatur. Irregulare eſt יְרוּשָׁלַםִ, quod ſcribendum & legendum יְרוּשָׁלַיִם *Jeruſchalajim*, ex Jerem. 26.18: item יְרוּשָׁלַמָה, quod legendũ יְרוּשָׁלַיְמָה ex 2. Par. 32.9.

CAP. V.

DE ACCENTIBUS.

VOcis communes affectiones ſunt *Accentus* & *Notatio*.

Accentus eſt nota, quæ vocis ſonum convenienter moderatur: eſtq; *Tonicus* vel *Euphonicus*.

Tonicus, qui ultimam vel penultimam ſyllabam

Digitized by Google

ipſarum proprium eſt ut dictũ: ut, חֲבוּ *habbu*, אֱמוּנָה *amu-na*, חֳלִי *Choli*. Hinc præcedens litera communiter ſuſcipit eam vocalem brevem, quæ ſub gutturali eſt cum Scheva compoſita, quod vulgò dicũt, *Litera gutturalis punctat ſe & præcedentem*: ut, אַהֲבָה *a-habba*, בֶּאֱמוּנָה *be-emu-na*; at Kametz-chatuph hîc ſemper per nudum Kametz ſcribitur, quod ex præcedenti regula per O legendum: ut, אָהֳלוֹ *O-holo*.

Ultimæ vocum literæ, tam ſchevâ, quàm aliâ vocali deſtitutę, ſimpliciter præcedenti adjunguntur: ut, לֶחֶם *le-chem*: שֻׁלְחָן *Schyl-chan*.

ח & ע in fine vocis ſæpè ſub ſe aſſumũt Pathach, quod ante eas pronunciatur: ut, מָשִׁיחַ *ma-ſchiach*, יָדוּעַ *ja-duah*. Vulgò vocant *Pathach-genubha*, id eſt, furto aſcitum.

הּ cum Mappik id aliquando imitatur, pathach ſimiliter ſibi ſubjecto: ut, אֱלוֹהַּ *eloah*: מַגְבִּיהַּ *mag-biah*.

Porrò duæ vocales breviſſimæ cõtinuò legi nunquam poſſunt, unde nec duo Scheva ab initio vocis ponuntur, nec poſt Scheva compoſitũ Scheva ſimplex in media voce unquam ſequitur. Attamen analogia vocum utrumque ſæpè poſtulat, & tunc ſi duplex Scheva initio concurrit, prius mutatur in Chirek, aut Pathach vel Sægol ſub gutturali: exempla vide cap.13. ad Imperativum & Futurum Kal, & ſic deinceps per totum librum. Sed & alterum Scheva, ſi ſub י fuerit, tollitur: ut, בִּיהוּדָה *bi-hu-da*, *pro* בִּיְהוּדָה. Si in media dictione poſt Scheva compoſitum, ſequatur Scheva ſimplex, tunc compoſitum reſolvitur vel in ſuam brevem, aut in nudum Scheva: ut, תַּהַרְגוּ *ta-har-gu*: יֶאְשְׁמוּ *je-ſchemu*. Sæpè tamen etiam ſolâ euphoniæ causâ Chateph-pathach & Chateph-

ceſſariò pro cholem legendum: בָּרָאתִי *ba-ra-thi*,ubi ב habet dageſch lene, ideoque valet nudum b, & א in medio quieſcit: קָוֶךָ *ko-ve-cha*,ubi ſuperius punctum ad ק pertinet,non autem ad ו,quia ea propriam vocalem Sægol ſubjectam habet, cum qua, ut conſona, effertur, Porrò literæ vocali hîc deſtitutæ, quieſcũt, nec tamen propterea otioſæ aut ſuperfluæ ſunt, ſed pertinent ad ſubſtantiam & eſſentialem formam vocis,quæ ſine illis non eſſet integra.

Compoſita eſt, quando plures conſonæ in unam ſyllabam conjunguntur. Fit hoc in univerſum per Scheva ſimplex, & ſub gutturalib. per Scheva compoſitum. Hæc enim puncta per ſe ſtatam & ſeparatam ſyllabam nunquam efficiunt,ſed ſuas conſonas aliis adjungunt: ut, פְּרִי *peri*, quaſi *pri*, non diviſim *pe-ri*, & ſic ſemper efferendum Scheva, quando vocale eſt: יְבָרְכוּ *Jebba-rechu*: הִפְקַדְתִּי *hiph-kad-ti*, ubi Scheva bis poſt vocalem brevem quieſcit, & ת poſt Scheva quieſcens cum dageſch leni notatũ, per nudum T efferendum, ut anteced. cap. dictum. תַּחְתִּיָּה *tach-ti-ja*, ubi י cum Mappik poſt Chirek notatum, per conſonam efferendum eſt,cùm abſq; eo quieſceret,quippe vocalem longam conſtituens, & ſic etiã ultima ſyllaba à vocali Kametz inciperet, quod cõtra regulam eſt in principio capitis traditam. Sic Mappik in ה אִשָּׁה *I-ſchah*,etſi Judæi Mappik in hac forma,præcedẽte Kametz, negligant,& ſimpliciter pronũciẽt *Iſcha*,ה qeſcẽte,quod ſine dubio vitioſè fit.

Literæ ultimæ vocum raro cum Scheva notantur,ut in his, בָּרַךְ *ba-rach*, שָׁאַלְתְּ *Scha-alt*.

Gutturales nunquã admittũt ſcheva vocale,benè quidem ſcheva mutum, Aliâs Scheva compoſitum

transverſa, quam *Raphe* vocabant, unde *Litera raphata*, id eſt, aſpirata. Exempla vide Exo. 20. v. 9. 13. 14. 15. In impreſſis libris aliâs planè exolevit.

Dageſch forte eſt, quod literam pronunciatione geminat. A ſex præcedentibus etiam aſpirationem tollit, ut ipſum dageſch lene. Eſt autem dageſch in illis forte, quandocunq; non præcedit Scheva: tunc enim tantùm in illis lene eſt, ut dictum. Literæ gutturales עחהא & ר dageſch forte nunquam recipiunt, in cujus excluſi indicium & complementum, præcedens vocalis brevis plerunq; in longam convertitur, ut cap. ſequenti videbitur.

Mappik eſt punctũ, quod literæ י & ה inſcriptum, docet eas genuino ſuo ſono efferendas, quæ ſine eo quieſcerent. Literæ י inſcribitur in media dictione poſt Chirek, & literæ ה in fine vocis tantùm, ut cap. ſequenti fuſiùs declarabitur.

CAP. IV.

De Syllaba & legendi ratione.

Syllaba eſt conſonæ & vocalis, in unum ſonum conjunctio. Cõſona ſyllabam ſemper inchoat, à dextra versùs ſiniſtram.

Syllaba eſt *Simplex* vel *Compoſita*.

Simplex, quæ ex una conſona & una vocali conſtat: ut, אֵלִי *E-li*, הָיִיתִי *ha-ji-thi*, שׂוֹנֵא *ſo-ne*, ubi punctum literę שׂ ſimul & literæ & vocalis nota eſt, quia ea litera aliud punctum vocale adjectum non habet: שֹׁנֵה *ſcho-ne*, ubi poſterius punctum ſupra literam שׁ neceſſariò

Compoſita eſt, quæ conſtat ex Scheva & vocali brevi: eſtque *triplex*:

Chateph-pathach אֲ A }
Chateph-ſægol אֱ E } *celerrimæ pronunciationis.*
Chateph-kametz אֳ O }

Hæ propriæ literarum gutturalium ſunt, quibus adhibentur loco Scheva ſimplicis, commodioris pronunciationis cauſâ. Impropriè & irregulariter aliæ literæ alphabethi eas poſſident.

Quando (ֳ) ſit vel Kametz-chatuph, vel Chatheph-kametz, vide cap. 4. & 5. Hæ quatuor autem in genere vocantur *Vocales breviſſimæ.*

CAP. III.

De Dageſch & Mappik.

VEntri literarum inſcribitur punctum, pronunciationi ipſarum inſerviens, diciturq; vel *Dageſch* vel *Mappik.*

Dageſch duplex eſt: *Lene* vel *Forte.*

Lene eſt, quod ſex literas בגד כפת per ſe aſpiratas, facit tenues, aſpirationem ab iis tollendo: ut, בּ ba, גּ ge, דִּי di, כּוֹ co, פּ po, תּוּ tu. Fit hoc 1 ab initio dictionis, ſi præcedens dictio non terminetur literâ quieſcente aut vocali longâ: tunc enim aſpiratæ manet, quod ipſum tamen etiam exceptionem habet, ut traditur cap. 5: 2 in media dictione poſt ſcheva quieſcens. Attamen & hîc ſæpè aſpiratæ manent, quod ſpecialis eſt obſervationis. Hæ literæ vulgò memoriæ cauſâ *Begad-kephat* vocantur. Olim autem, quando aſpiratæ eſſent, notabatur ſuper illas virgula

Vos, Jhnen Ipſis, Glider membra.

Cholem אֹ, וֹא O, Ohr auris, Sohn filius, Todt mors, geboren natus.

Schurek וּ U, Vnſer noſter, Vnſchuldig innocens, geſund ſanus, Mũd os.

errare, Sinn ſenſus, gewinnen lucrari.

Kametzchatuph אָ אָ O, Ort locus, Soñ ſol, Trott torcular, Kom̃en Venire.

Kibbutz אֻ u vel y, Sünde peccatum, verführen ſeducere, vnglück infortunium.

Quomodo figura Kametz-chatuph (ָ) à Kametz longo diſcernenda ſit, cap. 4. & 5. patebit.

Cholem etiam ſæpiſſimè per puncta literæ שׁ & שׂ deſignatur, ita ut punctum illud ſimul & literam notet, & pro vocali uſurpetur. Fit hoc in שׂ, quando præcedẽs litera vocali caret; in שׁ, quãdo ea ipſa nullum aliud punctũ vocale adjunctũ habet. Quandoque etiam eadem litera utrinque punctum geſtat, ſic שׁׂ, quorum alterutrum pro Cholem ſumendum, ut infrà cap 4. patebit.

Impropria vocalis eſt, quæ vel non ſemper, aut non omnium literarum vocalis eſt: eſtque *Simplex* vel *Compoſita*.

Simplex dicitur Scheva, & duobus punctis literæ ſubjicitur, אְ, valetque E breviſſimum, quale in bezahlt / geſtraft / quod rapidè effertur quaſi bzahlt / gſtraft. Vulgò vocatur *Scheva mobile*. At 1 poſt vocalem brevem, 2 poſt longam accentu notatam, 3 in fine dictionis etiam geminum, vocalis naturam deponit, docetque tantùm, conſonam ſuam eſſe cum præcedenti in unam ſyllabã conjungendam. Hinc appellatur *Scheva quieſcens* ſive *mutum*.

Compo-

זסצרש Literæ dentium ſive dentales.
בומף Literæ labiorum ſive labiales.

Hinc conſectarium uſus in omnibus linguis celeberrimi: *Literæ unius organi facilè inter ſe commutantur.*

Literæ אהוי ſæpè conſonarum valorẽ amittunt, & otioſæ, quoad pronunciationem, in voce exiſtũt, quod Hebræi dicunt *Quieſcere*, & inde *Literæ Quieſcentes* tunc vocãtur. Vulgò, *Ehevi*, ſive יהוא *Jehu* memoriæ causâ appellantur.

CAP. II.

De Vocalibus.

Vocalis eſt, quæ per ſe ſonum edit: eſtque *Propria* vel *Impropria.*

Propria, quæ ſemper vocalis eſt: eſtque *longa* vel *brevis.*

Longa, quæ producto ſono effertur: eſtque *quintuplex.*

Brevis, quæ correpto, & eſt itidem *quintuplex*: ut

Longæ	*Breves*
Kametz אָ A obſcurum quaſi cum O mixtum, ut in Germanicis, Abend Veſpera: Samen Semẽ: Schmach Ignominia.	*Pathach* אַ A clarum, ut in Vatter Pater, Samlen Colligere, Dach Tectum.
Tzere אֵ E purum & ſiccum, Ehr Honor, Lehr Doctrina.	*Segol* אֶ E impurum & dilutum, Ahr Ariſta, lär vacuum.
Chirek longum אִי I, Ihr	*Chirek breve* אִ I, Irren

Vau	ו	6	v	*Conſona.*
Sajin	ז	7	ſ	*leniſſimum.*
Heth	ח	8	h	*Spiritus aſperior.*
Teth	ט	9	t	
Joth	י	10	j	*conſona.*
Caph	כ	20	ch	*χ Græcorum.*
Lamed	ל	30	l	
Mem	מ	40	m	
Nun	נ	50	n	
Samech	ס	60	ſ	*acutum.*
Hajin	ע	70	h	*ſpiritus aſperrimus.*
Pe	פ	80	ph	*φ Græcorum.*
Tzade	צ	90	tz	
Koph	ק	100	k	
Reſch	ר	200	r	
Schin	שׁ	300	ſc	*vel χ aut* ſch *Germanorum. Pũcto ad ſiniſtram poſito,* שׂ, *vocatur* Sin *& valet* S *acutum ut Samech.*
Tau	ת	400	th	

Quinq; in fine vocum aliter ſcribuntur, unde literæ *Finales* vocantur: nempe צ פ נ מ כ
Finales, ץ ף ן ם ך

Diſtribuuntur ab Hebræis in quinque ordines, juxta quinque organa, quæ in diſtincta ſingulorum prolatione occupantur.

אחהע Literæ gutturis ſive Gutturales, quia ſpiritum valent, qui in gutture formatur.

דטלנת Literæ linguæ ſive linguales.

גיכק Literæ palati ſive palatinæ,

ומצרש

EPITOME GRAMMATICÆ HEBRÆÆ.

CAPUT I.

DE LITERIS.

GRAMMATICA eſt ars benè loquendi, Hebræis Hebraicè.

Partes ejus duæ ſunt, *Etymologia* & *Syntaxis*.

Etymologia eſt prima pars Grammaticæ, quæ *vocum ſingularum* proprietates explicat.

Vox eſt no[illegible], quâ unumquodque diſtinctè vocatur: fitq; ex *Syllaba*, unâ vel pluribus.

Syllaba eſt ſonus vocis integer, cujus partes ſunt *Litera* & *Vocalis*.

Litera eſt, quæ cum vocali ſonum integrum edit, unde & *Conſona* dicitur.

Literæ Hebræorum viginti duæ ſunt, omnes conſonæ:

Nomen	*Figura*		*Poteſtas*.	
Aleph	א	1	(·)	*Spiritus tenuis*.
Beth	ב	2	bh	
Gimel	ג	3	gh	
Daleth	ד	4	dh	
He	ה	5	h	(‘) *Spiritus aſper primus*.

ſit, tunc ea geminanda eſt: ut סַבּוּ Circumdederunt, à סָבַב. Quod ſi autem dageſch illud ſit characteriſticum conjugationis ſecundę Pihel, tum poſtponendum erit ה; ut גִּלּוּ à גָּלָה. Quando verò dageſch hujuſmodi vel ad compenſandam literam thematis deficientem, vel ad formandam conjugationem adhibeatur, id diverſæ conjugationum formæ indicant. Excipiuntur חִטָּה Triticũ, quod eſt à חָנַט: item אַף Ira, בַּת Filia, quæ cum Pronominibus compoſita, recipiunt dages, quod in ſecundam radicalem נ reſolvendum eſt. Nam ſunt ab אָנַף & בָּנָה.

4 Si duarum remanentium neutra dageſſata ſit, tum prępomendum י vel נ, rariùs א: vel interponendum ו, aut poſtponendum ה, & rariſſimè א.

5 Si abjectis ſervilibus unica tantùm litera radicalis remaneat, tum præponendum נ vel י, & poſtponendum ה. Excipe תֵּת Dare, quod eſt à נָתַן: item quaſdam voces Præteriti à מוּת Mortuus eſt, & שׂוּם Poſuit, ut מַתָּ Mortuus es, שַׂתָּ Poſuiſti &c. quæ ת amittunt, ut cap. 13. explicatur.

Quicunque verò bonus fuerit Grammaticus, is Regulis his aut ſimilibus opus non habebit.

EPI-

Porrò qui ultra hæc generalia præcepta, ad ſpeciales obſervationes progredi cupit, & uberiorem linguæ hujus uſum & in loquendo elegantiam penitiùs & perfectius cognoſcere, eum ad Theſaurum noſtrum Grammaticum remittimus.

REGULAE DE THEMATE FACILÈ INVESTIGANDO & COGNOSCENDO.

Fruſtra diſputatur de ſenſu alicujus loci, cùm verba ejus non intelliguntur. Verba ut rectè intelligantur, ad thema ſive Radicem veniendum eſt, ejusq; genuina ſignificatio & uſus ex Lexicis & locorum aliorum collatione perquirendus. Thema autem propter frequentes anomalias, non ſemper in conſpectu eſt: unde factum, ut Grammatici regulas aliquot de inveſtigando eo annotarint. Has etiam in gratiam eorum, qui minus in Grammaticis exercitati ſunt, aſpergere hoc loco placuit.

Thema ſive Radix apud Hebręos ex tribus communiter conſtat literis, rariſſimè ex pluribus. Quæcunq; præterea literæ ad thema accedunt, vel conſignificant ei aliquid, vel formationi & flexioni ejus inſerviunt, unde *Serviles literæ* in genere appellãtur. Hæ itaq; rurſus à themate ſeparandæ ſunt. Unde.

1 Si abjectis ſervilibus literis, tres remanſerint, eæ thema conſtituunt: ut אֶפְקֹד Viſitabo, à פָּקַד.

2 Si duæ, ac prior earũ dageſſata ſit, tum dageſch illud communiter in primam radicalem נ, rarius in י, reducendum eſt: ut אֶגַּשׁ à נָגַשׁ: הִצִּיב à יָצַב. At אֶקַּח Accipiã, תִּקַּח Accipies, & reliquę perſonæ ſunt à לָקַח.

3 Si duarum remanentium poſterior dageſſata

riori autem anomalia convenit cum Verbis Defectivis primâ נ, cap.17.

Ex Verbis quatuor aut quinque literarum, duo ſunt Quieſcentia, à quibus tantùm extant, וטאטאתיה Et everram eam, Jeſ.14.13: יפיפית Pulchrior effectus es, pſalm.45.3. quorum illud ad Præteritum Pihel, Verborum Quieſcentium tertiâ א cap.30. hoc verò ad Pyhal Quieſcentium tertiâ ה pertinet, cap.34. Reliqua omnia ad Pihel & Pyhal Verborum perfectorum refero cap.14. Hoc itaq; modo nihil eorum quæ Grammatici prolixè, fusè & confusè in Verbis proponunt, à me omittitur, ſed omnia rectiùs diſponuntur, ſingulaque ſuo loco dextrè, ad laborem in diſcendo minuendum, proponuntur.

In paucis quoque aliis à vulgato Grammaticorum ordine diſceſſi. In Nominibus caſuum diſtinctio non eo modo hîc ponitur, ut vulgò. Literam ה Genitivi, מ Ablativi notas & quaſi Articulos faciunt. Atqui ה omnibus caſibus præponitur: מ autem æquè ſæpè Ablativo apud Hebræos præfigitur, atq; apud Latinos *Ab hoc* vel *Ab hac*. Quorſum ergo hæ notæ, quæ in uſu ſunt ignotæ? In Verbis Participiũ Pahul quod vulgò contra omnem ordinem, in forma Activa (exceptâ conjugatione Kal) ponitur, in formam paſſivam repoſui, cùm & ſignificatione & formatione à Præterito paſſivo deſcendat. Infinitivum ſimpliciter propono, Gerundiorum, quæ appellant, formâ omiſsâ. Nam literæ בכלם, per quas Gerundia formari dicunt, Præpoſitiones ſunt, quarum cum Verbo Infinito ſtructura ad Syntaxin pertinet. Neq; enim ſimpliciter Gerundia formant, ſed inſignes hebraiſmos & periphraſin Temporũ Modi Conjunctivi efficiunt,

Porrò

pientium. Ex his poſterius tantùm pro Genere accipio. Defectiva primâ י quia pauca ſunt, in Quieſcentium genere per exceptionem explico cap. 23. & 24. Defectivorum primâ ל duo tantum ſunt exempla, לָקַח & לָתַע: Illud revoco ad claſſem Defectivorum primâ נ cap. 17: ab hoc tantùm unica vox uſitata extat, נִתְּעוּ pro נִלְתְּעוּ, Job. 4. 20. At ex his Genus fieri nec debet nec poteſt, cùm reliqua omnia ab ל incipientia ſint analoga.

Quòd verò etiam duo Genera conſtituunt Defectivorum tertia ח & נ, id fit ἀλόγως. Nam ea Verba non generalem alicujus Conjugationis, imò ne unius quidem integri Temporis, ſed ſpecialem paucarum vocum anomaliam continent, ideoque ſpecialiter ea explico cap. 13.

Ex Verbis, quę duarum literarum anomaliam habent, plurifaria ac multiplicia conſtituuntur genera, quorum quædam unico, pleraque paucis exemplis comprehenduntur. Ego hæc omnia ſub Quieſcentibus tertiâ א & ה explico. Quam enim in prima vel ſecunda thematis litera anomaliam habent, antè in illis Generib. explicata eſt; ac proinde inutilis tautologia foret, ea denuo repetere, aut tãquam nova, in ſpecie falsò proponere. Cognitâ primùm ſimplici anomaliâ, quippe quæ generalis eſt & naturâ ſuâ præcedit, duplex deinde anomalia in poſteriore genere per ſe patet.

In Verbo נָתַן ſeparata quoque conjugandi forma ob duplicem ejus anomaliam à Grammaticis præſcribitur. At cùm poſterior ejus anomalia fiat tantùm in quibuſdam perſonis Præteriti, ideo ſpecialiter eam explico in Tempore Præterito, cap. 13. Ex

In Verbis primùm traditur analogia conjugandi generalis, cui anomalia, tanquam ſpecies ſuo generi, poſtponitur, oſtenditurque quot modis ea ab analogia recedat. Omnis autem anomalia fit duplici de cauſâ: vel quòd Verbum conſtat ex aliqua quatuor literarum Quieſcentium אהוי; vel quòd literam in conjugando deficientem habet, unde Verba ipſa vel *Quieſcentia* vel *Defectiva* appellantur. Quandoque etiam duæ thematis literæ quieſcentes ſunt, aut mixtim una Deficiens, altera Quieſcens. Ex his ultra triginta vulgò Grammatici faciunt diverſa genera, quæ per ſingulas Conjugationes traducta, labyrinthum conjugationum reciprocis ambagibus intricatiſſimum exhibent. Ex illis ſe abſque tædio extricare, hoc opus hic labor eſt. Ego hæc omnia in ſex Generibus explico, compendio utili & neceſſario.

Quieſcentium primâ thematis literâ, duo vulgò ponunt genera, unum Verborum à י, alterum ab א incipientium. Prius genus recipio: De altero, quia ſpecialem ferè unius Temporis anomaliam continet, & quidem multa etiam in eo prorſus analoga ſunt, ſpecialem obſervationem pono cap. 13. Sunt qui tertium genus adjiciant, Quieſcentium primâ ה, ex unico exemplo הָלַךְ Ambulavit. Sed id præter omnem rationem fit. Nam quòd ab eo deducunt Infinitum לֶכֶת Ire, Imperativum לֵךְ, Futurum אֵלֵךְ Ibo, & הוֹלִיךְ Ire-fecit, eorum thema eſt יָלַךְ cujus prima radicalis expreſſa in הֵילִיכִי Abducito, Exod. 2. 9.

Defectivorum primâ thematis literâ tria faciunt genera, Verborum ſcilicet vel à י vel à ל vel à נ incipien-

[redacted]

LINGUÆ HEBRÆÆ STUDIOSIS S.

SApientum Hebræorum præceptum eſt, לְעוֹלָם יְלַמֵּד אָדָם לְתַלְמִידָיו בְּדֶרֶךְ קְצָרָה, *Semper doceat homo diſcipulos ſuos viâ brevi.* Et Plutarcho in Phocione laudata ſimilitudo eſt: ὡς ἡ τοῦ νομίσματος ἀξία, πλείστην ἐν ὄγκῳ βραχυτάτῳ δύναμιν ἔχει· οὕτω λόγου δεινότης πολλὰ σημαίνειν ἀπ' ὀλίγων, *Quemadmodum numiſmatis æſtimatio & præſtantia tanto major eſt, quanto in minore maſſa plus valoris continet: ſic orationis illius vis & acumen majus eſt, quæ plurima paucis ſignificat.* Sic certè in Scholis prſtat paucis multa, quàm plurimis verbis pauca docere. כִּי הַיּוֹם קָצֵר וְהַמְּלָאכָה מְרֻבָּה Nam dies brevis eſt, & opus multum, ajunt Hebræi. Maximè verò ij, qui primùm linguam vel artem diſcere incipiunt, nec in prolixioribus nec in gravioribus, quàm captus ingenij ipſorum ferat, ſunt exercendi. Alioquin enim vires vel citò flacceſcunt, vel oneri planè ſuccumbunt. Habetis itaq; hîc breviſſima de lingua Hebræa Præcepta, in quib. Grāmaticæ fundamentum ſolidè ſternitur. Ea tamen ne juſto breviora exiſtimetis, de paucis vos monere & inſtruere commodum judicavi, maximè quod Verborum tractationem attinet.

Google

EPITOME GRAMMATICAE HEBRÆÆ.

BREVITER ET METHODICE AD PUBLICUM Scholarum uſum propoſita.

ADJECTA

Succincta de Mutatione punctorum vocalium inſtructio, & Pſalmorum aliquot Hebraicorum Latina interpretatio,

ut prompta ſit juventuti, & ad manum poſita lectionis & exercitationis materies.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

BIBL. SEC. COLL. ROM. SOC. IESV

BASILEÆ,

Typis Conradi Waldkirchij, 1613.

Digitized by Google

Ioan. Buxtorf

Digitized by Google